

Dunakeszi arcképcsarnok

**Szerkesztette
Csoma Attila**

**Kölcsey Ferenc Városi Könyvtár
Dunakeszi, 2005**

A kötet megjelenését támogatta:

Nemzeti Kulturális Örökség
Minisztériuma

Nemzeti Kulturális Alapprogram
Könyvtári Szakkollégium

nka
Nemzeti Kulturális Alapprogram

Dunakeszi Város Önkormányzata
Művelődési- Közoktatási- és Informatikai Bizottsága

Kecskeméthy Géza polgármester

Kollár Albin képviselő,
a Kőrösi Csoma Sándor Általános Iskola igazgatója

Szakáll Lászlóné nyugalmazott iskolaigazgató, helytörténeti kutató

Szárász György helytörténeti kutató

Lektorálta: Kollár Albin

Illusztrációk, grafikai munka: Farkas Éva gobelinművész

Olasz nyelvű fordítás: Kocsis Imre

ISBN 963 218 363 0

KÖSZÖNTŐ

Köszöntöm városunk történelme, múltunk nagyjai iránt érdeklődő kedves olvasókat.

Településünk történetének jeles évfordulójához érkezünk, hiszen az idei évfordulón 750 év eseményeire tekintünk vissza. IV. Béla királyunk adománylevelében találkozunk először településünk akkori nevével, a Kezew elnevezéssel. Az azóta eltelt évszázadok során, az egykor néhány lelket számláló kis faluból alakult ki mára, a több mint 30 ezer lakosú városunk, Dunakeszi. Ezt a hosszú folyamatot, a település és az itt élő emberek életének változását, alakulását, fejlődését sokféleképpen követhetjük nyomon. E könyv segítségével azoknak az embereknek az életútján keresztül tesszük ezt meg, akik ezer szállal kötődtek lakóhelyükhöz, s a közösségért végzett eredményes munkásságukkal beírták nevüket a település történetébe. Kik voltak ők? A falu birtokosai, előljárói, lelkipásztorai. Sportolók, művészek, irodalmárok, idomárok, versenylovások, vagy szakmájuk kiváló képviselői. Valamiben elsők voltak, valamit elindítottak, valamit létrehoztak lakóhelyükön.

Megsárgult papírok, fényképek, unokák, dédunokák, a rokonok emlékezete őrzi e jeles személyek tetteit. Nekik állítunk emléket e könyvben, amelyet kezében tart az olvasó, példaként arra, hogy mi dunakesziek ápoljuk elődeink örökségét, büszkék vagyunk a múltunkra.

Jó szívvel ajánlom tehát mindenki figyelmébe a „Dunakeszi arc-képcsarnok” című könyvet. Bizonyára lesznek olvasók, akik számára ismerősen cseng több név is, de igazán csak most ismerhetik meg, kik is voltak ők valójában, hogyan kötődtek lakóhelyükhöz és mit tettek az itt élő emberekért a település fejlődéséért. Remélem, hogy az eddig felkutatott elődök életpályája példaként szolgálhat a ma embere számára, mindennapi életünkhöz.

Kecskeméthy Géza
polgármester

SALUTO

Saluto i cari lettori interessati alla storia della nostra città, alla vita e alle opere dei personaggi illustri del nostro passato.

Siamo arrivati ad un anniversario importante della storia del nostro paese: quest' anno possiamo riguardare a ritroso i fatti di ben 750 anni vissuti dalla nostra comunità. Nel documento di donazione di Béla IV incontriamo, per la prima volta, il nome del nostro paese che allora era Kezew. Nei secoli trascorsi da allora, il villaggio di poche anime si è trasformato in una città di oltre 30.000 abitanti di nome Dunakeszi. Questo lungo percorso ha visto il cambiamento della vita del paese e delle persone che vivono qui, cambiamenti che possiamo seguire ed evidenziare in diversi modi. Questo libro è stato realizzato grazie alla testimonianza di tutte quelle persone che hanno scritto i loro nomi nella storia del paese, attraverso il loro lavoro proficuo, fatto nell'interesse della comunità. Chi sono tali personaggi? Possidenti, magistrati, parroci delle varie comunità, sportivi, artisti, letterati, allenatori, fantini o altri illustri rappresentanti delle più svariate professioni e mestieri. Questi uomini illustri si sono resi tali per essere stati i primi in qualcosa: hanno dato vita a innovazioni, hanno creato qualcosa di importante e significativo per il loro paese.

Fogli ingialliti, fotografie, ricordi dei parenti, nipoti e pronipoti ci testimoniano i fatti di questi personaggi illustri. Questa pubblicazione vuole essere un monumento alla loro memoria; il libro, che ora il lettore custodisce nelle sue mani, per noi cittadini di Dunakeszi significa la cura ed il rispetto del patrimonio che i nostri antenati ci hanno lasciato e rappresenta l'orgoglio della nostra e della loro storia.

Con gioia presento questo libro intitolato "Dunakeszi Galleria di Ritratti" all'attenzione di tutti i lettori e i concittadini curiosi di conoscere le proprie radici. Qualche nome suonerà familiare a qualcuno di voi, ma solo adesso potrete conoscere veramente questi nostri antenati, solo grazie a questa pubblicazione potrete essere consapevoli dei legami che li ha legati e li legherà per sempre alla storia del nostro paese. Spero che la conoscenza del valore di queste persone, il significato delle loro gesta e il loro contributo allo sviluppo di Dunakeszi possa servire come esempio all' uomo di oggi, nelle azioni della nostra vita quotidiana.

Kecskeméthy Géza Sindaco

SZERKESZTŐI BEVEZETŐ

Városunk idén ünnepeli első írásos említésének 750. évfordulóját. A jubileumi eseményekhez a Kölcsey Ferenc Városi Könyvtár egy olyan könyv kiadásával járul hozzá, amely igazi hiánypótló kiadvány, elsőként adjuk közre azoknak a személyeknek az életrajzi adatait, akik a település múltjában jelentős szerepet töltek be.

A kutatómunka 2004. áprilisában kezdődött el. Mivel szeretnénk volna, hogy az elkészült munka közmegegyezésen, a városban élők széles rétegének a véleményén alapuljon, levélben kértük a városi vezetőket, az intézmények vezetőit, valamint a helytörténettel foglalkozó kutatókat, hogy javasoljanak személyeket a készülő lexikonba. Továbbá a helyi lapokon, a kábeltelevízió és kérdőíven keresztül megkérdeztük a város lakosságát is a témában. A megkérdezettektől összesen több mint 450 ajánlás érkezett, és 2004. júniusától elkezdődött az életrajzok kutatása.

Első körben a Kölcsey Ferenc Városi Könyvtár helytörténeti különgyűjteményében lévő anyagot tártam fel, majd a kutatás fokozatosan kiterjedt a külső forrásokra. A kutatómunkában végig nagy segítségemre volt Szakáll Lászlóné, akinek a közreműködésével gazdagabb lett az összegyűjtött anyag. További komoly támogatást jelentett a Révész István Helytörténeti Gyűjtemény szakmai anyaga és a fotók reprodukálásában nyújtott anyagi segítsége. Kiemelt köszönet jár még Kollár Albinnak, Koltai Zsófiának, Solymosi Lászlónak és Száraz Györgynek, akik rengeteg tanáccsal és számtalan értékes adattal segítettek a kutatómunkát.

A kutatás során szembesültünk azzal a ténnyel, hogy kevés írásos feljegyzés maradt fenn a keresett személyekről, így az anyaggyűjtés nagy részét a személyes interjúk, visszaemlékezések tették ki. Ebből következően a lakosság által méltónak tartott nevek sokaságához nem találtunk kellő mennyiségű adatot, így több személyt ki kellett hagynom a lexikonból. A legkönnyebb helyzetben akkor voltunk, ha az ajánlott személy hozzátartozója, közeli kollégája volt az interjúalany, bár a beszerzett információk sokszor még így is töredékesek voltak. Az adatszolgáltatók nevét a könyv végén külön is közlöm, segítségüket ezúton is köszönöm.

A lexikon érdekessége az a több tucat fotó, amely az életrajzokat illusztrálja. Ezek egy részének minősége sajnos hagy kivetni valót maga után, amiért az olvasó elnézését kérem, megjelentetésüket mégis fontosnak tartottam, mivel komoly helytörténeti jelentőséggel bírnak. Körültekintő mérlegelés után alakult ki az a 213 név, amely végül bekerült a Dunakeszi arcképcsarnokba. A most elvégzett munka azonban, éppen úttörő jellegénél fogva töredékes. Bizonyára éppen a lexikon végiglapozása után születik meg sokakban a gondolat az újabb és újabb neveket illetően. Éppen ezért a kutatást tovább folytatjuk, amihez ezúton is kérem a kedves olvasó segítségét új ötletekkel, adatokkal.

Végezetül szeretném megköszönni Csonka Mária könyvtárigazgatónak és a Kölcsey Ferenc Városi Könyvtár összes dolgozójának azt a segítséget, amivel a lexikon megszületéséhez hozzájárultak.

Dunakeszi, 2005. május

Csoma Attila
szerkesztő

PREAMBOLO EDITORIALE

La nostra città festeggia il 750. anniversario della sua fondazione, come è possibile trovarne traccia scritta su documenti. A questo avvenimento la biblioteca Kölcsey Ferenc Városi Könyvtár contribuisce con la pubblicazione di un libro importante per la comunità perchè per la prima volta vengono pubblicati i dati anagrafici delle persone che hanno avuto un notevole ruolo nella storia del nostro paese

Il lavoro di ricerca é iniziato nell' aprile del 2004. Abbiamo voluto che il lavoro riscontrasse il pieno d'accordo di larghi strati della popolazione e che partisse dal loro contributo. Perciò abbiamo chiesto agli amministratori, ai responsabili degli enti istituzionali e ai conoscitori della storia locale, di aiutarci nell'individuare persone in grado di portare un valido contributo alla stesura del libro. Si è cominciato con il creare e diffondere la conoscenza del lessico adeguato per raccontare e per trovare le indicazioni e le informazioni necessarie. Abbiamo chiesto l' opinione dei cittadini sull' oggetto, attraverso un questionario, nella TV locale e nei giornali locali. Abbiamo ricevuto dalle persone incontrate 450 indicazioni, e nel luglio 2004 é cominciata la ricerca delle bibliografie relative alle persone indicate.

In un primo momento sono stati esaminati i materiali dall'antologia particolare della storia locale conservati della biblioteca Kölcsey Ferenc Városi Könyvtár. Successivamente la ricerca si é allargata anche su altri fonti esterne. Durante la ricerca ho ricevuto grande aiuto dalla signora Szakáll Lászlóné: grazie a lei ogni giorno il materiale si arricchiva di nuovi contributi. Anche il materiale professionale della Raccolta Storia Locale Révész è stato di notevole aiuto alla completezza delle informazioni, come indispensabile il suo contributo finanziario per la realizzazione delle reproduzioni fotografiche. Un particolare ringraziamento va a Kollár Albin, Koltai Zsófia, Solymosi László e Száraz György, che mi hanno aiutato con i loro consigli e con la raccolta di interessantissimi dati nel lavoro di ricerca.

Durante il lavoro abbiamo constatato come sulle persone oggetto di ricerca poco sia rimasto per iscritto, così per la stragrande parte del lavoro di ricerca è stato necessario appoggiarci sulle testimonianze orali e sulle interviste. Per questo probabilmente alcuni nomi non sono stati adeguatamente trattati o neppure menzionati: abbiamo potuto trattare solamente per coloro le cui gesta sono tuttora oggetto o di ricordo personale o sono rintracciabili in un documento scritto. I nomi di coloro che hanno collaborato fornendo le dovute informazioni e prestando parte del loro tempo per un' intervista vengono menzionati a parte,

alla fine del libro. Voglio, tuttavia, ringraziarli sentitamente già da adesso; il libro si è realizzato soprattutto grazie a loro.

Il bello del libro sono anche le dozzine di illustrazioni fotografiche. Per una parte di esse la qualità non è ottimale e per questo chiedo scusa dai lettori, ma ho giudicato la loro pubblicazione importante al di là della bellezza grafica, perchè le ritengo documenti di inconfutabile valore storico. Dopo un'attenta valutazione questi 213 nomi sono entrati nella galleria di ritratti di Dunakeszi. Questo lavoro forse è solo l'inizio di un'attività di ricerca molto più vasta ed impegnativa. Probabilmente dopo aver sfogliato il libro, a qualcuno verranno in mente diversi nuovi nomi. Proprio per questo continuiamo la ricerca e chiedo già da adesso l'aiuto dei lettori con nuove idee e dati.

Infine vorrei ringraziare al direttrice della biblioteca Kölcsey Ferenc Városi Könyvtár Csonka Mária e i suoi collaboratori per l'insostituibile aiuto dato per rendere possibile la realizzazione del libro.

Dunakeszi, maggio 2005.

Csoma Attila
editore

gróf Almásy Erzsébet, a Nepomuki Szent János kápolna egyik építtetője 1857–1938

Almásy Erzsébet 1857. december 20-án született Kétegyházán nagy múltú grófi családban, édesapja gróf Almásy Kálmán, édesanyja gróf Wenckheim Mária Stefánia volt. 1878. október 12-én ment férjhez gróf Cziráky Jánoshoz. Johanna nevű lányuk 22 éves korában, egy évvel Pejácsevich Antallal kötött házassága után meghalt, emlékére emelte a Cziráky-, az Almásy- és a Pejácsevich-család Alagon a Nepomuki Szent Jánosról elnevezett kápolnát. Almásy Erzsébet

100 000 aranykoronát adományozott a kápolna javára, amely felett a Magyar Lovar Egylet gyakorolta a főkegyúri jogokat. A kápolna bal oldalán Almásy Erzsébet emléktáblát állíttatott a következő szöveggel: *„Legkedvesebb lányom, Cziráky Johanna emlékére, aki 1900. július 10-én 21 éves korában gróf Pejácsevich Antallal szentségi házasságot kötött, s 1901. március 16-án az örök hazába költözött.”* Almásy Erzsébet 1938. december 28-án halt meg Budapesten.

**Alt László, zsoke
1919–1993**

Alt László 1919-ben született. 1932-ben került Alagra, ahol Horthy Jenőnél kezdte pályáját istállófiúként. Itt 1941-ig volt alkalmazásban és közben 1940-ben hivatásos zsoke lett. Ezután 1942-ben Hesp József idomárhoz, majd egy évvel később a Dreher-istállóhoz szerződött. Pályafutása során megnyerte a Nemzeti-díjat, a Szent László-díjat, a Király-díjat, a Magyar Kanca-díjat, a Prince of Walest és a Tátrai Handicapet. Hosszú, mintegy negyven évet felölelő pá-

lyája során mindvégig Alagon lovagolt és több mint 650 versenyen lett első. Alt László 1993-ban hunyt el Dunakeszin.

Alt László az Emir nevű lovon 1950-ben

Antal A. József, szobrász
1908–1982

Antal A. József 1908-ban született Erdélyben, a három gyermek közül ő volt a legidősebb. A trianoni döntés után a család Budapestre költözött, majd apja 1927-ben telket vásárolt a Révdűlön, egy évvel később pedig házat építettek oda, amely még csak a negyedik volt a területen. Antal A. József 1933-ban felvételt nyert a Képzőművészeti Főiskolára, ahol 1938-ban diplomázott. 1940-ben megnősült és egy Tiringer nevű helyi építész fiatalabbik lányát vette el, három gyermekük született.

A negyvenes évek elején munkanélküli volt, majd Lányi Ferencről megbízást kapott az 1942–44 júniusáig épülő műhelytelepi Jézus Szíve templom faszobrászati munkáinak elvégzésére, a Mária-oltár és a szószék barokkos famunkájának tervezése, ill. kivitelezése is neki köszönhető. A templomon kívül városunkban más műve is megtalálható, így a kegyeleti temetőben látható, az 1940-es évek elején készült Mogony-síremlék, a Krisztus két gyermekkel. A háború utáni években rövid ideig Vácra költözött családjával, majd a negyvenes évek végén visszajött Dunakeszire. Az ötvenes évekből számos nagy munkája ismert, így 1953-ból a Gerelyvető című szobra, amelyet a Testnevelési Főiskola számára készített. Megemlítendő még a Melpomené (Szomorú játékok múzsája) című alkotása, amely a Debreceni Csokonai Színház homlokzatán látható. Egy másik munkája, a Flamingó, a Budapesti Állat- és Növénykertben található, de a korábban megsemmisült szellemvasút ún. János vitéz figurái is az ő nevéhez fűződtek. A Dunakeszire való visszaköltözés után megözvegyült, majd később újranősült. Életének utolsó tíz évét második feleségével már Budapesten élte le. Antal A. József 1982-ben hunyt el.

**Antal Béláné született Gattyán Mária, szülésznő, ápolónő
1926–2004**

Antal Béláné 1926. december 7-én született Újhartyánban, szülei Gattyán István és Félix Mária voltak. 1944-ben ment férjhez, első gyermeke, Béla 1949-ben, második, Mária 1960-ban született. Már házas volt, amikor a Szülésznőképző Intézetet elvégezte (1947–49), és okleveles szülésznő lett. 1949-ben kezdett el bábaasszonyként dolgozni Dunakeszin, működése alatt több mint ezer gyermeket segített a világra településünkön. Később nővérként dolgozott

dr. Babicz Béla körzeti orvos mellett a Kálmán utcai rendelőben. Áldozatos munkáját az egész város becsülte, közszeretetnek örvendett. 1982-ben Egészségügyi Miniszteri Dicséretben részesült. 2000-ben Dunakeszi Város Önkormányzata, hálája és nagyrabecsülése kifejezéséül a Dunakeszi városért kitüntetés arany fokozatában részesítette. Antal Béláné 2004. szeptemberében hunyt el, városunkban temették el.

**Antal János, birkózóedző
1919–2000**

Antal János Jászárokszálláson született 1919-ben, szülei 1928-ban költöztek Dunakeszire a Kertész utcába. Elemi osztályait a műhelytelepi MÁV-iskolában végezte, és a polgárit is Dunakeszin járta ki. Mint vasesztergályos a Láng Gépgyárban szabadult fel, 1939-ben kezdett dolgozni a dunakeszi MÁV Főműhelyben, s innen ment nyugdíjba. 1949-ben a 201. Sz. Szakmunkásképző Intézetben lett oktató, később mestervizsgát szerzett, majd a tanítóképzőt is elvégezte.

A birkózást 15 évesen kezdte a Magyarország Sportegyesületben, Nagy Sándor edzőnél. Versenyzőként sorra nyerte a bajnokságokat, 1959 után edző lett, ezt a tevékenységét 1989-ig folyamatosan végezte. Ki-

váló alapozást kaptak tőle tanítványai, akik a későbbiekben más sport-egyesületekhez átigazolva kiugró teljesítményt értek el. Antal János 2000-ben hunyt el, tanítványai máig tisztelettel emlegetik nevét.

gróf Apponyi Albert, diplomata, Dunakeszi díszpolgára 1846–1933

Apponyi Albert 1846. május 29-én született Bécsben, apja Apponyi György konzervatív politikus volt. Apponyi Pesten és Bécsben tanult jogot, majd néhány éves megszakításokkal 1872-től 1933-ig országgyűlési képviselő, ill. 1869–72 és 1875–77 főrendiházi tag. Több nyelven kiválóan beszélt és szónokolt, ami a hazai közélet és a nemzetközi diplomácia kiemelkedő alakjává tette. 1906 és 1910 között Wekerle Sándor második kormányában vallás- és közoktatásügyi miniszterséget vállalt, négyéves működéséhez fontos közoktatási reformok fűződtek, így a népoktatók fizetésemelése, a népoktatás ingyenessé tétele és az állami, ill. nem állami iskolák jogviszonyának szabályozása. A harmadik Wekerle-, valamint az Esterházy-kormányban ismét vallás- és közoktatásügyi miniszter (1917. június–1918. május). Az őszirózsás forradalom idején visszavonult a politikától, a proletárdiktatúra alatt pedig menekülni kényszerült.

A háborút lezáró párizsi békekonferencián (1919–1920) Apponyi Albert volt a magyar delegáció vezetője, ő vette át a 1920. február 15-én Neuillyben a békefeltételeket, de a tárgyalások eredménytelensége miatt lemondott. Trianon után működésével kiérdemelte nemzete háláját és a nemzetközi közvélemény nagyrabecsülését, tevékenységéért Dunakeszi 1921-ben díszpolgárává avatta. 1925-től 1933-ig Magyarország fődelegátusa volt a Nemzetek Szövetségében. A trianoni békeszerződés revíziójáért küzdve népszavazást követelt a vegyes lakosságú területeken. Külügyi szolgálatban, a magyar delegáció vezetőjeként 1933-ban Genfben érte a halál.

dr. Babicz Béla, orvos
1908–1993

Babicz Béla 1908-ban született Nyíregyházán, paraszti családban, édesanyját Vitál Ilonának hívták. Apja kereskedőnek szánta, ezért az elemi után kereskedelmi középiskolát végzett szülővárosában. Azonban az ifjú Babicznak nem tetszett a kereskedelmi pálya, ezért különbözeti érettségét téve 1927-ben beiratkozott a Debreceni Orvostudományi Egyetemre. Az egyetem alatt kosztért és lakásért cserében gyakornokként dolgozott a Gyógyszertani és Közegészség-

ügyi Intézetben. Általános orvosi diplomát szerzett, majd orr-fül-gégészeti és fogorvosi szakvizsgát tett, ezt követően 1936-ban, a megfelelő engedélyek beszerzése után Nyíregyházán nyitotta meg magánrendelőjét. Három évvel később megnősült, felesége Häuffel Edit volt. A második világháború alatt mint orvos hadnagy a 12. gyalogezrednél szolgált a hátországban és az orosz fronton egyaránt, majd a hadikórházzal Szombathelyig vonult vissza. A harcok elmúltával gyalogosan visszajutott Nyíregyházára, ahol orvosi praxisát továbbfolytatta.

Az 1956-os forradalomban való részvétele miatt 1957 júliusában letartóztatták, majd elsőfokon 12 évre, másodfokon hat évre ítélték. A börtönből 1959 novemberében amnesztiával szabadult. Nyíregyházán nem maradhatott, mivel lakásukból – az amnesztiát megelőzően néhány héttel – feleségét kilakoltatták. Így került Kosdra, ahol 1959 decemberétől mint körzeti orvos dolgozott. Babicz Bélát 1962-ben helyezték át Dunakeszire, ahol megbecsült orvosként folytatta hivatását. Első munkahelye a Bem utcai régi szakorvosi rendelőintézet pincéjében volt, rendkívül rossz körülmények között. A korabeli állapotokra jellemző, hogy a szenespince volt a váró, a mosókonyha pedig a rendelő. Fél év után a Kálmán utcai rendelőbe került, itt nyugdíjazásáig gyógyított, ezt követően pedig a mai Könyves Kálmán utcában lévő magánrendelőjében praktizált. Betegei nagyra becsülték, és ő maga is megszerette a várost. Babicz Béla több mint három évtizeden keresztül, 1993-ban bekövetkezett haláláig dolgozott Dunakeszin. Alakja, emléke még napjainkban is elevenen él a településen.

Bajnok Ferenc, operaénekes
1924–1985

Bajnok Ferenc 1924-ben született Dunakeszin. Érettségi után felvételt nyert a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola ének szakára, ezzel párhuzamosan a bölcsészkaron magyar szakos hallgató is volt, mindkét intézményben diplomát szerzett. Mint lírai tenorista Szegeden, majd 1946-tól Budapesten, a Magyar Királyi Operaházban dolgozott. Feleségül vette báró Apor Évát, aki akkoriban az Országos Rendező Iroda több nyelven beszélő titkárnője volt

Énekesi pályafutása során Olaszországban, Svájcban tevékenykedett, majd Brazíliában telepedett le. Idővel látása annyira megromlott, hogy brazíliai tartózkodási helyén megvakult. Életének ebben a szakaszában énektanítással kereste kenyerét. Bajnok Ferenc szülővárosától távol 61 évesen halt meg.

Bajnok Géza, tanító, kántor
1887–1963

Bajnok Géza 1887-ben született Dunakeszin, édesapja Bazsanth Vince, a Dunakeszi 1. Számú Általános Iskola alapítója volt. Apai példára ő is pedagógiai pályára lépett. Tevékenysége országos jelentőségű volt: több tankönyvet írt, amelyek a kor legkorszerűbb nevelési elvei alapján készültek, ezeket a két világháború között széles körben használták a népőiskolákon. Idővel országosan is elismert pedagógus lett, amelynek jeleként a harmincas évek közepén Wodianer-díjat

kapott. Édesapja halála után kinevezték az 1. Számú Általános Iskola igazgatójának, majd a harmincas évek derekán a Váci járás tanfelügyelője lett.

Pedagógiai munkássága mellett kántorizált. E téren is kiemelkedőt alkotott, egyházzenei és kántori művei a kor kedvelt darabjai voltak. Ennek elismeréséül az Országos Kántori Egyesület (Cecilia Egyesület) alelnökévé választották, mely megítélt funkcióit haláláig betöltötte. A kántorságon és a tanításon felül aktív szerepet vállalt a közéletben, valósággal szívében viselte az itt élő emberek sorsát. 1935 körül Szentés Rezsővel társszervezője volt a Dunakeszi Hitelszövetkezetnek, amely a helyi parasztoknak telek és gépek vásárlására adott kölcsönt. Az 1940-es évek elején megkapta a legnagyobb nem egyházi személynek adható pápai kitüntetést, a Pro Ecclesia et Pontificiate-t, amelyet a háborús körülmények miatt nem tudott átvenni. A szovjet megszállás után a kitüntetés miatt a kommunisták B-listára tették, ezért nem folytathatta a tanítóságot. Életének majd utolsó két évtizedében, egészen haláláig a Szent Mihály templom kántoraként dolgozott. Bajnok Géza 1963-ban halt meg, sírja a dunakeszi temetőben található. A pápai kitüntetést családja vette át 1970-ben.

Balogh Gyula, a Magyar Lovar Egylet leventeoktatója 1901–1944

Balogh Gyula 1901. szeptember 29-én született Nagykőrösön, nyolcgyermekes családban, édesapja Balogh Sándor, nagykőrösi iskolaigazgató, édesanyja Grill Veronika volt. A Nagykőrösön megszerzett kereskedelmi érettségi után néhány évig szülővárosában tanított, majd a húszas évek elején Budapestre költözött. A fővárosban a Postatakarékpénztárnál kapott munkát, ahol a későbbiekben főpénztárosként dolgozott; ezt az állást haláláig megtartotta. 1925-ben nősült, felesége Tobak Julianna lett, akitől két lánya született. A család a harmincas évek elején Vácra költözött, Alagra 1938-ban kerültek. A lovaregylet által bérelt Hesp-házban laktak, amely a mostani Fóti út és Batthyány Elemér utca sarkán áll. A lakhatásért és rezsiért cserébe Balogh mellékállásban vállalta a leventekorú gyermekek oktatását, nevelését. Egy évvel később ugyanezekkel a feltételekkel a Kölcsey utcába költöztek át.

A levették elsősorban a fővárosból a lovaregylet hatására idesereglett szegény sorsú tizenévesek voltak, akik a lovak körül segédkeztek az istálló takarításánál és az állatok etetésnél. Napközben csavarogtak, iskolába sem jártak, éjjel pedig az istállóban aludtak. Balogh megtanította ezeket a gyerekeket írni-olvasni, egyenruhát varratott nekik, oktatásukra előadókat hívott, vasárnaponként templomba jártak. Érdekesség, hogy a mostani városi bíróság helyén két istálló állt, közöttük egy kisebb házzal. Az egyik istállót csinosították ki és alakították át foglalkozási helyiséggé.

Balogh Gyula munkájának a világháború vetett véget: 1943-ban behívták, az 1. huszárezred tartalékos főhadnagya lett, a Pripjaty-mocsarakhoz vezényelték őket. Az ezredből csak 400-an tértek haza 1944-ben, itthon újjászervezték az alakulatot és a szentesi hídnál vetették be újra őket. Balogh itt súlyos kézsérülést szerzett, és Budapestre, majd a Balatonfűzfőre kórházba szállították. A front közeledtével tovább kellett vinni nyugat felé, azonban a vöröskeresztes konvojt 1944. november 19-én Devecser közelében szovjet légitámadás érte, amely során Balogh Gyula meghalt. Sokáig eltűntnek tartották nyilván, feltetelezett hamvai a devecseri temetőben nyugszanak.

Balogh János, tréner, idomár 1914–2000

Balogh János 1914-ben született Budapesten. A félárva fiú már tizenévesen Alagra került és családjának eltartója lett: több istállónál elutasították, míg végül Mravik Pál szerződtette. Még két éve sem volt Alagon, amikor sorra nyerte a versenyeket, így már tanulóévei alatt Pest és Freydenau közönségének kedvence lett. Miután zsokéként a Lesvári-ménes szerződtette, piros-fekete dresszükben nagy versenyek egész sorát nyerte itthon és külföldön. A két világhá-

ború közötti időszak hármaskorona-nyerő lovának, Try Well-nek is ő volt a zsokéja. 1940-től a Lesvári-ménes idomárja. Pályafutása a második világháború után is folytatódott, az 1960-as évek elején Bécsbe ment, ahol sikeres trénerként dolgozott.

Balogh János 2000-ben hunyt el Bécsben, de hamvait a dunakeszi temetőben helyezték örök nyugalomra.

Balogh János a Szent István díjon 1932-ben

dr. Balogh L. Csaba, fogorvos
1942–1998

Balogh L. Csaba 1942-ben született Tolnán, apja vitéz Balogh Imre katonatiszt volt, aki éppen Tolnán állomásozott családjával, ezért született fia is ott. Nagypja, Bajnok Géza dunakeszi iskolaigazgató és kántortanító, dédapja, Bazsanth Vince főtanító volt. 1945-ben édesanyjával és bátyjával, Imrével Budapestre költözött, Balogh a Széchenyi Gimnáziumban érettségizett. X-kategóriás lévén két évet a Chinoin gyárban vegyipari szakmunkásként dolgozott. 1962-ben felvették az Orvostudományi Egyetem fogorvosi szakára, ahol 1967-ben diplomázott, Romhányban kezdte meg működését. 1968-ban nősült, két gyermeket nevelt feleségével.

Balogh L. Csaba 1970-ben került Dunakeszire, ősei lakhelyére. Páciensei hamar megszerették, tudását nagyra becsülték. A rendszerváltás idején az MDF dunakeszi csoportjának alapító tagja volt. Szakmailag is elismerték, a Fogorvosi Kamara Pest megyei szervezetének elnöke lett. 1995-ben saját erőből fogorvosi rendelőt épített, amely jelenleg is működik. Balogh L. Csaba 1998-ban hunyt el.

Bangha Béla, jezsuita pap, egyházi író, hitszónok, szerkesztő
1880–1940

Bangha Béla 1880. november 16-án született Nyitrán. 1895-ben lépett be a jezsuita rendbe, teológiát és skolasztikus filozófiát tanult, 1903-ban szentelték pappá. A budapesti rendházban eltöltött évei alatt (1910–1923) a harcos katolikus hitéleti és sajtómozgalmak vezéralakjává vált. A Magyar Kultúra című folyóirat alapító szerkesztője (1913–23, ill. 1926-tól haláláig), nevéhez fűződik a keresztény magyar sajtó megteremtéséért létrehozott Központi Sajtóvállalat

megalapítása (1918–19). A proletárdiktatúra alatt (1919) emigrációba kényszerült. 1923-tól 1926-ig Rómában megszervezte a Mária-kongregációk központi irodáját, 1938-ban a budapesti Eucharisztikus Világkongresszus főszervezője, kiadványainak forgalmazója, himnuszának szerzője.

Életének utolsó éveiben Dunakeszin, az ún. Újszőlő-dűlőben lévő jezsuita nyaralóban lakott. Ez a nyaraló a mai Barátság úti lakótelep területén helyezkedett el a piac közelében, és egészen a hatvanas évekig állt. Ebben az időben rendszeresen voltak a községben hitbuzgalmi előadásai, szónoklatai, amelyeket a helybeliek nagyon szívesen hallgattak, nagyobb egyházi és világi alkalmakkor is általában őt kérték fel a község előjárói az ünnepség levezetésére. Bangha Béla 1940. április 29-én halt meg Budapesten.

dr. Baranyai Zoltán, orvos **1917–1986**

Baranyai Zoltán 1917. május 1-jén született Gerényben. A Debreceni Orvostudományi Egyetemen diplomázott, majd belgyógyász, közegészségügyi és járványügyi végzettséget szerzett. Ezután Nyíregyházán lakott, majd 1967-ben Dunakeszire költözött és haláláig itt élt. 1967-től három évig Vácon dolgozott mint járási főorvos-helyettes. Ezután öt éven keresztül dunakeszi körzeti orvos volt, majd nyugdíjba vonulásáig a Budapesti Közegészségügyi és Járványügyi Felügyelőségénél volt főorvos. Nyugdíjas éveiben, egészen haláláig a Filmgyárban dolgozott. Baranyai Zoltán 1986-ban halt meg Dunakeszin, Nyíregyházán temették el.

gróf Batthyány Elemér, a Magyar Lovar Egylet elnöke 1846–1932

Batthyány Elemér 1847-ben született gróf Batthyány Lajosnak, az első magyar miniszterelnöknek és Zichy Antónia grófnőnek a fiaként. A kiegyezés után honvéd huszárhadnagy volt, emellett híres utazóként a hetvenes évek végén világméretű utat tett, aminek keretében Kelet-Indiában elefántokra és tigrisekre vadászott. Elévülhetetlen érdemeket szerzett a magyar lótenyésztés és lóversenyügy felkarolásának, ill. népszerűsítésének területén. Munkássága korszakalkotó

volt a turf szervezése, a versenyfeltételek megállapítása tekintetében. Dákai birtokán maga is híres tenyésztő volt. Kezdeményezésére és részben tervei alapján jött létre az alagi lóversenytér. 1881-től tagja a Magyar Lovar Egyletnek, amelynek 1891 és 1907 között elnöke is volt. Vezetése alatt hatalmas fejlődésen ment át a magyar turf. Kiválóságát az angol Jockey Club is honorálta, amikor tiszteletbeli tagjává választotta. Mindezeket túl főrendiházi, majd 1927-től felsőházi tag.

Dunakeszi nagyon sokat köszönhet ennek a kiváló sportembernek, ugyanis 1890-ben irányításával a Magyar Lovar Egylet úgy döntött, hogy Pesthez közeli területen versenytér létesítéséhez földet vásárolnak és az angliai lóversenyközpont, Newmarket mintájára felépítik annak magyarországi megfelelőjét. Választásuk az akkor még a fői Károlyi-birtokhoz tartozó, Dunakeszi, Fót és Rákospalota által határolt Alag-pusztára esett. A terület 2800 holdat tett ki. Az Egylet a terület nagy részét felparcellázta, a megmaradt 1100 holdon pedig angol mérnökök bevonásával elkezdték építeni az istállókat, a telepeket, a hét darab munkapályát, később pedig az Úrlovasok Szövetkezetének versenypályáját.

Az építkezés fejlődésnek indította Alagot: az országban elsőként itt létesült a település teljes egészét lefedő vízhálózat, épült két víztorony, kápolna, iskola, óvoda, posta, vasúti állomás, valamint orvosi rendelő szolgálati lakással. Létrejött az akkor szállodaként üzemelő Pavilon, de az Egyletnek köszönhető az egykori rendőrségi épülete is. Volt házuk az Egylet szolgálatában álló kertészeknek is, ez ma a Dunakeszi

SE székháza. A fejlett községgé szépülő Alag 1910-ben önálló lett. 1912-ben községháza épült, majd két évvel később a lovaregylet jóvoltából a négytantermes, hatosztályos községi elemi népiskola. Ezen épületek és a felépített infrastruktúra nagy része még ma is szolgálja Dunakeszi lakosságát. Mindez a fejlődés Batthyány Elemérnek köszönhető. A magyar lósport egyik legnagyobb fejlesztője 1932-ben hunyt el, a hálás utókor Dunakeszin utcanévvel és szoborral emlékezik rá.

dr. Bayer Emil, orvos
1890–1947

Bayer Emil 1890-ben született Aradon, erdélyi szász családban. Édesapja korán elhagyta feleségét és két fiúgyermekét. A fiatalasszony a zenekonzervatóriumban, zongora-tanszakon kapott állást kevéske fizetéssel. Emil elemi és középiskoláit Aradon végezte, majd beiratkozott a budapesti Magyar Királyi Tudományegyetem általános orvos szakára. Sokat nélkülözve eredményesen végezte tanulmányait, s ezalatt a Budapesti Önkéntes Mentőegyesületnél dolgozott.

Öccse közben tragikus körülmények között meghalt, így édesanyja Aradon magára maradt. A sebészi szakképesítést is szerzett fiatal orvost 1914-ben behívták frontszolgálatra, ahol az összes magyar hadszínteret bejárva négy évet töltött, ezalatt kétszer megsebesült, többször kiűntették és végül orvos főhadnagyként szerelt le, később századossá léptették elő. A háború után megnősült, egy német származású temesvári lányt vett el. Ezután helyezkedett el községi orvosként Alagon, egyedüli orvosként nemcsak a község teendőit, hanem a lovaregyletét és a MÁV pályaeorvosét is ellátta. Később volt orvosi tanácsadó, valamint az OTI, MABI és az OTBA orvosa is. Elhozta édesanyját Aradról, aki ezután haláláig velük élt. Emilnek idővel két lánya, Stefánia és Mária, valamint egy fia, Emil született.

Bayer doktor a községért a szó szoros értelemben éjt nappallá téve dolgozott, hiszen gyakran keltették fel éjnek idején is. Betegei sok esetben fordultak hozzá lelki tanácsért is, mert tudták róla, hogy hívő, istenfélő ember. Az idők során fogorvosi képesítést is szerzett. Óriási

küzdelmet folytatott betegeiért, a tízes-húszas években roppant méreteket öltő csecsemőhalandóságot és tüdővéaszt munkásságának 25 éve alatt jelentékenyen sikerült csökkentenie.

Napi munkája mellett különféle lapoknak írt szakcikkeket, különösen az orvostika területe érdekelte. Tartott kurzusokat orvosi egyetemeken, szerette volna az etikát külön tárgyként bevezettetni. A lakosság számára is egészségügyi ismeretterjesztő előadásokat tartott. Parancsnoka volt a helyi önkéntes tűzoltó-egyesületnek. Nagy súlyt helyezett a temető rendben tartására, s megépítette az ország első, ravatalozóval kombinált bonctermét. Állandó helyettese volt a járási tisztiorvosnak. Érdekelte a zene, maga is hegedült, és szép éremgyűjteménye volt. A közeledő front ellenére 1944 decembere közepéig kitarzott betegei mellett, de egy pesti útját követően a németek már nem engedték vissza. Szovjet hadifogságba esett, ahonnan 1945 telén érkezett haza és rögtön munkába állt. Egészsége azonban megromlott, és 1947-ben egy súlyos műtét után már nem tudott felépülni.

Bayer Istvánné született Jankovics Anna, szülésznő 1888–1971

Bayer Istvánné 1888-ban született a délvidéki Nagybecskereken, innen Budapestre került, és 1907-ben férjhez ment. Már 1915-ben mint ápolónő a dunakeszi hadikórházban tevékenykedett, de ekkor még a fővárosban élt. Szülésznői képesítését 1918. január 1-jével kapta meg Budapesten, a Királyi Bábaképzőben.

Családi házuk 1917-ben épült fel a János utcában, 1918. április 1-jén költöztek ki végleg Dunakeszire, ahol szülésznőként dolgozott. Több évtizedes munkája során generációk sok száz újszülöttjét segítette világra településünkön. Bayer Istvánné 1971-ben halt meg, sírja a kegyeleti temetőben van.

**Bazsanth Vince, főtanító, kántor
1849–1909**

Bazsanth Vince 1849-ben született a ma Szlovákiához tartozó, Nyitra megyei Galgócson, apja Bazsanth Vince, anyja Szucsek Cecília volt. Iskoláinak elvégzése után tanítói, ill. kántortanítói működését Dunakeszin kezdte, a településnek akkor egyetlen, két tanteremből álló iskolája volt a Szent István utcában. A fiatal tanító ideköltözött, és itt alapított családot. Az akkori szokás szerint egyben a község képviselője is volt, ebben a minőségben szintén nagyon sokat tett Dunakeszi fejlődéséért.

Akkoriban osztatlan tanítási rend volt, az első négy osztályt egy csoportban oktatták. A folyamatosan gyarapodó község gyermekeinek egyre kisebb volt a hely az iskolában, Bazsanthnak elévülhetetlen érdemei voltak az új, négytantermes iskola létrehozásában. Az idők során ehhez az épülethez folyamatosan hozzáépítve alakult ki a mai Szent István Általános Iskola. Bazsanth Vince 1887-ben lett apa, az ő fia a nevét magyarosító Bajnok Géza, aki szintén kántortanító lett, majd iskolaigazgatóként apja nyomdokaiba lépett. Bazsanth Vince 1909-ben ment nyugdíjba, s ez évben meg is halt. A dunakeszi temetőben nyugszik, nevét utca őrzi településünkön.

**Béki Lajosné született Szabó Teréz, amatőr népművész
1911–2004**

Béki Lajosné 1911-ben született Dunakeszin, tősgyökeres paraszti családban, Teri néniék tizenegyen voltak testvérek, az öt lány és hat fiú között ő volt a legkisebb. A családban a gyerekek szinte belenőttek a munkába, Teri néni is nővérétől leste el a szabás és a varrás mesterségét, visszaemlékezése szerint már 14 évesen saját ruhát varrt. A hat elemi elvégzése után édesanyja nem engedte tovább a polgári iskolába, pedig tanárai ezt javasolták, így a háznál maradt dolgozni, majd 1941-ben férjhez ment, ám az ura elesett a fronton.

Az özvegyen maradt fiatalasszonyra ezután 10-15 év nehéz év várt, az 5-6 holdas földjét egyedül művelte, de mind nehezebben viselte a beszolgáltatások terheit. 1961/62-ben elvették a földjét, és megtiltották, hogy üzemben dolgozzon, emiatt varrásból tartotta fenn magát. Csak 1965-ben, 54 éves korában tudott munkába állni, hogy megszerezze a nyugdíj-jogosultsághoz szükséges tíz évet.

Már nyugdíjas volt, amikor 1980-ban elkezdett népművészettel foglalkozni. Asztalterítőket, oltárterítőket készített a Szent Mihály templom számára, kézimunkáihoz eredeti dunakeszi motívumokat használt föl. Fő műve a Lakodalmas menet című babasorozat, amelyen a helyi népviseletet mutatja be. Több kiállítása volt Dunakeszi és Vác kulturális intézményeiben, számos babája és más alkotása külföldre is eljutott. Teri néni 2004-ben hunyt el Dunakeszin.

IV. Béla, magyar király 1206–1270

IV. Béla 1206 novemberében született, apja II. András király, anyja Gertrúd királyné volt. Gyermekkorának tragikus eseménye anyja meggyilkolása volt (1213). Apja ellenzéke már 1214-ben kikényszerítette megkoronázását, de területi hatalomhoz csak 1220-ban jutott, amikor elnyerte Horvátország és Dalmácia hercegségét. Ugyanekkor vette feleségül Laszkarisz Teodor nikaiai császár lányát, Máriát. Apjával való nézeteltérései mind gyakoribbá váltak, s gyakorlatilag ő

lett a II. András politikáját ellenzők vezetője. Apja halála után (1235) hivatalosan is megkoronázták, majd leszámolt apja híveivel és megkezdte a királyi földek visszavételét (1235–39), amely mindig is politikájának középpontjában állt. Emellett jelentős kun népeiséget telepített az országba (1239). E népszerűtlen intézkedések hatására hatalma megrendült, éppen akkor, amikor a tatár támadás miatt egységre lett volna szükség. A széthúzás és a rossz katonai stratégia megválasztása vezetett a muhi vereséghez (1241. ápr. 11.). Béla II. Harcias Frigyes osztrák herceghez menekült, aki visszaélve a helyzettel három dunántúli vármegyének (Moson, Sopron, Locsmánd) az átadására kényszerítette, melyeket Béla 1246-ban visszafoglalt. A tatárok megszállták az egész országot, a király pedig családjával együtt a dalmáciai Trau várába menekült. 1242-ben a tatárok borzasztó pusztítást hagyva maguk mögött elvonultak. Ezután Béla változtatva addigi politikáján, felhagyott a királyi földek restaurálásával, várépítésre ösztönözte a nemeseket, számos települési kiváltságot adományozott, segítve ezzel a városok kialakulását.

Dunakeszi számára neve azért jelentős, mert 1255-ben kelt oklevelében Kezewet (településünk XIII. századi neve) a Gyula-Zombor nembeli Seywredusnak adományozta. Ez az oklevél városunk első írásos emléke. Az adományozás ténye beleillik Béla tatárjárás után alkalmazott politikai koncepciójába, amelyben felhagyva a királyi földek növelésének gondolatával, bőségesen adományozott földeket híveinek.

Seywredus pedig, aki Fejér megyei főispán volt az adományozás idején, a király bizalmasának számított.

Béla életének utolsó évtizedében súlyos összetűzésbe kerül fiával, aki később V. István néven lett király, 1270. május 3-án hunyt el a Nyulak szigetén, a mai Margitszigeten.

Benyó István, műbútorasztalos **1896–1964**

Benyó István 1896-ban született Rákosszentmihályon. Az 1920-as években kapott állást Alagon a lovaregylet asztalosműhelyében, emiatt családjával a községbe költözött. A lovaregylet budapesti műhelyében is vállalt munkát, ahol baleset érte és leszázalékolták. 1929-ben a Báthori utcai lakása mellé saját asztalosműhelyt épített, ahol egy segéddel dolgozott. 1945 után az alagi Kisgazdapárt alelnöke lett. Az ötvenes években megalakult KIOSZ-nak, amely az Iparoskör

1933-ban épült és mára már lebontott épületében működött, több évig volt titkára. Benyó István 1964-ben halt meg Dunakeszin.

Besenyői Ferenc, cserkészvezető **1906–1979**

Besenyői Ferenc 1906-ban született a felvidéki Zsolnán, 1920-ban családja menekülni kényszerült szülőföldjéről, így vagonlakóként Dunakeszire kerültek. Részt vett a MÁV Főműhely alapításában és ott dolgozott mint villanyszerelő műszerész. A MÁV-lakótelepen kaptak lakást. Munkája mellett részt vett a cserkészmozgalomban, amelyet életformaként űzött. 1936-ban mint cserkészisztet a budapesti 208. Sz. Szent László Cserkészcsapattól átigazolták a 109. Sz. Ma-

gyarság Cserkészcsapatba. Ez évtől a Magyar-Lengyel Cserkészkör tagja, és 1939-től a Kör budapesti megbízottja volt. 1937-ben életmentő „Jó munkáért” kitüntetéset kapott. 1941-ben ő vezette az ún. Erdélyi Mozgótábort, ahol a dunakeszi táborozók elnyerték az Erdélyi díszjelvényt. 1940-től irodai munkakörben dolgozott, innen ment nyugdíjba. Besenyői Ferenc 1979-ben halt meg Dunakeszin.

Binder Ottó, lovassági vezérőrnagy, sportoló 1889–1951

Binder Ottó 1889. május 14-én született Medgyesen, apja Binder Vilmos földbirtokos, anyja Folbert Augusztá volt. Gimnáziumi tanulmányainak befejezése után a bécsi-újhegyi Császári és Királyi Katonai Akadémia hallgatója volt 1907 és 1910 között, majd huszárhadnaggyá avatták, s ezután elvégzett egy lovaglótanár-képző tanfolyamot is. 1913-ban kezdett nyilvános versenyeken lovalogni, ebben az évben két versenyt nyert, 1914-ben pedig már hét futamon győzött mint úrlovas. Az első világháborúban a lugosi 4. huszárezred tisztjeként szolgált, a harcok végén századosi rangban volt. 1920-tól kezdett újra versenyszerűen lovalogni, ettől az évtől az örkényi lovagló- és hajtótanárképző iskola tanára volt. Abban az évben 48 lovaglása közül 8 győzelmet aratott (vegyesen akadályon, gáton és síkversenyen). 1921-ben 42 lovaglása közül 9 versenyben győzött, 1922-ben pedig már 16 győzelemmel sampion volt. A legjobb versenyéve az 1924-es volt, amikor 113 versenyéből 48-szor győzött, 31-szer második, 16 alkalommal harmadik helyen végzett és egyben sampion lett. A Jankovich-émlékversenyt is ebben az időszakban nyerte meg. 1925-ben 65 lovaglása közül 27 győzelemmel érdemelte ki a sampionságot. 1923-ban, ill. 1925-ben military, 1924-ben és 1929-ben a díjlovaglás bajnoka lett. 1927-ben, valamint 1930-ban sampion díjjugrató volt. Ekkor már Európa-szerte ismert lovas volt. 1928-ban egyéniben indult az amszterdami olimpián, de a verseny feladására kényszerült. Időközben az örkényi iskola parancsnoka lett és őrnagyi rangot kapott.

Alagra a 30-as években került, itt a Rétipályán oktatta a lovastiszteket az ugróversenyekre. Katonai pályája is továbbívelt felfelé: 1934. november 1-jén kinevezték alezredessé, 1938. november 1-jén pedig ezredesi rangot kapott. A második világháborúban nem harcolt, 1942-ben vezérőrnagy lett. Az örkényi lovasiskolának 1942. november 1-jéig volt parancsnoka. A hadseregtől 1943. február 1-jén vezérőrnagyként ment nyugdíjba, de mint a magyar lóspport szaktekintélye tovább dolgozott Alagon. 1943-ban átvette a honvédségi istálló vezetését. A háború végén szovjet hadifogságba esett (1945–1948). A Honvédelmi Minisztérium Állományigazoló Bizottsága 1949. július 8-án igazolta, így rendfokozatát megtarthatta. 1951-ben kitelepítették és életének utolsó évében segédmunkásként dolgozott Kunszentmártonban, ahol 1951. november 27-én meghalt.

Binder az egyike volt azon nagynevű szaktekintélyeknek, akik az alagi tréningtelep hírnevét világszerte öregbítették.

dr. Bíró Béla, orvos **1910–1988**

Bíró Béla 1910. január 3-án született a felvidéki Szelevényben, egyetemi tanulmányait Prágában végezte. A második világháború idején Losoncon, majd Naszvad községben praktizált, a magyar–szlovák lakosságcsere-egyezmény során került Dunakeszire. Itt 1952-ig dolgozott, majd koncepció per miatt egy évre börtönbe zárták. A községben töltött rövid idő ellenére a dunakesziek nagyon megszerették, mivel egy igen nehéz időszakban volt a település emberséges támasza.

Bíró Béla a Nagy Imre-féle fordulat idején szabadult a börtönből, majd 1964-ig Gödön folytatta orvosi tevékenységét, később Vácra került a városi tanács egészségügyi osztályának az élére. Nyugdíjazásáig ott dolgozott, majd ezután felülvizsgáló orvosként tevékenykedett. Bíró Béla 1988. szeptember 16-án hunyt el.

Bohunka Lajos, Dunakeszi főjegyzője 1878–1972

Bohunka Lajos 1878-ban született. 1897 és 1900 között Püspökhatvanban volt jegyzőgyakornok, majd 1900-tól nyugdíjazásáig Dunakeszin dolgozott. 1920-tól 1943-ig viselte a dunakeszi főjegyzői hivatalt, ezalatt a helyi közélet meghatározó alakjává vált. A főjegyzőség mellett 18 éven át volt megyebizottsági tag, a hitelszövetkezet felügyelő bizottságának pedig 20 évig viselte az elnöki tisztét. Megalakította Dunakeszin a Hangya Szövetkezetet, a tűzoltótestületet, a gazda-

kört és a sportegyesületet, mindezeknek elnöke vagy díszelnöke volt. Szintén elnöke volt a Levente Dalkörnek. Az Óceán Konzervgyár és a MÁV Járműjavító letelepítésében hathatósan segédkezett. A községben 1926-ban emeletes kultúrházat építtetett, ez volt a Petőfi Kultúrház. Bohunka Lajost kitüntették tűzoltói királyi díszéremmel és Vöröskereszt ezüst díszéremmel is. Az evangélikus templom építésének egyik legnagyobb segítője volt. 1941-től Závodszy Géza helyettesítette főjegyzői hivatalában, amelyet végleg 1943-ban adott át neki. Ezután már nem viselt hivatalt, visszavonult az aktív közélettől. Bohunka Lajos 1972-ben halt meg Dunakeszin.

Bornemissza Pál, Dunakeszi földbirtokosa XVII. század

Bornemissza Pál kismemesi családból származott, születésének pontos dátumát, szüleinek nevét nem ismerjük. Kesző-pusztát 1630. szeptember 26-án vásárolta meg gróf Eszterházy Páltól Pilinyi Benedekkel felesben, Keszőhöz megvették Csömört és Szentmihályt is. Bornemissza idővel megvásárolta Pilinyi csömöri és szentmihályi részét 200 aranyért. Később Kesző miatt több évtizedes birtokvitába keveredett Pilinyivel, amelyet örökösei zártak le. Az 1660 körüli török

pusztítás miatt kihalt Kesző települést Bornemissza újratelepítette. Feleségétől, Toldi Katalintól egy lánya született, Anna. Bornemissza Annát Wattay Pál vette feleségül, akire Bornemissza Pál halálával Keszi birtokjoga szállt. Bornemissza Pál halálának idejét nem ismerjük.

Borsos János, cipézmester 1880–1946

Borsos János 1880-ban született Perkátán. Tanulóévei után Dunakeszin nyitotta meg cipészüzletét, amely hamar nagy népszerűségnek örvendett. Szakmájában idővel komoly tekintéllyé vált, amelynek köszönhetően 1921-ben tagja lett az Országos Ipartestület helyi tanácsának is, majd 1926-ban a Dunakeszi Ipartestület vezetősége is soraiba választotta. A neves szakember több mint harminc éven keresztül javította a község lakosságának lábbelijeit, a helyiek

nagyon megszerették, munkáját becsülték. Borsos János 1946-ban hunyt el Dunakeszin.

Bükki János, kovácmester 1885–1981

Bükki János 1885-ben született sokgyermekes parasztcsaládban, születésének pontos helyét nem ismerjük. Szakmáját Kócson tanulta, 1902-ben szabadult fel. 1912 óta volt önálló, 1914-ben Vácott elvégezte a patkolótanfolyamot. Az első világháború alatt a 4. tüzérhadosztály, a 14. gyalogoshadosztály és a 13. gyalogoshadosztály kötelékében teljesített szolgálatot. Dunakeszin a Fő úton évtizedekig volt kovácműhelye, ahol a helyi gazdák lovait patkolta.

Közszeretetnek örvendett, munkáját nagyra becsülték. Bükki János 1981-ben halt meg Dunakeszin.

Corvin János, Dunakeszi földbirtokosa 1473–1504

Corvin János I. (Hunyadi) Mátyás és Edelpeck Borbála boroszlói polgárlány fiaként született 1473. április 2-án Budán. 1478-tól hunyadi gróf, 1479 és 1480 között lipcsei, 1485–1501 pedig troppai herceg. Nagyanyja, Szilágy Erzsébet nevelte, majd Taddeo Ugoletti, a Corvina könyvtár vezetője tanította. Apja kezdetben papi pályára szánta, de Beatrix királynéval (1476-tól) eltöltött négyévi, gyermektelen házasság után törvénytelen származása ellenére Jánost szánta

utódául. Ennek érdekében a király és anyja 1482-től fontos főispán-ságokkal járó várakkal, valamint jelentős uradalmakkal látták el. Részt vett apjával az 1484/45-ös ausztriai háborúban, Mátyás őt küldte maga előtt a meghódított Bécsbe és a polgárok neki is letették a hűségesküt. 1485/86-ban hat kisebb sziléziai hercegséget kapott, kettőnek pedig várományosa volt. 1487. november 25-én meghatalmazott útján házasságot kötött Bianca Mária Sforza milánói hercegnővel, a tényleges

egybekelést azonban többször elhalasztották. Beatrix királyné hatalomféltésből nem támogatta Corvin trónörökösödését és házasságát, pedig Mátyás még életében többször megpróbálta megkoronázását biztosítani, ami nem járt sikerrel.

Apja halálakor, 1490-ben már Corvin János volt az ország legnagyobb birtokosa: 30 vár, 17 kastély, 49 mezőváros és mintegy 1000 falu tartozott uralma alá. A roppant méretű birtokoknak része volt Dunakeszi, akkori nevén Káposztáskesző is. Azt, hogy mikor került Corvin János birtokába, pontosan nem tudjuk, valószínűleg a 1480-as évek nagy birtokadományozási időszakában. Arról viszont pontos információink vannak, hogy Corvin Káposztáskeszőt 1491-ben familiárisának és fő szövetségesének, Ráskai Balázsnak adta el.

Apja halála után az interregnum idején Beatrix királynéval együtt ő vezette a kormányzótanácsot, majd Habsburg Miksa, Jagelló Ulászló és Jagelló János Albert mellett az egyik lehetséges jelölt volt a magyar trónra. Támogatást azonban csak a királyi várak és uradalmak tisztikarától kapott, a nagybirtokosok többsége ellene foglalt állást. A királyválasztó országgyűlésen, 1490. június 17-én Corvin lemondott trónigényéről a boszniai királyi és a szlavón hercegi címért cserébe, azonban időközben megérkeztek bandériumaikkal az őt támogató délvidéki urak és rávették a küzdelemre; a csontmezei csatában viszont elveszítette minden reményét a trónra. A csata után békét kötött II. Ulászlóval, és Szlavónia ura lett. A pápa 1493-ban felbontotta házasságát, így újranősülhetett: Frangepán Bernardin és Aragóniai Katalin lányát, Beatrixot vette feleségül 1497-ben. Az új családi összeköttetés folytán a délvidéki urak vezére lett, és király elleni összeesküvésbe kezdett, amely azonban megbukott. II. Ulászló megbocsátott neki, így Corvin 1498-tól haláláig Horvátország és Szlavónia örökös bánja lett. Több sikeres csatát vívott a déli végeken a törökkel, de 1504 októberében Horvátországban vereséget szenvedett, majd még a hónap 12. napján meghalt Krapina helységben. Corvin Jánost a lepoglavai kolostorban temették el.

**Csákó József, tanár
1923–1994**

Csákó József 1923-ban született az egyesült államokbeli Carrollville-ben. Szülei az 1920-as évek elején vándoroltak ki az Újvilágba jobb élet reményében, édesapja gyári munkásként tudott elhelyezkedni. Hat év után a család visszaköltözött a felvidéki Szomotorra, és 40 hold földön kezdett el gazdálkodni. Heten voltak testvérek, három fiú és négy lány. József iskoláit a szomatori elemiben végezte, majd a középiskolát Kassán a Magyar Reálgimnáziumban kezdte. Tanulmányait végül Sátoraljaújhelyen a Piarista Gimnáziumban fejezte be,

miután 1938-ban az első bécsi döntés visszacsatolta Szomotort Magyarországhoz, Kassát pedig Szlovákiában hagyta. Népiskolai tanítói oklevelét 1944. április 18-án szerezte Sárospatakon, később tovább képezte magát, és 1953. július 29-én az egri pedagógiai főiskolán matematika és fizika szakos tanári oklevelet szerzett.

Első munkahelye a család lakhelyén, Szomotoron volt megválasztott községi tanítóként 1944 szeptemberétől 1946 februárjáig. Innen a csehszlovák hatóságok több magyar kollégájával egyetemben elbocsátották. Csak a Szudéta-vidéken, a kitelepített németek helyén kaphattak munkát. Itt egy As nevű településen dolgozott 1946 augusztusától 1947 májusáig mint gyári munkás. Csákó József a méltatlan körülmények miatt 1947 augusztusában feleségével Magyarországra menekült, szüleikkel ezután hét évig nem találkozhattak, amit a család nagyon nehezen élt meg. Még ebben a hónapban Tiszakarádon tanítói állást kapott. Itt 1951 szeptemberéig tanított, majd saját kérelmére Tiszacsermelyre helyezték át, ahol pedagóguslakást is kapott. 1962 júliusában a család Aszódra költözött, és Csákó József a Munkaügyi Minisztérium 200. Sz. Ipari Tanintézetében kezdett dolgozni, hogy közelebb kerüljenek a fővároshoz gyermekeik továbbtanulása miatt. Aszódon azonban csak egy évig maradtak.

1963 és 1965 között Felsőgödön tanított, majd 1965-ben a család Dunakeszire költözött. Csákó József az 1. Sz. Általános Iskolában dolgozott 1965-től 1974-ig, majd átkerült a 3. Sz. Általános Iskolába

(1974–1978), végül a város 4. Számú Általános Iskolájában fejezte be pályafutását (1978–1983). Három fia született: György, József és László. Mindannyian diplomások. Csákó József 1994-ben hunyt el. Halála után egykori munkahelyén, a mai Kőrösi Csoma Sándor Általános Iskolában tantermet neveztek el róla.

Csaplár Lajos, zsoké 1913–1983

Csaplár Lajos 1913-ban született Pestszent-erzsébeten, iskoláit Kispesten végezte. 1925-től Horthy Jenő alagi istállójában lett lovászfiú, majd 1933-tól ugyanott zsoké, élete első versenyét a kormányzó Magdolna nevű lovával nyerte. Összesen több mint 130 futamon lett első, köztük klasszikus versenyek egész sorozatán. Nagyon megszerette Alagot, amelyhez pályafutása kötődött, többek között az Alagi Céliövő Egyesületnek is tagja volt. Csaplár Lajos munkásságával a helyi lósport hagyományait erősítette, a kiváló zsoké 1983-ban hunyt el.

Csató Antal, zsoké 1904– ?

Csató Antal 1904-ben született Pestszent-erzsébeten, középiskoláit Budapesten végezte. 1918-ban Alagra került lovásznak, Pejacsevich Albert istállójába. 1922-ben vívta ki a versenyzésre való jogot, és már az első három szereplésekor nyerni tudott. 1926-ban lett hivatásos zsoké, élete során több mint kétszáz futamon diadalmaskodott. Szerepelt Alagon, Megyeren, Bécsben, továbbá németországi, csehszlovákiai és jugoszláviai helyszíneken is, mindenütt kitűnő eredménnyel. Az ugróversenyeken korának legjobbjai közé tartozott; összesen több mint száz versenyen diadalmaskodott. A lovagláson

kívül versenyszerűen űzte az ökölvívást is, igazi sportember volt. Csató Antal az alagi lósport egyik kiválósága volt, halálának pontos dátumát nem ismerjük.

gróf Csekonics Gyula, sportvezető 1875– ?

Csekonics Gyula 1875. január 2-án született, gróf Csekonics Endre királyi főasztalnokmester fia. Jogi tanulmányait a budapesti Magyar Királyi Tudományegyetemen végezte, ahol tudorságot is nyert. A századforduló előtt a 9. számú huszárezred tartalékos huszárhadnagya volt. Az 1901. évi országgyűlési választáson a Szabadelvű Párt színeiben mandátumot nyert a zombolyai kerületben, a Ház megalakulásakor mint az egyik korjegyző szerepelt, ezenfelül a vízü-

gyi bizottság tagja lett. Az 1905. évi országgyűlési választásokon ismét mandátumot szerzett. Magánemberként a zombolyai, kitűnő állattenyésztéssel rendelkező, összesen 24000 ha-t kitevő Csekonics-uradalmat irányította.

Az 1930-as években Csekonics Alagra költözött, és tevékenyen bekapcsolódott a magyar lósport ügyébe. Magával hozta Zombolyáról gazdasági intézőjét, Fichtner Károlyt is, aki az alagi telep igazgatását végezte. Csekonicsra hárult az új budapesti versenytér felépítésének a feladata, miután a főváros felmondta a régi bérletét. A tervek a háború előtt készen álltak, de a világháború félbeszakította a megkezdett munkálatokat, mint ahogy Csekonics alagi és lovaregyleti ténykedésének is véget vetett. Csekonics Gyula halálának pontos idejét nem ismerjük.

dr. Cseresnyés Ernő, orvos
1866–1937

Cseresnyés Ernő 1866. augusztus 4-én született a Sopron megyei Osli községben, édesapja, Cseresnyés Ignác iskolaigazgató, kántortanító, édesanyja Vida Franciska volt. Szülei orvosnak taníttatták. Zágrábban mint ezredorvos szolgált, amikor megismerkedett leendő feleségével, Mittermayer Lujzával. Házasságkötésük után Cseresnyés Ernő otthagyta a hadsereget, civil orvosként praktizált az ország különböző területein, ezért gyermekeik az ország más-más részein születtek.

Mielőtt Dunakeszire került, a Pannonhalmi apátság főorvosa volt, az ő javaslatára kerülhetett a papnövendékek közé a későbbi Serédi Jusztinián, aki egy szegény tetőfedő 15. gyermeke volt és tüdőbaja miatt nem akarták felvenni. Később, amikor Magyarország hercegprímása lett, javaslatára Cseresnyés Ernő megkapta a Szent György lovagrendjelet.

dr. Cseresnyés Ernő a bricskáján

Idővel Pest megye alispánja két megüresedett állást kínált Cseresnyésnek: Budapest fővárosi tisztiorvosi állást vagy a dunakeszi községorvosi állást. Ő szerette a csendes vidéki életet, ezért az utóbbit választotta, így lett Dunakeszi első községorvosa. Valószínűleg 1903-ban költöztek ide, mert ekkor épült a házuk. Cseresnyés Ernő közmegebecsülésnek örvendett, mert nemcsak belgyógyász orvosa volt a falunak, hanem szülész-nőgyógyászként és gyermekorvosként is dolgozott, sőt még foghúzással is foglalkozott. Mindenki tisztelte, becsülte nagy tudása miatt. Puritán ember volt, címeit nem viselte, pedig mint a MÁV orvosi főtanácsosa a méltóságos cím illette meg. Cseresnyés Ernő 1936. március 28-án halt meg, sírját a régi műemlék-temetőben díszsírhelynek nyilvánították. Felesége nem sokkal utána, 1937. február 8-án követte. A község oly nagyra becsülte személyét és több mint harmincéves helybéli munkáját, hogy életnagyságú képét – amelyet Vezényi Elemér festett – a kultúrház Rákóczi-termében helyezték el.

dr. Cseresnyés Tibor, orvos **1899–1943**

Cseresnyés Tibor 1899. augusztus 4-én született a Szepes megyei Ötösbányán, Cseresnyés Ernő és Mittermayer Lujza harmadik gyermekeként. Elemi iskoláit Bécsben, középiskoláit Bécsben és Pesten járta. Apjához hasonlóan ő is orvos lett, egyetemi tanulmányait Pesten, majd Torinóban és Bolognában végezte. Sebészetre specializálta magát, amelyet olyan sikeresen művelt, hogy hamarosan tanársegéd lett a Debreceni Orvostudományi Egyetemen. Később ismét

Bolognába ment, és a hírneves Donatelli professzor mellett dolgozott. Közben a Dunakeszin praktizáló édesapja nyugdíjas lett, így megüresedett a községi orvosi állás, ezért Cseresnyés Tibor hazajött és indult az orvosválasztáson, amit sikeresen megnyert.

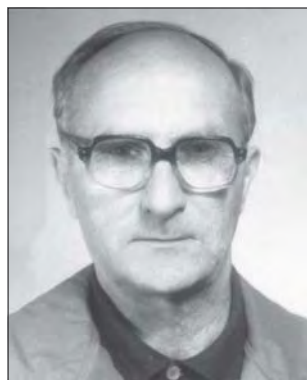
Cseresnyés Tibor mindenkivel szót értő, jó humorú, nagyon közvetlen, barátságos és közismert ember volt. Nemcsak a legendás Cseresnyés Ernő fiaként, hanem önmagáért is szerették, becsülték tudását. 1942 őszén behívták katonának, orvosi századdal került a színja-lipjagi kór-

házba, ahol mint sebész dolgozott. 1943. január 28-án, a Don-kanyarnál történt szovjet támadás során eltűnt. A Nemzetközi és a Magyar Vöröskereszt is kereste, de többszöri kutatás során sem akadtak nyomára. Egy, a doktorral közös kórházvonaton utazó szemtanú beszámolója szerint a szinja-lipagi kórházat vonatra pakolták, és hazafelé indították betegekkal, orvosokkal, ápolókkal. A sebesültek között voltak németek is, ezt az oroszok megtudták, és bombázni kezdték a vöröskereszttel jelölt vonatot. Az első támadás után, aki tudott, menekült, de Cseresnyés Tibor kijelentette, hogy nem hagyja el a beteget. A második hullámban érkező repülők porrá bombázták a kórházvonatot. Ekkor tűnt el ő is.

1995-ben Dunakeszi lakossága és az elesettek hozzátartozói egy emlékoszlopot emeltek a II. világháború áldozatai emlékére. Az oszlop oldalára vannak felvésve az áldozatok nevei, köztük Cseresnyés Tiboré is.

Cserkuti János, repülőmérnök 1921–2001

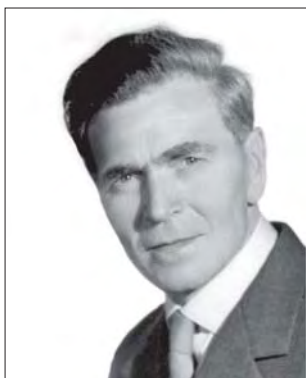
Cserkuti János 1921-ben született Budapesten, kezdettől Dunakeszin nevelkedett és élt. Iskoláit helyben kezdte, majd Vácott a Piarista Gimnáziumban érettségizett, mérnöki diplomáját a Budapesti Műszaki Egyetemen szerezte. A vitorlázórepülés már fiatalon elbűvölte, így tagja lett a Műegyetemi Sportrepülő Egyesületnek. Vitorlázórepülői kiképzését 18 évesen, 1939-ben kezdte meg a Magyar Cserkészszövetség repülői között. Az 1951-et követő évtized a vitorlázórepülés

és a Dunakeszi repülőtér szempontjából aranybetűs éveknek számított. Az MRSZ Központi Repülőjavító-üzem Alagi Központi Kísérleti Üzeme itt működött, így itt olyan tervezők, vitorlázórepülők és műszakiak fordultak meg, akik a magyar vitorlázó repüléstörténet meghatározó személyiségei voltak. Cserkuti János is tagja volt azon csoportnak, amely a Fergeteg, Béke és Sirály néven ismert vitorlázógépeket tervezte. Dolgozott az R25–R27 sorozatba tartozó fémépítésű gépeken is, amelyek egyik változata az R26 S Góbé, a szeniális id. Rubik Ernő alkotása, a Góbé ma is repül Dunakeszi felett. Cserkuti János alapító

tagja volt az 1949-ben alakult Gépipari Tudományos Egyesületnek, amely a tervezők és mérnökök fontos szellemi-tudományos egyesülete volt. Szabadidejében évtizedekig teniszezett, versenyzett a Dunakeszi Vasutas SC-ben. Miután a repülőgép-építés Dunakeszin befejeződött, 1960-tól munkáját a Mechanikai Laboratóriumban folytatta, 1981-ben történt nyugdíjazásáig a Mechanikai Minőségellenőrzési Osztály vezetője volt. Cserkuti János 2001-ben hunyt el.

Csetényi (Fulár) Antal, díszítő-festő 1905–1975

Csetényi (Fulár) Antal 1905-ben született Orosházán, édesapja a MÁV Főműhelyben annak elindulásakor munkát kapott, így 1926-ban az egész család Dunakeszire költözött. Már fiatal korában kiderült a rajzhoz való tehetsége, és 20 évesen fel is vették az Iparművészeti Főiskolára, ahol Leszkovszky György tanítványa lett. 1931-ben kapta meg a díszítő-festő oklevelet. 1935-ben nevet változtatott, és ebben az évben meg is nősült. Az 1937/38-as tanévben havidíjas oktató volt

a főiskolán. Idővel kétgyermekes családapa lett, ezért biztos kenyérkeresetre volt szüksége. 1939 szeptemberétől Lányi Ferenc igazgató foglalkoztatta a Főműhelyben. Lányi felmentette a menetszázadi behívója alól, és megbízást adott neki az épülő Jézus Szíve templom freskójának elkészítésére, amelyet Csetényi szecessziós stílusban alkotott meg. A főoltár után 1944 júniusára elkészült a Mária-oltár freskóival is. A háború után is a Főműhelyben dolgozott, ahol az akkori vezetés gyakran felemlgette neki templomfestői tevékenységét. Idővel mellőzték, és 1950 után rendkívül alacsony nyugdíjjal elküldték. Ekkoriban, hogy megéljen, a Múcsarnok megrendelésére készített reprodukciókkal egészítette ki jövedelmét. Csetényi Antal megkeseredetten, betegen halt meg 1975-ben Dunakeszin. Az ő munkája a kemencei templombelső is.

Csík József, plébános
1894–1978

Csík József 1894. május 23-án született Ónódon, iskoláit születési helyén és Miskolcon végezte. 1912-ben belépett a marosvásárhelyi minoriták konventjébe, ahonnan Rómába küldték tanulmányai folytatására. 1916. december 6-án a csanádi püspök Temesváron áldozópappá szentelte. 1922-ig a minorita rendben volt káplán és hitoktató; eközben 1920-ban tanári diplomát szerzett magyar nyelv és irodalomból, valamint latin filológiából. 1922. október 24-én püspöki

engedéllyel a minorita rendből a váci egyházmegyébe helyezték át. Először hitoktatóként tevékenykedett Szegváron, majd lelkész volt Dömösön, később plébános Vácrátóton, innen nevezte ki 1928. december 18-tól a váci püspök az alagi plébánia élére. Abban az időben Alag már közigazgatásilag külön vált Dunakeszitől, de csak egy kis kápolnával rendelkezett. Csík József nevéhez fűződik az alagi Szent Imre templom megépítése. A munkálatok 1935-ben kezdődtek meg, a neoromán stílusban megépült templomot dr. Fábíán Gáspár építész-mérnök tervezte. Még 1935-ben a plébánost Vác vidéki kerületi esperessé, majd 1940. november 1-jén az Actio Catholica egyházmegyei igazgatójának állandó helyettesévé nevezték ki. Csík József tagja volt az alagi képviselő-testületnek, az 1940-es években az Alagi Sport Club elnöki tisztségét is viselte, majd a számadást vizsgáló elnök is volt. A háborút Alagon élte át, majd 1945. szeptember 27-én a váci püspök Hatvan prépost-plébánosává nevezte ki, ezt a szolgálatot élete végéig viselte. Mint hatvani prépost, meghívásra többször visszatért Alagra, Dunakeszire, különösen ünnepi szónoknak. Csík József 1978. április 5-én hunyt el, és a hatvani Kálvárián helyezték örök nyugalomra.

Csuta Ferenc, zsoké
1908–1948

Csuta Ferenc 1908-ban született Komáromban, iskoláit szülővárosában végezte, majd 1923-ban Stépán István százados istállójához szerződött mint istállófiú. Legelőször 1924-ben lovagolt Megyeren, első sikerét Rugós nevű ló nyergében aratta 1925-ben. Alagra 1926-ban került, amikor a Hitch-istállóhoz szerződött, ekkor már sorra nyerte a versenyeket, szám szerint 48-at. 1927-ben Odescalchi herceg versenyistállójához szerződött Szigeti trénerhez, majd 1928-ban

Issekutznál volt szerződése. Később ismét Hitch Györgyhöz, majd Hitch Róberthez került, ahol hosszú éveket töltött. Pályafutása során több mint 300 versenyen aratott győzelmet, többek között néhány klasszikuson: a Szent István-díjat kétszer nyerte meg, Rum és Rendes nevű lovak nyergében, de nyert Nemzeti-díjat, Millenniumi-díjat és Lovaregyleti-díjat is.

Csuta Ferenc a célvonal előtt 1940-ben

A hazai diadalokon kívül több neves külföldi versenyen is győzött, így Bécsben, Baden-Badenben és Karlsbadban is. 1932-ben sampion zsoké volt, ezt követően a Szigeti-istállónál volt szerződése. Részt vett Alag közéletében is mint a községi képviselő-testület tagja. 1944 őszén a versenylovak kimenekítéskor Németországba került, ahonnan 1947-ben tért haza. Itthon nyugatosnak titulálták és mellőzték, nem kapott többé szerződést. Csuta Ferenc 1948. június 17-én, tragikus hirtelenséggel hunyt el.

**Czechner Imre, cukrászmester
1901–1980**

Czechner Imre 1901-ben született 12 gyermekes iparoscsaládban, hét fiú- és négy leánytestvére volt, szülei valamennyiüknek szakmát adtak a kezükbe. Törökországban – Szmirnában és Konstantinápolyban – tanulta mestersége fogásait. 1932-ben nősült, feleségétől, Balla Júliától, két lánya született. Dunakeszin 1937-től az 1952-es államosí-

tásig vezette a „Cuki”-nak becézett cukrászdát. A „Cuki” abban az alagi hídnál lévő üzletházban (az ún. Sarokházban) volt, amelyben ezen kívül működött még Hangya szövetkezeti bolt, fodrászat, cipész, hentes, rövidáru, pék és fényképész is. A cukrászda híres volt süteményeiről, fagyaltjairól, és igen nagy vevőköre volt. Vendégei az alagi polgári rétegből kerültek ki: banktelepi tisztviselők, lovásztelepiek és alagi majoriak egyaránt látogatták. Különösen nagy volt a forgalom abban az időben, amikor heti 2-3 alkalommal volt versenynap a pályán, ilyenkor a tömeg az akkori árnyas fasorban sétált fel az állomás felől a cukrászda felé. Az államosítás után, 1960-ban a család a fővárosba költözött. Czechner Imre 1980-ban halt meg Budapesten.

Cziráký Johanna, grófnő
1879–1901

Cziráký Johanna 1879. július 10-én született a Fejér vármegyei Lovasberényben, nagy múltú magyar grófi családok sarjaként. Édesapja gróf Cziráký János, édesanyja gróf Almásy Erzsébet volt. Johanna 1900. június 10-én feleségül ment gróf Pejácsevich Albert-hez, akivel Alagra költözött. Még egy évig sem volt férjnél, amikor 1901. március 16-án Rákospalotán meghalt, emlékére szüleinek és férjének családjai kápolnát emeltek Alagon. A Nepomuki Szent János kápolna

1907-re lett kész a Cziráký, az Almásy és a Pejácsevich családok összesen 200000 forintos adományából. Az összeg egyik fele az építkezést, másik fele a kápolna fenntartását fedezte, melynek hűbérura a Magyar Lovar Egylet lett. A kápolna 1952-ben, a közeli szovjet lőszerraktár felrobbanása miatt súlyosan megrongálódott. Cziráký Johannára az épület bejáratánál tábla emlékeztet.

Delia István, plébános
1905–1971

Delia István 1905. június 9-én született Kiskunhalason, édesanyját Herczeg Veronikának hívták. 1927. október 16-án szentelték pappá Vácott, első megbízásaként Sándorfalván káplánkodott 1927-től 1930-ig. Ezután egy évet Csongrádon volt káplán, majd 1931/32-ben Gödöllőn hitoktató, innen Vács felsőre került káplánnak 1932-től 1936-ig. A váci évek után Pusztamérgesen volt curator 1936–1943-ig. 1943-ban helyezték Dunakeszire, ahol a Járműjavító hitoktató-

lelkésze lett. Meghatározó szerepet vállalt a Jézus Szíve templom felépítésében, ill. a plébánia létrehozásában. A háború idején a közösség

igazi gyámolítója, oltalmazója volt, és a harcok okozta károk helyrehozatalából is tevékenyen kivette részét. Dunakeszin 1956-ig tevékenykedett, majd Sződre került, itt 1963 decemberében címzetes esperesi címet kapott. A dunakeszi hívek sokáig megőrizték jó emlékezetükben, Delia István 1971-ben hunyt el.

dr. Dóczi István, jogász, Dunakeszi jegyzője 1950–2004

Dóczi István 1950. április 30-án született Dányban. Felsőfokú tanulmányait a Rendőrtiszti Főiskolán kezdte, majd elvégezte a Janus Pannonius Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának jogász szakát is. Kezdetben a büntetés-végrehajtás területén dolgozott, majd 1992-től Dunakeszi Város Önkormányzatánál helyezkedett el. Először mint az önkormányzat testületi referense és a Polgármesteri Hivatal, ill. az önkormányzat jogi képviselője dolgozott. 1993-tól

1995-ig a hatósági osztály osztályvezetője volt, 1995. március 1-jével aljegyzővé, 2001. június 30-ával jegyzővé nevezték ki. Embersége példamutató volt. Saját magától és kollégáitól mindig a legteljesebb munkafegyelmet és gondosságot követelte meg. Dóczi István hosszantartó és súlyos betegség után 2004. augusztus 15-én hunyt el. Halála után az önkormányzatnak végzett munkája elismeréseként a városi képviselő-testület Dunakeszi város saját halottjának nyilvánította és a Dunakeszi Városi Köztemetőben díszsírhelyet biztosított számára.

**id. Domoszlai Gábor, rádió-, tévé- és villanszerelő
1919–1981**

Domoszlai Gábor 1919-ben született a Szabolcs megyei Nagykalászon. Domoszlai Gábor a hat elemi elvégzése után hivatásos katonaként kitanulta alapszakmáját és híradós szakszolgálatos tiszthelyettes lett. Feleségét, László Erzsébetet Dunakeszin, egy háború alatti katonai beszállásolás idején ismerte meg. A visszavonuló magyar hadsereg Bécs felé vette az irányt, de Domoszlai Gábor megszökött és gyalog Dunakeszire ment. 1945-ben Szent Mihály napján vette feleségül László Erzsébetet. A háború után 1949-es leszereléséig a néphadseregben szolgált, ezután kiváltotta iparát, s villany- és rádiószerelő lett. Az AVH 1953-ban letartóztatta, és elvették az iparát. Idővel visszakapta az engedélyét, majd rádió-, tévé-, valamint villanszerelőként a település megbecsült polgára lett. A Szent Mihály templom villanszerelői munkálatait ingyen végezte el. Domoszlai Gábor 1981-ben hunyt el.

**dr. Erdész Mihály, jogász, helytörténeti kutató
1943–2003**

Erdész Mihály 1943. április 18-án született Losoncon, de a családot a második világháború után kitelepítették, így el kellett hagyniuk a Felvidéket. Az általános iskolát Kőspallagon végezte el kitűnő eredménnyel. Ekkor már édesanyja tartotta el a családot napszámosmunkából, mivel az erdész foglalkozású édesapja 1947-ben szolgálat közben elhunyt. Az érettségit a váci Sztáron Sándor Gimnáziumban tette le, majd az orvostudományi egyetemre jelentkezett, de nem vették fel, így fizikai munkásként kezdett el dolgozni a Pest Megyei Út és Hídépítő Vállalatnál, majd a Csepeli Transzformátorgyárban.

1966-ban került a közszolgálatba, amikor Kóspallag község vb. titkárává választották. 1967-ben anyakönyvi szakvizsgát tett, majd egy évvel később jeles eredménnyel elvégezte a Tanácsakadémiát is. 1973-ban összevonták Kóspallagot Márianosztrával és Erdész Mihályt kinevezték Márianosztra községi vb. titkárává. Mivel nem értett egyet az összevonással, 1974-ben elhelyezkedett a dunakeszi nagyközségi tanácsnál igazgatási csoportvezetői beosztásban. 1976-ban levelező tagozaton elvégezte az állam és jogtudományi egyetemet, majd 1977-ben igazgatási osztályvezetővé, 1980-ban pedig titkársági osztályvezetővé nevezték ki. 1985-ben jogi szakvizsgát tett. 1990-től 1992-ig a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium Igazgatási és Jogi Főosztályán dolgozott főmunkatársi beosztásban. 1992-től 1994-ig Szokolján, majd 1995-től haláláig Kerepestarcsán volt jegyző. 1995-től magánügyvédi praxist is folytatott.

Munkájáért 1979-ben a Tanács Kiváló Dolgozója, 1982-ben a Kiváló Munkáért, 1984-ben a Haza Szolgálatáért Érdemrend ezüst fokozata, 1987-ben a Munka Érdemrend bronz fokozata kitüntetésekert kapta. Erdész Mihály munkája mellett sokat foglalkozott helytörténeti kutatással. 1979-től titkára volt a Dunakeszi Baráti Körnek, majd alapítója és titkára az 1989-ben alakult Városvédő és Városszépítő Egyesületnek. Társszerzője volt az 1988-ban megjelent Ajánlójegyzék Dunakeszi ismeretéhez című kiadványnak. Emellett külön kiemelendő a Dunakeszi urbáriuma címet viselő dolgozata, amely a Grassalkovich-uradalomhoz tartozó Dunakeszi úrbéri egyezségét dolgozta fel. Számos helytörténeti írása jelent meg a Keszi Valóság című újságban, összefoglaló munkáival pedig eredményesen vett részt megyei és országos pályázatokon. Régi lakhelyéről, Kóspallagról egy három kötetes monográfia megjelentetését tervezte, aminek első két kötete készült el kézirat formájában. Erdész Mihály 2003-ban hunyt el.

**Esch Győző, zsoké, idomár
1897–1984**

Esch Győző 1897-ben született pályafutását a Dreher-istállónál kezdte, majd Adams tréner mellett tanult. 1916-ban mint lovász a bécsi Urbán-versenyistállóhoz szerződött, itt nyerte első futamát Bejrant nyergében. Egy évvel később a Landau-istállónak lova-
golt, négy évig. Innen 1921-ben Alagra szerződött a Lesvári-méneshhez, majd visszatért a Dreher-istállóhoz (1922–23), ezután 1924-ben újból a Lesvári-ménés színeit hordozta.

1925-ben egy évig Németországban lova-
golt, majd Egyedi Lajos istállójának volt szerződötetett zsokéja. 1927-től 1937-ig a Festetics-istálló szolgálatában állt. A Fóti úton lakott egy

Esch Győző a zsokék 1929–30-as futballcsapatában az álló sorban jobbról a második

kastélyszerű épületben, amelyet még ma is Esch-háznak neveznek. A villát Festetics Tassiló adta zsokéjának, Robert Huxtable-nak, majd később Esch Győzőnek.

Esch Győző a legnagyobb zsokék közé tartozott: összesen 800 futamot nyert, amelyből a klasszikus versenyeken elért győzelmeinek a száma meghaladja a 200-at. 12 derbyn győzött, amivel egészen egyedülálló rekordot állított fel a világon. Miután kiüregedett a zsokéságból, idomárként kezdett dolgozni Alagon és ezen a területen is szép sikereket ért el. Esch Győző 1984-ben hunyt el Dunakeszin.

herceg Esterházy Leopoldina, Dunakeszi földbirtokosa 1776–1868

Esterházy Leopoldina a neves magyar főúri család legelőkelőbb, fraknói ágának a leszármazottja, 1776. november 15-én született, édesapja Esterházy Antal tábornok volt. Leopoldinát 1793. július 25-én, tizenhét éves korában hozzáadták III. Grassalkovich Antalhoz. Ez az esküvő nagy jelentőséggel bírt, mivel két főúri család szövetségét jelentette. Leopoldina férje roppant birtokok fölött rendelkezett, a gödöllői és a hatvani uradalom és több tucat falu mellett Dunakeszit is bírta.

Leopoldina jó felesége volt a grófnak, kifinomult műveltsége közismert volt. A botanika iránt is fogékony volt, az ő javaslatára és ötletei alapján alakították át 1817-ben a gödöllői kastély francia ízlésű parkját angolparkká. Férje pazarló életmódjáról volt hírhedt, de emellett több hazafias felajánlása is volt, így ő ajándékozott telket a Nemzeti Múzeum és a régi Nemzeti Színház számára, de a Magyar Tudományos Akadémiának is komoly összeget adományozott. A gróf 1841-ben halt meg, fiúörökös nélkül, így halála után Leopoldinára maradtak az adósságokkal terhelt birtokok, köztük Dunakeszi is. Az özvegy nem bírta kifizetni az adósságokat, így a megterhelt uradalmakat eladták; a gödöllői és a hatvani uradalom (beleértve Dunakeszit is) 1857-ben báró Sina Simon birtokába került. Leopoldina hosszú élet után 1868-ban hunyt el Bécsben. Testét férje mellé, a Grassalkovichok máriabesnyői kriptájába temették.

gróf Esterházy Miklós, nádor, Dunakeszi földbirtokosa 1583–1645

Esterházy Miklós 1583-ban született a felvidéki Galántán, közénemesi, protestáns családban, Esterházy Ferenc Pozsony vármegyei alispán és Illyésházi Zsófia sarjaként. Ő az Esterházy-dinasztia első nagy alakja, a család hírnevének megalapozója, egyben a fraknoi ág őse, amelyet neveznek hercegi vagy idősebb ágának is. 1612-ben feleségül vette Mágócsy Ferenc felső-magyarországi várkapitány dúsgazdag özvegyét, Dersffy Orsolyát, és ezzel a vagyontalan Esterházy Mik-

lós hatalmas uradalmakat kapott hozományba. Egy csapásra az ország legtekintélyesebb főurai közé emelkedett, valószínűleg Dunakeszihez is ezzel a házassággal jutott hozzá. 1613-ban a vagyonhoz bárói rangot kapott. Esterházy a Habsburgok feltétlen híve volt, engesztelhetetlenül szemben állt az erdélyi fejedelmek függetlenségi törekvéseivel, Bethlen Gábor első hadjárata (1619–22) idején a többséggel ellentétben is kitartott II. Ferdinánd mellett. A soproni országgyűlés 1625-ben nádorrá választotta, II. Ferdinánd királyi helytartóvá nevezte ki, és beiktatták Pest-Pilis-Solt vármegye főispáni tisztségébe. Egy évvel később a király grófi címet adományozott neki, megkapta a fraknoi grófságot, Sopron vármegye főispánja és az Aranygyapjas rend lovagja lett. Dunakeszit 1627. április 26-ig uralta, amikor a területet testvérének, Esterházy Pálnak adományozta. Nádorként a Habsburg abszolutizmussal szemben becsülettel védte a rendi jogokat, ugyanakkor támogatta az udvar ellenreformációs törekvéseit is, bár az előbbi fontosabbnak tartotta. Fiatal, tehetséges kis- és középbirtokosokból, valamint ambiciózus arisztokratákból gyűjtött csapatot és tudatosan törekedett a jövő politikai nemzedékének a felnevelésére. Bethlen halála után Erdély Magyarországgal való egyesítését próbálta elérni, de emiatt ellentétbe került a bécsi udvarral, sőt Pázmány Péterrel is. 1644-ben vereséget mért a Felső-Magyarországon előrenyomuló erdélyi fejedelem, I. Rákóczi György csapataira. Esküdt ellensége volt az önálló Erdélyi Fejedelemségnek, mert abban a török védőbástyáját látta. Esterházy Miklós részt vett az 1645-ös linczi béke kidolgozásában. Önálló

hadsereget szeretett volna felállítani, amely megindíthatta volna a törökellenes felszabadító háborút, ez azonban keresztelte Bécs terveit, így megvalósításáról nem lehetett szó. Számos barokk stílusú egyházi épületet (pl. nagyszombati jezsuita templom) emeltetett, kismartoni és fraknoi székhelyén szellemi központnak is számító főúri udvart alakított ki. Esterházy Miklós 1645-ban halt meg Nagyföhlányon. Testét Nagyszombaton temették el a családi sírboltban.

bárá Esterházy Pál, tábornok, Dunakeszi földbirtokosa 1581–1641

Esterházy Pál protestáns középnemesi felvidéki családban született 1581-ben, apja Esterházy Ferenc, anyja Illésházy Zsófia volt. Ő az Esterházy család kevésbé patinás zólyomi ágának a megalapítója. Katonaember volt, életét a Habsburg-ház oldalán való harc töltötte ki a törökök ellen és az Erdélyi Fejedelemséggel szemben. Volt érsekújvári alkapitány, a bányavárosok előtti végvárak parancsnoka és tábornok. Szolgálatiért 1613-ban két testvérével együtt főnemesi, bárói

rangot kapott. Bethlen Gábor 1619–22-es hadjárata idején Nyitrát védte az erdélyi fejedelem csapatai ellen. 1623-ban aransarkantyús vitézzé is avatták. Katonai pályájának csúcsát a harmincéves háború alatt érte el, amikor a magyar seregek vezére volt. Dunakeszit 1627. április 26-án kapta adományba testvérétől, gróf Esterházy Pál nádortól. Nem volt sokáig Dunakeszi földesura, mert Keszit – Csömörrel és Szentmihállyal egyetemben – 1630. szeptember 26-án eladta Buday Bornemissza Pál és Pilinyi Benedek kismemeseknek. Esterházy Pál 1641-ben halt meg, két feleségétől, Károlyi Zsuzsannától és Viczay Évától 12 gyermeke született, három fia közül Esterházy Sándor vitte tovább a zólyomi ágat.

Faludi (Fieszl) János, plébános
1893–1956

Faludi János 1893. szeptember 19-én született a Hont vármegyéhez tartozó Zebevényben. Középiskoláit Temesváron és Vácott végezte, teológiai tanulmányait Vácott tette le, és itt is szentelték pappá 1916. május 21-én. Szolgálatát Nógrádverőcén kezdte káplánként, innen Rákospalotára, majd 1935-ben pályázattal Dunakeszire került. A visszaemlékezések szerint az új plébánost – Bohunka János jegyzővel az élen – szerkaraván hozta a község határától egészen

a Szent Mihály templomig. Faludi hamarosan hozzáfogott az öreg templom kibővítéséhez, az első kapavágás 1936 pünkösdjén volt. A plébános minden követ megmozgatott az új templom megépítésének az érdekében, amelyet a községbeliek addig nem látott hatalmas méretei miatt „bazilikának” neveztek. Számos jótékonyági rendezvényt szervezett és saját vagyonából is sokat áldozott. Mindezek eredményeképpen 1937 húsvétját már a kibővített templomban tartották. A plébános a világháború idején is híven őrizte a gyülekezetet, majd 1945-ben saját megtakarított pénzén rendbe hozatta a község iskoláját és a Budai Nagy Antal utcai óvodát. Faludi János 1956. március 25-én halt meg Dunakeszin. Sírja – amelyet hívei ma is gondoznak – a kegyeleti temetőben található.

Fehér Zoltán, plébános
1918–1975

Fehér Zoltán 1918. június 18-án született Kőszegen, anyja neve Kiss Ilona volt. 1946. június 16-án szentelték pappá Vácott, de világi képesítése is volt, agrármérnökként végzett. Szolgálatát hitoktatóként kezdte Győrön 1946/1947-ben, majd 1950-ig a váci szeminárium gondnoka volt. Ezt követően hitoktatóként helyezkedett el Dunaharaszttiban 1950/1951-ben. Ezután lelkészi megbízást kapott Rákócziligeten 1951-től 1954-ig, majd Kiskunlacházán 1954 és 1956 között.

Első plébánosi feladatát Dunakeszin végezte, Delia Istvánt váltva Dunakeszi-Műhelytelepen volt plébános 1956-tól 1965-ig. Ezekre az időkre élete végéig szívesen emlékezett vissza, mert ez volt az első hosszabb megbízatása. 1963-ban püspöki tanácsos, 1965-ben aszódi címzetes prépost lett. A dunakeszi évek után Vác-Felsőváros plébánosa lett. 1968-tól székesegyházi kanonok és egyházmegyei könyvtárigazgató volt, de emellett plébánosi teendőit is ellátta. 1975. február 10-én, rövid szenvedés után, életének 57., áldozópapságának 28. évében halt meg. Fehér Zoltánt február 15-én temették el a váci székesegyház kriptájában.

Fejes Lajos, zsoké
1948–1989

Fejes Lajos 1948-ban született Kétpón. 1963-ban került Alagra, ahol rövid időn belül berobbant a versenylovasok közé. Kitűnő tempóérzékű és hihetetlenül energikus lovasglásával sorra nyerte a kiemelt versenyeket, legnagyobb sikerét 1969-ben érte el, amikor Nótáskapitány nyergében megnyerte a Magyar Derbyt. Fejes Lajos a XX. század második felének nagy tehetsége volt, a sok koplalás azonban felőrölte a szervezetét és fiatalon, 1989-ben elhunyt.

Fichtner Károly, a lósport gazdasági vezetője
1890–1967

Fichtner Károly 1890-ben született az erdélyi Székelyhíd községben, apja német származású főerdészként került Erdélybe, gyermekei már ott születtek. Károly iskoláit a Szepességben végezte, csak a magyar érettségit tette le Kisújszálláson. Német ösztöndíjjal végezte el Debrecenben a Mezőgazdasági Akadémiát, és gyakornokként a Bánáthba került gróf Csekonic uradalmába. Ott ismerte meg a korszerű nagyüzemi mezőgazdasági termelést, amikor a harmincas

években gróf Csekonic Alagra költözött, követte őt és átvette az alagi gazdaság vezetését.

A lósport mellett felvállalta az itt dolgozók életkörülményeinek javítását és az 1200 hold földterület hasznosítását is. A Nándor-major volt a gazdaság központja, elsőrangú svájci tehenészettel, jól felszerelt műhelyekkel, gépekkel és munkalovakkal. Nagyalagon tartották a ménest Chernell Gusztáv vezérkari ezredes vezetésével. A Rétipályán gát- és akadálypálya volt az akkori lovastisztek számára, Binder Ottó ezredes, európai hírnévű lovas irányításával. A Nándor-majorhoz tartozott

még 14 tréningtelep 600 versenylóval, a lovásztelep, a gazdaság víz-ellátásának, valamint a munka koordinálásának feladata is. A lovászokon kívül szerződése volt három bolgárkertésznek és egy dinnyésnek is. A gabona- és takarmányföldek a pályák között húzódtak meg. Az alagi termékek ismertek voltak a vásártelepeken és a patkóval díszített dinnye, ill. spárga meghódította Berlin piacait is. Fichtner telepített 40 hold barackost és 40 hold szilvást is. Volt két erdőgazdaság is, ahová a gödöllői uradalomból a vadászok elől átjártak az őzek. A gazdaságban dolgozók lakáshelyzetét Fichtner az elsők között oldotta meg: minden család szoba-konyha-kamrás külön lakást kapott. Hat lakás volt egy lakótömbben, a végén közös fürdővel és zuhanyzóval. Külön lakóhelye volt a többnyire a Tisza mellől érkező idénymunkásoknak, ők egyedül, családjuk nélkül éltek itt tavasztól őszig.

A világháború sok mindent elpusztított munkájából, mire a harcok után újból megszervezte a gazdaságot, 1950 elején elküldték, majd az Alagi Bőripari Szövetkezetbe helyezték. Nem zavarta, hogy képességeitől messze elmaradó munkát kell végeznie, életének utolsó percéig dolgozott. Fichtner Károly 1967-ben halt meg Dunakeszin. A Szent Imre templom építésénél tett szolgálataiért Pápai Érdemrendet kapott.

Fódi Sándor, festőművész, tanár, gimnáziumi igazgató 1911–1995

Fódi Sándor 1911-ben született a délvidéki Sziszekén. Győrben érettségizett le, majd elvégezte a Képzőművészeti Főiskolát, később tanítóképző-intézeti oklevelet is szerzett. 1935-ben már Dunakeszin, a Fiú Polgári Iskolában tanított, innen egy időre Lévára került a tanítóképzőbe. 1942-ben nőül vette Körmeny Mártát, a MÁV Elemi Iskola igazgatójának a lányát. Ezután Kőszegre helyezték az ottani tanítóképzőbe, ahol 12 évig élt családjával. A kőszegi évek után 1953-

ban visszaköltöztek Dunakeszire, innen járt Veresegyházára tanítani. 1954-ben került a 2. Számú, mai nevén Széchenyi István Általános Iskolába, amelynek 1957-ben igazgatója is lett. Később az 1963-ban a

megalakult gimnázium első igazgatójává választották. Fódi Sándor 1972-ben vonult nyugdíjba, 1995-ben hunyt el.

Fodor Béláné született Eckstein Jozefin, bábaasszony 1873–1955?

Eckstein Jozefin 1873-ban született Budapesten. A bábamesterségre való engedélyt a Magyar Királyi Bábaképző Intézettől kapta meg 1911. június 20-én, az engedélyező oklevél budapesti lakosként az asszonynevére szól. Első helyi említése 1916-ból való: az alagi Kincsem gyógyszertár méregkönyvében találjuk a nevét mint Alag község gyógyszerátvevő bábaasszonyát. Időközben egyedülállóvá vált, és csak a munkájának élt. Hivatástudattal, szakértelemmel dolgozott,

a családok körében tisztelet övezte a nevét. Több száz alagi gyermeket segített világra. Esküjéhez híven végezte munkáját, a szegényektől honoráriumot nem fogadott el. Fodor Béláné magányosan, teljesen elhagyatva halt meg, valószínűleg 1955-ben.

Fodor Rezső, zsöké 1910–1992

Fodor Rezső 1910-ben született Budapesten, szülei szabóinasnak adták, de mestere 14 évesen a lósporthoz irányította. Pályafutását Zangen Károlynál kezdte, ahol lovászfíúként is versenyt tudott nyerni. Tehetségére a szakma felfigyelt és Hitch Róbert idomárhoz került Alagra zsokéjelöltnek, Sajó nyergében nyerte meg első hivatalos versenyét. Az első évben hat és a következő esztendőben is hat futamot nyert, köztük a Tátrai Handicapet. Ezután 1930-ban gróf Esterházy Mihályoz kérte magát Karlsbadba, ahol két évet működött, itt lett sampion és 1932-ben zsöké. A gróftól Prágába szerződött a nagy

hírű Plehac trénerhez, majd ennek az istállónak a feloszlása után visszatért Alagra a Jeszenszky-istállóba. 1943-ban bevonult katonának, a háborúban fogságba esett, ahonnan 1948-ban tért haza. A fogságot saját elmondása szerint azért bírta ki, mert zsokéként hozzászokott a koplaláshoz. Kitűnő időbeosztású lovas, a versenyeken nagy taktikus volt, aki pályafutásával emelte az alagi lósport fényét. Fodor Rezső 1992-ben hunyt el.

Fodor Rezső az 1930-as években

Fonyó István, színész
1939–2003

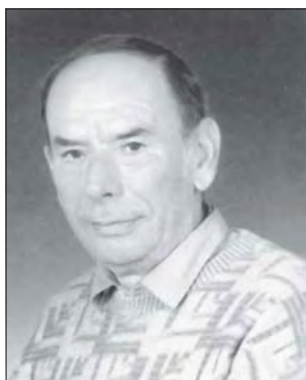

Fonyó István 1939. január 2-án született Dunakeszin. Édesapja Fonyó (Fidrandt) József 1932-ben ifjú házasként került a községbe, mivel a MÁV Dunakeszi Főműhelyében nyert alkalmazást mint fényező; a család lakást is kapott a Műhelytelepen. Fonyó István általános iskoláit Dunakeszi-Műhelytelepen végezte. A váci Konstantin Téri Általános Gimnáziumból másfél év után kimaradt, majd két évig a MÁV Dunakeszi Jár-műjavítóban segéd munkásként dolgozott.

1957-ben felvételt nyert a Színház- és Filmművészeti Főiskolára, ahol 1961-ben végzett mint színész, Simon Zsuzsa és Gáti József tanítványaként. A főiskola után az Egri Gárdonyi Géza Színház társulatához szerződött. 1962-től a Szolnoki Szigligeti Színház, 1965 és 1975 között a Debreceni Csokonai Színház művésze volt. Ezek után 1975-től a Veszprémi Petőfi Színház, 1976-tól ismét a Szolnoki Szigligeti, 1981-től a Népszínház, 1982-től a pesti Magyar Színház művészeként dolgozott. Főbb szerepei: Petur Bán (Bánk Bán), Posa márki (Don Carlos), Szellelmi (Liliomfi), Edmond (Lear király), Mátyás király (A néma levente), Bicska Maxi (Koldusopera), Versenyin (Három nővér), Antonius (Antonius és Kleopátra), Mózes, Pilátus (Csíksomlyói Passió), Capulet, János barát (Rómeó és Júlia), Csipet doki (Tévedések vígjátéka) voltak. Fontosabb televíziós és filmes munkái: Pesti háztetők, Tücsök, Szevasz Vera, Makra, Családi kör. 1981-ben Jászai Mari-díjjal tüntették ki. Testvére Fonyó József színművész. Két gyermeke van: Ilona (1970) és Barbara (1972). Fonyó István 2003. április 8-án hunyt el Budapesten.

Fonyó József, színész
1934–2004

Fonyó József 1934. május 11-én született Dunakeszin. Édesapja Fonyó (Fidrandt) József 1932-ben ifjú házasként került a községbe, mivel a MÁV Dunakeszi Főműhelyében nyert alkalmazást mint fényező; a család lakást is kapott a Műhelytelepen. Fonyó József iskoláit Dunakeszi-Műhelytelepen, a négy polgárit pedig Dunakeszin, a falusi polgári iskolában végezte. Ezt követően a hároméves Ipari Tanuló Szakiskola diákja volt, és esztergályosként dolgozott az akkori

MÁV Dunakeszi Járműjavító Üzemi Vállalatnál. 1954-ben felvételt nyert a Színház- és Filmművészeti Főiskolára, ahol Várkonyi Zoltán osztályában végzett 1958-ban mint színész. Négy évet töltött a Kecskeméti Katona József Színházban, ahol a Csárdáskirálynő Bóni grófjától kezdve a Szent Johanna Stugamber atyjáig a legszélesebb skálán játszhatta el szerepeit. 1964-től haláláig – 40 éven keresztül – a budapesti Víg-színház tagja volt. Utolsó színpadi alakítása 2003-ban Bertold Brecht *A szecsuáni jólélek* c. drámájának egyik főistene volt.

Sokat filmezett, fiatalabb korában szinte minden magyar filmben szerepet kapott. Ekkori emlékezetes alakítása egyebek mellett, *A kőszívű ember fia* verselő osztrák diákvezére, Várkonyi Zoltán rendezésében. Utolsó filmszerepét 2000-ben játszotta Palásthy György *Retúr* c. filmjében. A remekbe szabott színpadi karakterszerepeiért és kitűnő filmalakításaiért 1997-ben Aase-életműdíjat kapott. Egy gyermeke született (Gergely, 1965), testvére Fonyó István színművész. Fonyó József 2004. július 17-én hunyt el Budapesten.

dr. Földes Iván, orvos
1941–2001

Földes Iván 1941-ben született Balassagyarmaton. Hatvanban érettségizett, és ezt követően négy évig mentőápolóként dolgozott. 1971-ben diplomázott a Pécsi Orvostudományi Egyetemen, majd ugyanabban az évben a váci kórházba került segédkorvosnak. Itt ismerkedett meg szemorvos feleségével, Juhász Katalinnal, akitől két gyermeke született. 1972-től körzeti orvos lett Ipolydamásd, Márianosztra és Verőce községekben, majd 1975-ben Dunakeszire költözött, ahol április 1-jével körzeti orvosi munkát vállalt. 1977-ben tanácstagga is megválasztották, s bár később leszázalékolták, időnként még ezután visszajárt helyettesíteni. Neve sokaknak maradt meg jó emlékezetében, mert kiváló, lelkiismeretes orvos volt. Földes Iván 2001-ben hunyt el.

Fries János (Hansi), gátlovas, idomár
? –1922

Fries János születésének adatait, szüleinek nevét nem ismerjük. Külföldi útjain angol hírességektől leste el a gátversenyzés fortélyait, már az 1870-es évektől hallunk róla mint gát- és akadálylovasról. Az 1900-as évek elején Káposztásmegyeren volt idomár, saját istállójában példás zsokénevelést és lóidomítást folytatott. Az 1900-as évek végén kerülhetett Alagra, ahol a mai Kossuth Lajos utca 5. alatt található, ún. Irén-lakban lakott. Fries Jánosnak elévülhetetlen érdemei voltak a magyar zsokénevelés beindításában, addig ugyanis főként angol idomárok és zsokék játszották a döntő szerepet a magyar lósportban. Fries János fontosnak tartotta, hogy lovain hazai zsokék versenyezzenek, e tekintetben az elsőik egyike volt. Magának Pejácsevich Albertnek,

a hazai zsokénevelés legnagyobb alakjának is a Fries-istálló eredményessége volt az irányadó példa. Hansi 1922-ben halt meg Alagon.

Fritz János, repülőszerelő
1930–1993

Fritz János 1930. július 12-én született Nógrád községben. 1954-ben került Dunakeszire, és a repülőtéren kezdett dolgozni gép-szerelőként, mivel már gyermekkorra óta vonzódott a repüléshez. Több évtizeden keresztül javította, szerelte a vitorlázó és motoros gépeket, felelősségteljes munkáját mindvégig a pilóták nagy megelégedésére végezte. 1990-ben vonult nyugdíjba, Fritz János 1993-ban halt meg.

Gelle Sándor, olimpiikon, sportvezető
1914–1970

Gelle Sándor 1914. február 19-én született Újpesten, gyermekéveit Angyalföldön töltötte, majd a négy polgári elvégzése után az Egyesült Izzóban, mint műszerészinás dolgozott. 13 éves korában ismerkedett meg a kajak-kenuzással. A Népszigeten egy kiselejtezett vagonban volt a sportolni vágyó tanoncok főhadiszállása, ahol vezetőjük, Osváth György segítségével építették meg első hajóikat, a „nudlikat”. Gelle tagja lett annak az öttagú csapatnak, amely a sportág

magyar történetében először jutott ki olimpiára, jelesül az 1936-os berlinire. Helyezést ugyan nem értek el, de az ott szerzett tapasztalatok arra ösztönözték Gellét, hogy a kor színvonalához mért erősebb edzéseket vezesse be Magyarországon is. Ekkor már alagi lakos volt, és haláláig az is maradt.

Versenyzői pályafutása végeztével Gelle Sándor 1941-ben megalakította a BSZKRT kajakszakosztályát, tanítványai sorra nyerték a magyar bajnokságokat. Munkájának elismerését jelzi, hogy a magyar edzők közül ő kapott először külföldi ajánlatot: 1949-ben Moszkvában teremtette meg a világhíressé vált szovjet kajak-kenu sport alapjait. Visszatérése után három évig az Előrében dolgozott, majd 1953-tól az Újpesti Dózsában edzősködött, és a válogatott keret edzője lett. Edzőként nevéhez fűződik a magyar kajak-kenu válogatott első nagy sikere, a 1954-es maconi világbajnokság, ahonnan hat aranyéremmel tértek haza. Munkájáért 1955. január 22-én megkapta a Sportérdemérem ezüst fokozatát. 1958-tól 1962-ig a MOB tagja volt. 1960-ban mint vezetőedző részt vett a római olimpián, ahol versenyzői 1 arany-, 3 ezüst- és 2 bronzéremet szereztek. 1961-ben kiemelkedő munkásságáért mesteredzői címet kapott. Két évvel később megromlott egészségi állapota miatt visszavonult a válogatott edzői teendőitől, azonban ezután is fontos szerepet játszott viszont az utánpótlás-nevelésben, és tagja volt a Magyar Kajak-Kenu Szövetség elnökségének is. Élete végén nemzetközi versenybírói minősítést is szerzett, valamint 1968-ban összeállította a Kajakozás, kenuzás versenyszabályai című kézikönyvet. 1969-ben a Sportérdemérem arany fokozatával tüntették ki. 1970 áprilisában Gelle János megbízást kapott a KSI kajakszakosztályának a vezetőedzői tisztségére, azonban ezt a megbízatást 1970. május 1-jei halála miatt már nem tudta teljesíteni.

Gellérfi József, gépészmérnök, pilóta 1929–2003

Gellérfi József 1929. október 28-án született Budapesten, édesapja Gellérfi József, édesanyja Harsány Etelka volt. Középfokú tanulmányai után a szolnoki Repülő Tiszti Akadémián szerzett gépészmérnöki oklevelet. Az ötvenes években Dunakeszire került a Mechanikai Laboratóriumba, és egészen nyugdíjazásáig ott dolgozott. 1957-től évtizedekig volt társadalmi munkában a Dunakeszi repülőtér motoros- és vitorlázó-repülőgép-oktató. Egész generációkkal is

mertette meg a repülést, amelynek ő maga is szerelmese volt. Ezenkívül évekig dolgozott a Kápolna utcai társasházak építésénél. Gellérfi József 2003. április 5-én hunyt el a váci kórházban, teste a Dunakeszi Köztemetőben nyugszik.

Gérecz Attila, költő, Dunakeszi díszpolgára 1929–1956

Gérecz Attila 1929. november 20-án született Dunakeszin a jelenlegi Állomás sétány 15. szám alatti házban. Apja vitéz Gérecz Ödön MÁV-gépészmérnök volt, aki 1943-ban hirtelen meghalt, így édesanyja, Básthy Irén özvegyen nevelte három fiát, Attilát, Ödönt és Árpádot. Gérecz az első osztályt 1937/38-ban a MÁV Elemi Iskolában a Műhelytelepen végezte, ezután a család Budapestre költözött. Attila 1944 őszén bevonult a nagyváradi Magyar Királyi Gábor Áron

Honvéd Tüzérségi Hadapródiskola alakulatába. 15 évesen nyugati hadifogságba került, ahonnan 1946. október 23-án tért haza, majd magánúton érettségizett le a Kölcsey Gimnáziumban. Mivel hadapród múltja és családi háttere miatt nem vették fel az egyetemre, esztergályosként dolgozott Csepelen.

Ifjú erejét a sportnak áldozta: 1949-ben már a magyar öttusa válogatott keretének a tagja volt, kitűnően lovagolt, vívott, futott, úszott és lőtt. Pályafutását hirtelen derékba törte 1950. december 8-i letartóztatása, mikor összeesküvés és hazaárulás vádjával 15 évi börtönre ítélték. Gyűjtőfogházban, Vácott és Márianosztrán töltötte le büntetését. 1954-ben megszökött Vácról, a Dunát átúszva menekült, azonban három nap múlva árulás következtében a fővárosban elfogták. Ezek után szigorított börtönt kapott.

A börtönben a „Füveskerti” költők barátságukba fogadták, és versírásra buzdították. A Kozma Utcai Gyűjtőfogházból 1956. október 30-án szabadította ki a forradalom. Az Írószövetség tagjaival találkozva ő fogalmazta meg a Kiáltvány a Nemzethez című írást, amit a rádióban is felolvastak. 1956. november 4-én keserű elszántsággal csatlakozott

az utcai szabadságharcosokhoz, két szovjet tankot harcképtelenné tett, azonban egy harmadikról halálos lövést kapott.

Halálhírét a család jó barátja, Duchzel Mária kapta, aki a Klauzál téren eltemette Attilát. Sírja – viszontagságokon keresztül – a Fiumei úti sírkert 21-es parcellájában megjelölve áll.

Versei kötetben először Németországban, majd az 1990-es évek elejétől Magyarországon is megjelentek, értékes műfordításaival együtt. Több posztumusz elismerést kapott, valamint Budapesten is több emléktáblát állítottak tiszteletére. Nevét több emlékverseny és díj is őrzi. 2004-ben Dunakeszi Város Képviselő-testületének döntése értelmében posztumusz díszpolgári kitüntetésben részesült, és szülőháza falán emléktáblát helyeztek el.

dr. Gerzonics Pál, orvos

Gerzonics Pál Alagon született, de annak pontos dátumát nem ismerjük. Családja 1910-ben már biztosan a községben lakott, mert a képviselő-testületi jegyzőkönyvekben szerepeltek egy ingatlanügy kapcsán, házuk a mai Kossuth Lajos u. 8. szám volt. Később itt épült fel a legendás Gerzonics-villa, amelyhez a visszaemlékezések szerint park, medence és szökőkút is tartozott. Gerzonics Pál diplomáját 1933-ban szerezte, Alagon kezdett el praktizálni községi orvosként.

Igen jó szakmai hírnévnek örvendett, a lakosok hamar megszerették, neve még most is ismerősen cseng az idősebbek között. 1944-ben Budán, az Irgalmas Kórházban lett orvos, majd a háború után Chilébe került, ahol kórbonctannal foglalkozott. Munkája során egy alkalommal mérgezést kapott, amibe belehalt. Gerzonics Pál halálának dátuma ismeretlen.

II. Gilétfi (Gileti) Miklós, nádor, a kunok bírója, Dunakeszi földbirtokosa ? –1356

Gilétfi Miklós Pozsony vármegyei birtokos családból származott, mely jelentős zászlós-urakat vonultatott fel a XIV. században. A család őse egy Gilet nevű nemes volt, aki valószínűleg Pozsega vármegyéből származott, utána Giletinek, Giletffynek, sőt Geleti-Geletffy-nek is írták nevüket. Gilétfi Miklós pályafutását 1335-ben bajmóci várnagyként kezdte, mely tisztséget egészen 1352-ig viselte, 1339-től 1342-ig túróci ispán is volt. Pályájának csúcsa Nagy Lajos király szemé-

lyéhez kötődött, aki 1342 szeptemberében az ország nádorává és a kunok bírójává nevezte ki. Fennmaradt pecsétje, amelyen a következő latin körirat olvasható: „*S. Nicolai Gileti Palatini Hungaria et Judicis Cumator*”, azaz „*Gilétfi Miklós Magyarország nádora és a kunok bírója*”. A pecsét egymással küzdő oroszlánt és tigrist ábrázolt. Fölöttük egy négyfelé osztott, egymással ellenkezőleg színezett udvarú vért látható.

Gilétfi hűséges főura volt királyának, az uralkodói családhoz való közelségét bizonyítja, hogy 1343-ban kíséreként részt vett Erzsébet királyné (Nagy Lajos édesanyja) itáliai útján és az avignoni követségnek is a tagja volt. 1346-ban Nagy Lajos öccse, Endre meggyilkolása ügyében követként Itáliában járt, de a tengeren a velenceiek elfogták és Arbe (Rab) szigetére zárták, ahonnan a későbbiekben sikerült megszöknie. Két évvel ezután magának a királynak az eskütársa volt a velenceiekkel kötött fegyverszünetnél. 1350-ben, Lajos első nápolyi hadjáratában a nagy létszámú magyar előhad parancsnoka volt. Ugyanabban az évben fiaival együtt megalapította a porvai pálos kolostort. 1352-ben számos családtagjával együtt a második nápolyi hadjáratban is részt vett. Az udvarnak tett szolgálataiért számos birtokot kapott, elsősorban a Felvidék nyugati részén. Dunakeszit szintén királyi adományként kapta meg 1345-ben. A nádori címet 1356 januárjáig viselte, amikor valószínűleg betegsége miatt visszavették tőle azt, majd Gilétfi ugyanazon év márciusában meghalt. A családról még a XVI. században is hallani, de a dunakeszi birtokuk már a XIV. században elveszett.

Gogolák György, iskolamester, kántor XVIII. század

Gogolák György születésének pontos idejét és helyét nem ismerjük. Alakjának jelentőségére a Helytartótanács által 1771-ben elrendelt országos iskolai összeírás világított rá, amelyet a Váci járásban Bojóky József főszolgabíró végzett el. Az összeírásból ugyanis kiderült, hogy Gogolák György 1770 óta viselte az iskolamesteri tisztet Dunakeszin: mintegy kilencven gyermeket – fiúkat és lányokat vegyesen – tanított írni és olvasni magyar, ill. latin nyelven. Minden

tanulója katolikus volt, és a katekizmust is oktatta nekik, ezenfelül kántor is volt a plébánián. Az iskola helyéről pontos adataink vannak, az egykori piactér északi felén működött egy kis nádfedeles parasztházban. A feljegyzések szerint Gogolák György a tanításért évi 10 forintot kapott (nagyjából öt mázsa búza árát), a kántorságért pedig párbért. Voltak természetbeni juttatásai is: őszi vetésű termény, egy közepes nagyságú kósó, egy szekér széna. A főszolgabíró jelentése szerint Dunakeszin az iskolamesteri állás „emberemlékezet óta létezik”. Gogolák György életének további részéről nincs adatunk.

Gornyák István, szobafestő- és mázolómeister 1910–1970

Gornyák István 1910-ben született Sátoraljaújhelyen, édesapja az első világháborúban elesett. A három gyermekével egyedül maradt anyja az 1930-as évek elején költözött Dunakeszire. Két nagyobb testvére a MÁV Főműhelyben kapott munkát, István Újpesten a szobafestő-mázoló szakmát tanulta ki. Szorgalma, ügyessége hamar elismert iparossá tette: több nagy volumenű munka is kikerült a kezei közül, többek között ő festette ki a Nyugati pályaudvar vá-

rótermét, de rendszeresen kapott megrendeléseket színészektől és egyéb hírességektől is. Dunakeszin is hamar fogalom lett a neve, gyáraknak, iskoláknak, óvodáknak, üzemeknek és családoknak egyaránt dolgozott. Három gyermeke közül két fia sikerrel folytatta apja szakmáját. Gornyák István aktív közösségi életet élt: Dunakeszire kerülésekor tagja lett a 109. Számú Magyarság Cserkészcsapatnak. A neves mázolómeister 1970-ben hunyt el Dunakeszin.

Gornyák István cserkészként, az álló sorban balról az első

gróf I. Grassalkovich Antal, királyi személynök, Dunakeszi földesura 1694–1771

Grassalkovich Antal 1694-ben született nem túl tehetős nemesi családban. Pécssett a ferencesekhez járt iskolába. Az iskolaévek után szerény hivatalnokként kezdte pályafutását, 1716-tól budai kincstári ügyész, majd négy évvel később már magyar királyi jogügyi igazgató. Ezekben az években ropant földbirtokokhoz jutott az Újszerzeményi Bizottságban, elsősorban a Duna-Tisza közén. A Habsburg-házhoz való hűségének következtében számos tisztséget elért:

1731-től 1748-ig személynök, miközben megkapta a főnemesi rangot. 1736-ban bárói címet szerzett, 1743-ban pedig Mária Terézia adományozott neki grófi címet. 1748-tól kamaraelnök, három évvel később pedig már koronaőr volt.

Mária Terézia bizalmasának számított, az 1741. évi országgyűlésen közreműködött a Mária Terézia által a rendektől kért katonai segítség megszavazásában és Lotharingiai Ferenc kormányzóként való elismerésének az előkészítésében. Arad, majd Nógrád megye főispánja is volt, az ötvenes években Mária Terézia „valóságos belső titkos tanácsosa” és főlovászmestere. Mint kamaraelnök jelentős mértékben előmozdította a német betelepítést. Gödöllőn és Hatvanban kastélyt, Máriabesnyőn zárdát épített. Első felesége Lang Erzse, Lang Ádám kamarai igazgató lánya és Bajthay István Pest megyei alispán özvegye. 1729-ben megözvegyült, majd másodszor Klobusiczky Krisztinát, s ennek halálával Klobusiczky Teréziát vette feleségül, utóbbtól hat lánya és egy fia született. Végrendeletében elsőszülött fia részére két majorátust alapított: a gödöllői és hatvani uradalmat; a lányok a komjáthi uradalmat kapták. Meghagyta, hogy magszakadás esetén Gödöllőn elsőszülött lánya örökösödjék, Hatvant pedig Anna-Mária (gróf Haller Gáborné) kapja. Teréz nevű lányának ez esetben Debrőt, Klárának a bajai uradalmat szánta.

Dunakeszit 1740-ben vette meg, nevéhez fűződik az egyhajós Szent Mihály templom építése és valószínűleg az első iskola megalapítása is. Ő és utódai mintegy száz évig birtokolták a községet, amely során

a település fokozatos fejlődésnek indult. I. Grassalkovich Antal 1771. december 1-jén halt meg.

gróf II. Grassalkovich Antal, Dunakeszi földbirtokosa 1734–1794

Grassalkovich Antal 1734. augusztus 24-én született Gödöllőn, gróf I. Grassalkovich Antal és báró Klobusiczky Krisztina fiaként. Már 21 éves korában (1755) kinevezte Mária Terézia kamarai tanácsossá, majd három év múlva császári és királyi kamarássá. 1758 májusában feleségül vette gróf Esterházy Miklós tábornagynak, Eszterháza építőjének és gróf Weissenwolf Máriának a lányát, Anna Máriát. Apja először (1756) a bajai uradalmat adta neki, majd azt visszavette, és egy

évvel később Debrőt kapta meg a gyöngyösi úri házzal. Mikor fia megnősült és Pozsonyban lakott, ezt is visszavette s ennek jövedelméből fiának évi 12 000 forintot rendelt. Grassalkovich 1759-ben bodrogi főispán, 1769-ben pedig zólyomi főispán lett. Apja végrendeletében mostohaanyja haláláig a jól felszerelt debrői uradalmat rendelte fiának a gyöngyösi házzal. Mária Terézia 1771-ben koronaőrre nevezte ki. Mostohaanyja halála után (1781) vehette birtokba apja teljes hagyatékát, így Dunakeszit is. A lakatlan puszták benépesítésére, az utak javítására és építésére, ill. a lótenyésztés fejlesztésére nagy gondot fordított, utóbbi érdemeiért II. József királyi főlovászmesterré nevezte ki. A porosz háború idején sereget állított ki, amiért később őt és első fiát a király nagyméltóságú címmel osztrák és birodalmi hercegi rangra emelte, ill. mindkét nembeli utódainak birodalmi, majd cseh honoságot adományozott. Grassalkovich Antalnak jelentős adományai voltak: apja alapítását, Besnyőt kedvelte, támogatta, mint pozsonyi lakos anyagilag segítette a város törekvését, amikor az színházat akart építeni. Jóindulatú ember volt atyjának nagy tehetsége és kiváló tulajdonságai nélkül. Nem tudott gazdálkodni, a fényes és költséges életmód még az ő horribilis jövedelmét is kikezdte. Házasságából három lánya és egy fia született.

Grassalkovich 1794. június 5-én hunyt el Bécsben, özvegye 26 évvel élte túl. Mindketten Ivánkán temetkeztek, ahol Antal ifjú éveit élte.

gróf III. Grassalkovich Antal, Dunakeszi földbirtokosa 1771–1841

Grassalkovich Antal 1771. április 12-én született, édesapja gróf II. Grassalkovich Antal, édesanyja gróf Esterházy Anna Mária volt. A koraszülött, gyenge egészségű gyermeket Bécsújhelyen nevelték. 1790. november 4-én nyerte el az első méltóságát: II. Lipót kamarássá nevezte ki. 1793. november 25-én feleségül vette herceg Esterházy Leopoldinát, a házasságból gyermekük nem született. Mindössze 23 éves volt, amikor atyja halála után az örökség, a kettős, hat-

vani és gödöllői majorátus – benne Dunakeszi is – reá szállott. Ezek a javak azonban adósságokkal voltak terheseek, amelyek egyre súlyosabb kamatterhet róttak a grófra, aki fiatal korában megpróbált ügyes gazdálkodással szabadulni azoktól. A feljegyzések szerint Bajára vásárjogot, Dunakeszire pedig révjogot szerzett, ami komoly bevételeket jelenthetett.

1795-ben a francia háborúk idején 170 újoncot, valamint később lovascsapatot állított ki és gabonával is segítette a hadsereget. Amikor Napoleon megszállta Bécset, a Szent Korona két napon át Grassalkovich gödöllői kastélyában pihent meg. I. Ferenc császár a francia háborúkban szerzett érdemeiért 1808-ban Csongrád megye adminisztrátorává, majd valóságos főispánjává nevezte ki, később Szent István-renddel tüntette ki. A gróf leginkább Bécsben és Pozsonyban lakott, erre utal az is, hogy Gödöllőt 32 éves korában kereste fel először és látogatásai csak 1809-től voltak gyakoribbak.

Nagyarányú, pazar költségei, a régi adósságok nagy kamatai és az újabb drága hitelek idővel erősen megrendítették anyagi helyzetét, 1827-ben már adósságait nem fedezték javai és csődbe jutott. Ez időtől fogva már nem látogatta Bécset, Magyarországhoz volt kötve és leginkább Pozsonyban élt. Uradalmainak zárgondnoka rokona – herceg Batthyány – lett, akinek gondossága elég fényes életet biztosított Gras-

salkovichnak. Ezután is szívesen adakozott a hozzá fordulóknak: az 1838-as pesti nagy árvíz idején a gödöllői uradalomból naponta 400 kenyeret, lisztet, burgonyát és hüvelyest szállíttatott a bajba jutottaknak. A Magyar Tudományos Akadémiának jelentékeny összeget adományozott, és a Magyar Nemzeti Múzeum, ill. a Nemzeti Színház is az általa ajándékozott telken épült fel. Öregkorára egyre többet foglalkozott Gödöllővel, a templom omladozó mennyezetét Hild Józseffel újjáépíttette, felesége pedig drága ruhákkal szerelte fel azt. Grassalkovich Antal utolsó éveit betegségben töltötte, 1841. szeptember 29-én halt meg Gödöllőn. Holttestét anyja és apja mellé temették az ivánkai sírboltba. Innen 1864. szeptember 5-én özvegye mindhármukat átszállíttatta a besnyői sírboltba, ahol mai napig nyugszanak.

Greff Béla, rézművessegéd, ács 1910–1990

Greff Béla 1910-ben született Kisorosziban. Fiatalon rézművessegédként dolgozott, amit a mesterség egészségkárosító hatása miatt 1935-ben feladni kényszerült. A harmincas évek elején került Dunakeszire, ahol haláláig élt. Az ácsmesterséget már a községben tanulta ki, és mint kiderült, nagyon jó mester vált belőle. Több tucat lakóház tetőzetének ács munkái után 1937-ben ő készítette el az alagi Szent Imre templom tetőszerkezetét. A világháború után ácsmesterként részt vett a főváros lerombolt hídjainak az újjáépítésében is,

majd Nemzeti Színház, a Vígyszínház és a Madách Színház helyreállításában, valamint a kelet-nyugati metróvonal megépítésében. Lelkiismeretes munkájáért több kitüntetést is kapott. Greff Béla 1990-ben hunyt el Dunakeszin.

Gulyás Béla, fényképésmester 1917–2003

Gulyás Béla 1917. augusztus 10-én született Alagon, édesapja Gulyás Péter, édesanyja Sárkány Julianna volt. A Közgazdaság-tudományi Egyetem kereskedelmi fakultását végezte el, majd fényképész-képesítést szerzett. 1941-től 1944-ig a Tolnai Világlapnál korrektor, majd 1946 és 1953 között a Magyar Lósport fotóriportere volt. Ezzel párhuzamosan 1946-ban Foto Gulyás néven megnyitotta Alagon saját fényképészüzletét. 1952-ben megnősült, felesége Bíró Magdol-

na lett, egyetlen gyermekük, Péter 1954-ben született. Gulyás Béla üzletével és tudásával több mint ötven éven keresztül szolgálta a város lakosságát, ezalatt sok száz helytörténeti-helyismereti jelentőségű tabló készített Dunakeszi intézményeiről, üzemeiről és több tízezer felvételt a lakosokról. Munkájáért már a rendszerváltás előtt emléklapot és ezüstgyűrűt vehetett át a Dunakeszi Tanácstól. Dunakeszi Város Önkormányzata 2002-ben a Dunakeszi Városért kitüntetés arany fokozatában részesítette. Gulyás Béla 2003-ban hunyt el, teste a városi köztemetőben nyugszik.

Gutai János, zsoke, idomár 1908– ?

Gutai János 1908-ban született Rákosszentmihályon, iskoláit szülőhelyén végezte, majd 1920-ban Alagon, gróf Pejácsevich Albert istállójánál lett lovász. Alig töltötte be 14. életévét, amikor 1922 októberében megnyerte élete első versenyét. Két év alatt több mint 60 versenyben győzött, majd 1926-ban sampion lett és maradt még további négy évig. Számos klasszikus versenyen szerepelt nagy sikerrel: négyszer nyert Millenniumi-díjat (Naplopó, Montalto, Gitano és Tempó

nyergében), háromszor Derbyt (Naplopóval, Bűvésszel és Csákánnyal), valamint a Szent István-díjat is megnyerte. Aktív közéleti tevékenységet folytatva tagja volt az alagi képviselő-testületnek is. 1950-től kisebb megszakításokkal trénerkedett, tanítványait – akik közül később két sampion is kikerült – igyekezett bevezetni a híres-eredményes Gutai-stílus rejtelmeibe. A kiváló lovas pályája során zsokéként és idomárként több mint 1000 versenyt nyert, az 1980-as években hunyt el.

Hajnal Jenő, alagi főjegyző 1881–1932

Hajnal Jenő középiskoláit az akkor még a fővárostól különálló Kispesten végezte. Közigazgatási tanulmányait Budapesten abszolválta, és gyakornokként is a fővárosban tevékenykedett. Dunakeszire 1901-ben került, ahol előbb mint segédjegyző, utóbb mint adóügyi jegyző dolgozott. 1910-ben, Alag különválásának évében megbízták az új község főjegyzői teendőinek ellátásával. Családjával átköltözött Alagra, ahol az újonnan épülő Községháza jegyzői lakásában lakott. Hajnal Jenő 1932-ben hunyt el Alagon, ahol teste is nyugszik.

id. Hála József (Bozsó), zsoké, lovász, abrakmester 1915–2003

Hála József 1915. október 7-én született Tata-Tóvárosban, még gyermek volt, amikor családja Alagra, a Lovásztelepre költözött. 1926-ban került az Issekutz-istállóhoz, ahol hamar bizonyította rátermettségét. 1929-ben már versenyben lovagolt, első győzelmét egy évvel később a Gödi díjon Senator nyergében szerezte. A 30-as években mintegy 40 versenyben győzött az Issekutz-istálló színeiben. Miután nem tudta tartani a versenysúlyát abbahagyta a zsokéságot és

lovászként, majd abrakmesterként dolgozott különböző istállóknál. Több mint 70 éven át foglalkozott lovakkal, amely során hivatását a legmagasabb fokon űzte. Szinte mindent tudott a versenylóról, szak tudását és munkáját széles körben elismerték. Bozsó 2003. szeptember 17-én hunyt el Dunakeszin, teste az alagi temetőben nyugszik.

Heinisch Gyula, járási kéményseprőmester ? –1943

Heinisch Gyula születésének pontos dátumát nem ismerjük. Édesapja, Heinisch Richárd az ország egyik legrégebbi kéményseprőmestere volt, Gyula tőle tanulta a szakmát Vácott, majd mint segéd Budapesten és több nagyobb városban is dolgozott. Az önállóságot 1908-ban nyerte el és Dunakeszin telepedett le. Szakmájában komoly rangot és megbecsülést vívott ki magának, elnöke volt a Vidéki Kéményseprők Országos Egyesületének.

Nagyon aktív közösségi életet élt: tagja volt a községi képviselő-testületnek, az iskolaszéknek, a vármegye törvényszéki bizottságának pedig póttagja volt. A helyi iparoskörnek megalakulása óta tagja és első elnöke volt. Három évig az Ipartestület elnöki teendőit is ellátta, ezenkívül a Hangya Szövetkezet igazgatósági tagja volt. Húsz évig az Önkéntes Tűzoltó Testület alparancsnoka volt. Heinisch Gyula 1943-ban halt meg Dunakeszin.

Heinisch Gyula az Önkéntes Tűzoltó Egylet elnökeként
kezében serlegekkel (1928–30 körül)

**Heinisch Richárd, kéményseprőmester
1849–1934**

Heinisch Richárd 1849-ben született Sziléziában, szakmáját édesapjától, Heinisch Ferentől tanulta Weidenauban. Kéményseprőmesterként a Monarchia számos tartományát végigjárta, azt nem tudjuk pontosan, hogy mikor költözött Magyarországra, de 1888-ban lett önálló Vácott. Feleségét Stei-
nert Katalinnak hívták. Vácott 15 évig a városi képviselő-testület tagja volt. Az akkor már idős mester valószínűleg a szintén neves kéményseprő fiát követve 1908 körül telepe-

dett lett Dunakeszin, ahol a Mező utcában lakott. Neki – mint az ország egyik legrégebbi kéményseprőjének – 1929-ben, fényes külsőségek között ünnepelték 50 éves mesteri jubileumát. Az 1930-as évek elején, nyugdíjas éveiben a községi faiskolát vezette Dunakeszin. A tűzrendészet terén kifejtett érdemeiért minisztériumi elismerésben részesült. Munkássága nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a hazai kéményseprőszakma európai színvonalúra emelkedjék. Heinisch Richárd 1934. október 27-én hunyt el Dunakeszin.

Hesp József, idomár **1885–1945**

Hesp József 1885-ben született Újpesten. Budapesten tett középiskolai érettségét, majd 1905-ben a császári és királyi 8. huszárezred önkéntese lett. Már 13 éves korában atyja mellett tevékenykedett, tőle sajátította el a lóversenysporttal kapcsolatos ismereteket. 1913/14-ben a háború kitöréséig Alagon dolgozott Pejácsevich Albert mellett mint segédidomár. A harcok kezdetekor a szabadkai 4. honvéd huszárezred hadnagyként vonult az orosz frontra, Przemysl ostrománál orosz fogságba esett, ahonnan 1920-ban hosszú, viszontagságos úton hazaszökött. Ezután visszatért Alagra, ahol önálló tréner lett. Idomította Melik Andor, Weissmann, Dorn, Landau, Schiffer, később báró Rothschild Alfonz, Grödl báróné, Blaskovich és Luczenbacher lovait. Ezenfelül gondozta a kicseri-puszták méneseit is. Magas szintű szakmai tudása a legkiválóbb trénerek sorába emelte, öregbítve ezzel az alagi tréningtelep hírnevét. Gondozottjaival számos klasszikus, nagy versenyt nyert. Hesp József 1945-ben hunyt el.

Hitch György, abrakmester, idomár
1868–1954

Hitch György 1868. február 13-án született az angliai Mildenhall-ban George Henry Hitch néven, édesapja Carl Hitch, édesanyja Maria Bonnel volt. A lósport fortélyait Angliában sajátította el, ahol a nagyobb történeti hagyományoknak és a jobb körülményeknek köszönhetően előbbre tartottak a hazai viszonyoknál. A fiatal Hitch György az 1890-es években érkezett az Osztrák-Magyar Monarchia területére mint abrakmester, hogy a feltörekvő magyar lósport segítségére legyen.

1896-ban már Bécsben találjuk, ahol feleségével együtt áttért az evangélikus hitre. Feleségét Emilie Marie Lammel-nek hívták és a morvaországi Mihalkovitz-ban született 1877. június 18-án.

Valószínűleg még a századforduló előtt letelepedtek hazánkban Tata-Tóvárosban, amely akkoriban a hazai lóversenyzés egyik központja volt. Öt gyermekük született: György, Mária, Vilmos, Ede és Róbert. Legkisebb gyermekük, Róbert még Tata-Tóvárosban született 1906-ban, így Hitch György akkor még biztosan nem dolgozott Alagon. Átköltözése az 1910-es évek elejére tehető, amikor Pejácsevich Albert megteremtette a hazai zsokéképzés és a professzionális idomártevékenység feltételeit. Ekkor már nem abrakmesterként, hanem idomárként dolgozott. Hitch György idomári tevékenységével egy új szakmai kultúra meghonosodását segítette elő hazánkban, szakmai hitele és sikerei példaként szolgáltak a korban, valamint nagyban hozzájárultak a hazai lósport megerősödéséhez. Fia, Róbert is nagyhírű idomár lett. Hitch György egy sikerekkel teli pályafutás után 1954-ben halt meg.

Hitch Róbert (Bobby), idomár 1906–1983

Hitch Róbert 1906-ban született Tata-Tóvárosban, édesapja neves, Angliából származó idomár, Hitch György, édesanyja Lammel Emília volt. Tanulóéveit édesapja oldalán töltötte, aki nagy szigorral és szeretettel nevelte az idomári hivatásra. Ahogy nőtt szakmai tudása, apja úgy bízott egyre komolyabb feladatokat fiára, idővel már Róbert vitte a Hitch-istálló lovait a prágai és bécsi versenyekre. Ezen alkalmakkor olyan jól megállta a helyét, hogy az istálló egyik tulajdonosa,

Horváth Ákos megkérte az öreg Hitchet, engedje meg, hogy lovainak tréningjét Bobby mint önálló idomár vegye át. Hitch Róbert nagyon hamar komoly sikereket ért el: már az első években háromszor nyert Austria-díjat és a Szent István-díjat is begyűjtötte.

Pályafutása Alaghoz kötődik, az ún. I. telepen lakott családjával a mai Nándori úton. Legnagyobb sikereit a Cabala, Naplóm és Árkász nevű lovakkal érte el. A második világháború azonban kettétörte Hitch Róbert karrierjét. A front közeledtével megpróbálta Alagról Nyugatra menekíteni a Hitch-istálló lovait, Bécsen és Prágán keresztül vezetett a család és a lovaszok útja. A versenylovakat saját lábukon hajtották, az emberek lovas kocsikon haladtak. A karavánt a csehországi Wlubokánál érte utol a szovjet hadsereg, akik az összes lovat rekvirálták. A család ezután visszatért Magyarországra.

Hitch Róbert a háború után sokáig nem kapott engedélyt a trenírozásra, gyárakban dolgozott adminisztrátorként. A lósport területét el kellett hagynia és házat vett a Hárs közben. A hatvanas években újból tréner lehetett és ismét szép sikereket ért el. Munkássága nagyban emelte az alagi lósport tekintélyét, pályafutásának és városunk lóverseny történetének fénykora egybeesett. Hitch Róbert 1983-ban hunyt el.

Holovics György, kovácsmester
1924–2003

Holovics György 1924-ben született Dunakeszin. A helyi polgári iskola elvégzése után szerszámkészítő-lakatos szakmát tanult, majd 1948-ban a Vízműveknél kovácsmesteri vizsgát tett. 1950-ben a szülői házban kovácsműhelyt nyitott, és 1959-ig önálló iparos volt, ezután tsz-tag lett. 1960-ban felépült a saját háza a Fő út 60-as szám alatt egy hozzá tartozó kovácsműhellyel együtt, ahol a téesz lovait is patkolták. Az Egri csillagok című filmben felhasznált kardok

szintén itt készültek, melyeket a rendező, Várkonyi Zoltán személyesen rendelt meg. A Holovics-féle kovácsműhely volt az utolsó a településen, ahol a stráfkocsik gumirádlis kerekekké való átalakítását elvégezték. A műhelyben testvérei, Imre és István segítették Holovics munkáját. Házát a kovácsműhellyel együtt városrendezés miatt 1979-ben lebontották, így más helyen kényszerült építkezni, már műhely nélkül. Holovics György 2003-ban hunyt el.

Holovics József, ács, kocsmáros
1895–1952

Holovics József 1895. március 19-én született, édesapja Holovics István, édesanyja László Mária volt. A négy polgári elvégzése után egy építőipari szakiskolában kitanulta az ácsmesterséget, azonban elsősorban nem ácsként dolgozott, hanem kocsmát nyitott. 1928-1951-ig vezette a Szent István és az Árpád út sarkán lévő ún. Holovics-kocsmát. Maradandót eredeti szakmájában alkotott, 1935-ben ő készítette el a Szent Imre templom tetőszerkezetét. 1951-ben felhagyott a

kocsmárossággal és a Pest Megyei Tatarozó- és Építővállalatnál vállalt munkát. Nem sokkal később, 1952. február 5-én halt meg Dunakeszin.

Horthy Jenő, versenyistálló-tulajdonos 1877–1953

Horthy Jenő 1877. január 8-án született Kenderesen, apja id. Horthy Miklós. Bátyja, Miklós 1920-tól 1944-ig Magyarország kormányzója. Horthy Jenő fiatalon jogot hallgatott, de tanulmányait nem fejezte be, inkább bevonult egy önkéntes huszárezredbe, ahol kitűnően megtanult lovagolni. Leszerelése után Erdélyben kezdett el lóversenyezni. A szenvedélyes lovas a századfordulón már Magyarország legújabb és legmodernebb pályáján, Alagon találjuk. Az

adatok szerint 1900-tól már alagi lakos volt, kezdetben Jankovics-Besan Gyula lovait lovagolta úrlovasként, ezt azért tehette, mert tagja volt az Úrlovasok Szövetkezetének, a Nemzeti Kaszinónak. Előszere-ttel vadászott és falkázott is. Komoly segítséget nyújtott a Tanács-köztársaság alatt szétvert tréningtelep helyrehozatalában. Lovakat vásárolt, tenyésztett, majd trenírozott. Családja ekkor már a hazai politika élvonalába tartozott, de Horthy Jenő a politikába sohasem avatkozott bele. A lótenyésztés mellett tovább hódolt vadászszenvedélyének is, Kittenberger Kálmánnal és Széchenyi Györggyel egy alkalommal négy-éves afrikai szafarin vett részt, ez alatt megbízható embereire hagyta lovait, gazdaságát. Alag vallási életében is részt vett, rendszeresen presbitált. Egy írásos műve maradt ránk, amely az „Egy élet sportja” címet viseli. A front közeledtével Nyugatra kellett távoznia. Horthy Jenő 1953. november 20-án halt meg a svájci Lausanne-ban.

Hunyadi László, fejlesztőmérnök
1929–2003

Hunyadi László 1929-ben született Dunakeszin, majd Budapesten a Kölcsey Gimnáziumban érettségizett. 1951-ben szerezte meg gépészmérnöki és repülőmérnöki diplomáját a Budapesti Műszaki Egyetemen. Hét évig repülőtiszt volt, 1956-ban szerelt le, ezután Dunakeszire, a Mechanikai Laboratóriumba került, ahol id. Rubik Ernő repülőmérnök irányítása alatt dolgozott mint fejlesztőmérnök, ill. osztályvezető. Több évtizedes munkája során számos elektronikai

gép kifejlesztésében vett részt, amelyek az akkori magyar ipar első vonalát képviselték. Hunyadi László a Mechanikai Laboratóriumból ment nyugdíjba, 2003-ban hunyt el szülőhelyén.

Issekutz Gyula, katonatiszt, idomár
1864–1946

Issekutz Gyula 1864-ben született. Katonai pályára lépett, majd Alagra költözött, ahol idomárként dolgozott. Istállója nagy hírnévnek örvendett, számos komoly sikert ért el. Ezenkívül tevékenyen részt vett az evangélikus templom építésében is, amelyhez a telket az ő közbenjárására kapta meg a gyülekezet. Ezen felül saját vagyonából is rendszeresen adakozva segítette az építkezést. Issekutz Gyula 1946-ban hunyt el Alagon.

Issekutz Gyuláné született Petanovits Paula, az Evangélikus Nőegylet elnöke ? –1979

Issekutz Gyuláné születésének pontos helyét és idejét nem ismerjük. 1932 novemberében az ő vezetésével alakult meg az Evangélikus Nőegylet, amely fontos közösségi tényező volt a 30–40-es években. Teadélutánokat, kirándulásokat, műsoros és táncesteket szerveztek, összefogva ezzel a község evangélikus híveit. Később a Nőegylet a templomépítésből is kivette a részét: gyűjtéseket, jótékonyági bálakat szerveztek a munkálatok költségeinek fedezésére.

Az elnök asszony maga is nagyban hozzájárult az építkezéshez, mivel összeköttetései révén ő szerezte a Magyar Lovar Egylettől a templom telkét, majd később az oltárt is ő vette meg. Issekutz Gyuláné 1979-ben hunyt el.

Jakobljev Csedomir, rézműves 1875–1944

Jakobljev Csedomir 1875-ben született. Szakmáját a délvidéki Fehértemplomban tanulta, segédéveiben pedig leginkább külföldön dolgozott, önálló mesterként 1919 óta ténykedett Dunakeszin. 1925-ben az országos kézművesipari kiállításon ezüstkoszorús mesteri címet kapott, s aranyéremmel tüntették ki. A Faluszövetség 1924. és 1929. évi kiállításán aranyéremmel, az 1928. évi kézműipari kiállításon állami elismerő oklevéllel ismerték el. A kitűnő rézművesmester

1944. szeptember 22-én halt meg Dunakeszin.

**Jeszenszky Elemér, idomár, versenystálló-tulajdonos
1874– ?**

Jeszenszky Elemér 1874-ben született a Baramya megyei Bükkösdön, Jeszenszky Ferenc országgyűlési képviselő fiaként. A Ludovika Akadémia elvégzése után 1892-ben a pécsi magyar királyi 8. honvéd huszárezred kötelékébe került főhadnagyi rangban mint lovaglótanár. Később a Császári és Királyi Udvari Lovardához vezényelték, majd a Ludovika Akadémia tanára lett, ahonnan 1913-ban századosi rangban nyugalomnyiba vonult. 1913-tól a Magyar Lovar Egylet

hendikeppereként működött, majd ugyanebben az évben a gróf Wenckheim- és Jankovich-Besán-versenystállók menedzsere lett. 1913 óta saját istállót is tartott Alagon. Az első világháború kitörésekor a magyar királyi 6. honvéd huszárezredhez vonult be, és leszerelésékor őrnagyi rangban újból nyugalomnyiba került. 1923-tól maga trenírozta lovait, a Derby kivételével az összes klasszikus versenyt megnyerte. Az alagi lósport egyik meghatározó alakja volt, a lovaregylettől bérelt villa, amiben lakott ma is áll a Nándori utcában. Jeszenszky Elemér halálának pontos idejét nem ismerjük.

**dr. Johan Béla, orvos, patológus, mikrobiológus, Dunakeszi díszpolgára
1889–1983**

Johan Béla 1889-ben született Pécsen. 1909-től a budapesti Magyar Királyi Tudományegyetem I. Sz. Anatómiai Intézetében volt demonstrátor, majd gyakornok, 1912-ben orvosi oklevelet szerzett. 1914-től az I. Sz. Kórbonctani Intézetben tanársegéd, 1919-től a kórszövettan magántanára és egyidejűleg a budapesti Szent István Kórház kórboncnok főorvosa. Az I. világháború idején a hadsereg részére tömeges mennyiségben állított elő kolera- és tífuszvakcinákat.

1922-től 1925-ig az USA-ban és több nyugat-európai országban tanulmányozta a közegészségügyi rendszert és az oltóanyag-termelést. Az ő és Jendrassik Ernő tervei alapján épült fel az Országos Közegészségügyi Intézet, melynek 1925 és 1935 között igazgatója volt, irányításával szervezték meg az Országos Falusi Közegészségügyi Hálózatot, közkeletű nevén a zöldkeresztes hálózatot. 1935 júliusa és 1944 októbere között belügyminisztériumi államtitkár, ekkor került sor a Tisztiorvosi Kar (1936), majd a Községi Körorvosi Kar (1940) államosítására, valamint a diftériai elleni kötelező védőoltás bevezetésére (1938). A II. világháború után újjászervezte a humán oltóanyag-termelést, 1947-ben kutatásai alapján hozták forgalomba az első magyarországi penicillinkészítményt. 1949-ben szabotázs vádjával az AVH letartóztatta, és 3 hónapig a kistarcsai internálótáborban tartották. 1950 és 1955 között a Chinoin gyógyszergyár kutatólaboratóriumának a vezetője, később dolgozott a Phylaxiánál, majd 1962–1980 a Kőbányai Gyógyszergyárban végzett B-vitaminnal kapcsolatos kísérleteket. A gyógyszeripar több újítását és találmányát is sikerrel alkalmazta. Dunakeszi 1935-ben díszpolgárává választotta, mert Johan Béla segítségével épült föl az a fürdő, amely egykor a Dózsa György téren állt. A községi iskola ezzel térítésmentes fürdőlehetőséget kapott, de felnőttek is látogathatták az intézményt. Az iskolás gyermekek ingyenes fogászati kezelést is itt kaptak, ezen kívül a rendszeres védőnői ellátás is a fürdőhöz kapcsolódott. Johan Béla 1983. április 11-én hunyt el Budapesten, halála után posztumusz Széchenyi-díjban (1990) és Magyar Örökség-díjban (2002) részesült.

dr. Juhász Sándor, orvos
1893–1954

Juhász Sándor 1893-ban született hétgyermekes református papi családban a Hunyad megyei Piskinben. Gimnáziumi tanulmányait a szászvárosi református kollégiumban végezte, kitüntetéssel érettségizett, ezután a kolozsvári egyetem orvosi karán folytatta tanulmányait. Harmadéves orvostanhallgató volt, amikor az első világháborúban katonai szolgálatra hívták be, ahol megsebesült és a lengyel fronton kórházba került. A háború után egyetemét Szegedre helyezték

át, itt fejezte be tanulmányait, és 1921-ben Summa cum laude minősítéssel orvosi diplomát szerzett. Ezután Budapesten helyezkedett el, a Kun utcai, majd a Szent László Kórházban; belgyógyász szakképesítést is szerzett. 1924-ben megkapta a tokodi MÁK bányatelepi orvosi állását, emellett Tokod községi orvosaként zöldkeresztes gyermekrendelést is végzett. Mint a környék egyedüli orvosa, óriási teher és felelősség hárult rá 20 éven keresztül. 1943-tól szívpanaszokkal küzdött, de a háborús időkben nem volt lehetőség a helyettesítésére. 1944 decemberében szívinfarktust kapott és egy magyar katonarvos Nyugatra szállította, ahonnan többszöri kísérlet után 1946 februárjában sikerült hazatelepülnie családjával. Igazolóbizottság elé került, ám ott nem vették figyelembe, hogy betegen került Nyugatra, emiatt állás- és vagyonvesztésre ítélték. 1946 júliusában Dunakeszin telepedett le, mivel itt dolgozott ügyvédként bátyja, dr. Juhász Péter, aki segítségükre volt a lakásszerzésben. Évekig állás nélkül, fix jövedelem hiányában tengődött a család, két gyermeke ekkor még tanult: lánya orvosi tanulmányokat folytatott, fia gimnáziumba járt. 1949-ben a társadalombiztosítás keretében körzeti orvosi álláshoz jutott. Az első években annak ellenére, hogy az alagi részen a Kálmán utcában lakott, a révdűlői körzetet kapta meg. Az orvosi rendelőt egy magánemberként kibérelt házban rendezte be, a berendezést és a felszerelést egyaránt saját maga biztosította, annak ellenére, hogy a biztosító erre még fenntartási költséget sem fizetett. A Révdűlő meglehetősen messze esett a rendelőtől és jármű hiányában a betegeket gyalog látogatta,

sok esetben naponta többször is. Az 1951-ben létrejött új beosztás folytán megkapta azt a körzetet, amiben lakott. Ez is nagy terület volt, a vasúttól és a Rákóczi úttól az ún. Rizskása-hegyig terjedt. Betegei nagyon szerették, ragaszkodtak hozzá, mert a nehéz körülmények között is mindent megtett lelkiismeretes ellátásukért. 1954 márciusában dr. Juhász Sándor szíve végleg felmondta a szolgálatot. Még évekkel később is nagyon sok betege szeretettel emlékezett rá; körzeti orvosi munkáját lánya, dr. Stojanov Ivánné dr. Juhász Lenke vette át és folytatta 1962-ig.

Káldos Endre, atlétaedző, tervező 1904–1981

Káldos Endre 1904-ben született Veszprém-ben. Vasúti munkás lett, a budapesti Északi Főműhelyből 1924-ben jött át a Dunakeszi Járműjavítóba, ahová művezetőként hamar beilleszkedett. A járműtelep nemcsak munkahelye, hanem életének szerves része is volt, egyebek mellett a Járműjavító sportegyesületében versenyszerűen atletizált. A Magyarország Sporttelep labdarúgó- és atlétikapályája az ő tervező és szervező munkájának köszönhető. A pályát 1929-ben ország-

gos mezei futóversennyel avatták fel, később felépült a tribün, a bejáratú kapu, és megtörtént a fásítás is. Kezdetben Káldos Endre edzette az atlétákat. Elsők között kapta lakását a MÁV-lakótelepen, ahol öt gyermeket nevelt. A Jézus Szíve templom építésénél és az egyházközség életében is példamutatóan tevékenykedett. Igazi értelmiségi munkásember volt, élete végéig a Járműjavítóban dolgozott, tisztelet övezte személyét. Káldos Endre 1981-ben hunyt el.

**Kállay József, idomár
1873–1939**

Kállay József 1873-ban született, születésének pontos helyét nem ismerjük. Iskoláinak elvégzése után Bécsben, báró Rothschildnál kezdte működését, ezután a korabeli Európa egyik legjobb versenytelepén, a württembergi királyi udvar istállójánál dolgozott. Még mindig nagyon fiatal, mindössze 22 éves volt, amikor Franciaországba került, és 1895–1903-ig Chantilly istállójában dolgozott mint abrakmester. A német és a francia munkák után tapasztalatokban

gazdagon tért vissza Magyarországra, és 1903–1907 Rohonczy Gida istállójában idomár. Alagra 1907-ben került, haláláig itt volt hivatásos idomár. Eredményes működése alatt lovai 215 versenyt nyertek. Alagi évei alatt országos hírnű tréner vált belőle, nevét messze földön ismerték. Nemcsak idomári tevékenységével járult hozzá Alag nevének híresebbé tételéhez, hanem hozzá fűződik Dunakeszi és Alag község villamosításának megszervezése és megépítése is. A húszas évek közepétől több mint tíz évig tagja volt Alag község képviselő-testületének. Kállay József 1939-ben halt meg Alagon, sírja a régi alagi temetőben található.

**Kardos József, pékmester
1896–1996**

Kardos József Tokajban született 1896-ban. 1926-ban került Dunakeszire, ahol kis parasztházat vásárolt, amelyet 1936-ban kibővített, ekkor épült fel pékműhelye is. A pékmestert hamar befogadta a község, mivel jószívű, az özvegyeken, árvákon és szegényeken segítő ember volt. Szakmája mellett a közösségi munkából is kivette a részét, többek között az Ipartestület elnöke volt. Az 1944 utáni ínséges időkben – hadifogságban szerzett orosz nyelvtudásának kö-

szönhetően – lisztet szerzett a szovjetektől, így megoldódott a lakosság kenyérellátása. A háború előtt és után patronálta Dunakeszi kultúr-csoportjait, sportegyesületeit. A pékműhely államosításával mindenét elvették, de továbbra is a szakmában dolgozott, míg ereje bírta. Kardos József 1996-ban halt meg.

**gróf Károlyi Gyula, a Magyar Lovar Egylet elnöke
1837–1890**

Károlyi Gyula 1837. július 5-én született gróf Károlyi György elsőszülött fiaként. Iskolái végeztével bejárta a nyugati országokat, valamint tanulmányutat tett Amerikában is. 1867-ben hazatért, és eleinte a Heves vármegyei közeletben szerepelt, majd 1872-ben képviselővé választották és Sennyey konzervatív csoportjához, később pedig az Apponyi-féle mérsékelttekhez csatlakozott. 1873-ban nőül vette nagybátyjának, a főti gróf Károlyi Istvánnak az unokahúgát, Geor-

ginát (meghalt 1878), akitől Mihály nevű elsőszülött fia származott. 1883-ban újranősült és feleségül vette Pállfy Geraldine grófnőt, akitől József nevű fia született. Ekkoriban betegsége miatt visszavonult a politikától és a magánemberként inkább a jótékonykodásnak élt. Fe-

renc József 1880. december 5-én kelt iratával őt bízta meg a Magyar Vöröskereszt megszervezésével, Károlyi 10.000 forinttal járult hozzá a szervezet alapjaihoz, amelyet József fia születésekor még ezerrel megtoldott. Mint a szervezet elnöke nagy buzgalommal dolgozott és komolyan hozzájárult a Vöröskereszt magyarországi sikereihez. Károlyi a közgazdaságtanhoz is jól értett, tagja volt földhitelintézeti szervezeteknek, megválasztották a mindszent-apátfalvi Tisza-ármentesítő társulat elnökének is. A király nagyra becsülte őt, és belső titkos tanácsosi méltósággal, ill. az Aranygyapjas renddel is kitüntette.

Gróf Károlyi Gyula elnöke volt a Magyar Lovar Egyletnek, és ebben a minőségében nagyban hozzájárult a lósport magyarországi fejlődéséhez. 1890-ben bekövetkezett halála után unokaöccse, gróf Batthyány Elemér lett a lovaregyleti elnök. A valamikori Károlyi-birtokon az ő vezérletével építették ki az alagi tréningközpontot.

Keresztes Mihály, tanár, iskolaigazgató, Dunakeszi díszpolgára 1911–2004

Keresztes Mihály 1911. szeptember 10-én született a délvidéki Bácsszentivánon, édesapja Krätz Mihály, édesanyja Szeiter Katalin volt. 1931-ben végezte el a tanítóképzőt Kalocsán, majd az oklevél megszerzése után 1931/32-ben Újhartyánban kezdte el pályáját. Először 1932-ben került Dunakeszire, de ekkor még csak két évet tanított itt. 1934-ben megnősült, felesége Partl Katalint lett, ezután Németkéren vállalt kántortanítói állást. Ott három gyermekük született: Magdolna, György és István.

1947-től 1954-ig a németkéri általános iskola igazgatója volt. 1954-ben tért vissza Dunakeszire, ahol az 1. Számú Általános Iskolában kezdett tanítani, amelynek 1956 és 1959 között igazgatóhelyettese lett. Ezután átment a 3. Számú Általános Iskolába, itt 1959-től 1973-ig igazgató volt. Pedagógiai munkája mellett folyamatos népművelői tevékenységet is folytatott: Németkéren színielőadásokat szervezett és rendezett, Dunakeszin pedig 1955 és 1974 között a Petőfi Kultúrotthont vezette. 1985-ig a TIT városi titkára volt.

Több kitüntetéssel is elismerték munkásságát: 1966-ban és 1975-ben az Oktatásügy Kiváló Dolgozója, 1958-ban és 1982-ben a Szocialista Munkáért kitüntetést kapta meg. Dunakeszi városa 1980-ban Dunakeszi Városért kitüntetésben részesítette, majd 1990-ben díszpolgárai közé választotta. Kilencven éves korában, oklevélszerzésének hetvenedik évfordulóján rubinoklevelet kapott. Keresztes Mihály 2004-ben hunyt el.

Keszthelyi István, zsoké, idomár 1914–1994

Keszthelyi István 1914-ben született, majd 1926-ban került Alagra Pejácvich Albert mellé tanulóként lovásznak. 1929-ben Káposztásmegyeren lovagolta élete első versenyét, ahol harmadik lett. 1930 és 1938 között kisebb-nagyobb futamokon indult, majd 1938-ban aratta első komolyabb sikereit, többek között megnyerte a Káposztásmegyeri díjat és a Bérczi Károly-emlékversenyt is. Ezután felfelé ívelt pályafutása, 1939-ben Budapesti díjat, 1941-ben Széchenyi István-emlékversenyt, 1942-ben pedig Magyar Derbyt nyert Bontondal. Később még három alkalommal nyerte meg a Derbyt: 1947-ben, 1952-ben és 1957-ben.

A háború után az új alapokra fektetett lósport szolgálatában Röjtök-muzsajon ő találta meg a később világhírű Imi ló anyját. Később Imivel 1956-ban Prágában Kelet-európai Kupát nyert. 1963-ban 49 éves korában a Budapesti díj elnyerésével fejezte be zsoképályafutását, amelynek során 5000 versenyen indult és közel 500 alkalommal győzött.

1964-től az alagi telepen dolgozott idomárként, ahol szintén jelentős sikereket ért el. Muskátli nevű lova 1968-ban Magyar Kanca-díjat nyert, Seebirk pedig ugyanabban az évben elhódította a magyar és az osztrák derbyt is. Két sampionzsoké is kikerült a kezei közül: Szentgyörgyi István 1967-ben, Breska József pedig 1969-ben lett a legjobb lovas. Keszthelyi István 1994-ben hunyt el Dunakeszin.

Keszthelyi János, atléta, sportvezető
1912–2004

Keszthelyi János 1912. október 17-én született Budapesten, édesapja Kizelka János, édesanyja Karaffa Mária volt. 1925-ben kezdett el asztaliteniszezni Kispesten, közben géplakatos képesítést szerzett. Miután a család 1931-ben Dunakeszire költözött, a Jár-műjavítóban helyezkedett el. Mivel a köz-ségben a nem volt asztalitenisz szakosztály, atletizálni kezdett, tízezer méteren több mint 30 évig ő tartotta a megyei rekordot. Keszthelyi János a második világháború ut-

tán megalakította a Dunakeszi Vasutas asztalitenisz szakosztályát, majd 1951-ig társadalmi munkában, 1951–1957-ig pedig hivatalos munkatársként részt vett az állami sportvezetésben. 1957-ben a járási atlétikai szövetség elnökévé választották, majd 1967-ben elnöke lett a Dunakeszi Vasutas atlétikai szakosztályának. Nyugdíjasként is aktív maradt, a Sportmúzeum tárlatvezetőjeként dolgozott. Keszthelyi János a sport szeretetében eltelt hosszú élet után 2004. július 20-án hunyt el.

Klimscha Albert, zsoké
1914– ?

Klimscha Albert 1914-ben született Alagon. Iskoláit Budapesten végezte, majd 1925-ben a Pejácsevich-istállónál lett lovasz. 1926 óta lovagolt versenyszerűen, első versenyét 1928-ban nyerte gróf Sigray Antal Zsófi nevű lovával. Több mint 120 versenyen diadal-maskodott, köztük számos klasszikuson. Pejácsevich mellett lovagolt Szigeti Nándornál és más istállóknál is. A második világháború után Nyugatra távozott, ahol folytatta eredményes zsokékarrierjét. Legnagyobb si-

kereit 1955-ben és 1959-ben aratta, amikor Lustige, majd Uomo nyer-gében német derbyt nyert. Érdekesség, hogy Uomo-nak a szintén alagi

születésű gróf Pejácsevich János volt az idomára. Klimscha pályafutása végén már maga is trénerkedett, nem is sikertelenül: 1963-ban Fanfár nevű lova megnyerte a német derbyt. Klimscha Albert halálának pontos dátumát nem ismerjük.

**Kollár István, motorversenyző, szövőmester
1911–1988**

Kollár István 1911-ben született Dunakeszin, fiatalon a Magyarországon futballozott, és hobbiból motorozott. Idővel tagja lett a Honvéd Sportegyesületnek, ahol már versenymotorra ült. A Népligetben rendezett oldalkocsismotor-versenyek sokszoros bajnoka volt. Megkapta a Magyar Népköztársaság Kiváló Sportolója címet is, 1952-ben magyar bajnok volt. A sport mellett szövőmesteri képesítést szerzett, a Händl textilgyárban dolgozott, majd 1948–1952-ig mint

önálló kötőmester tevékenykedett. Kollár István 1988-ban hunyt el.

Kollár István a kormányánál egy 1952-es motorversenyen

Konrád Ignác, festő
1894–1969

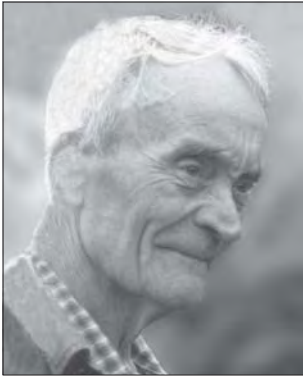

Konrád Ignác 1894-ben született Németújfalun. Már gyermekkorában felismerték kivételes rajztehetségét, művészeti tanulmányait azonban az első világháború félbeszakította. Az orosz frontra került, ahol hadifogságba esett, amelyből csak 1921-ben tért haza. Művészeti iskoláit nem folytatta, hanem autodidakta módon kezdte képezni magát. A Fővárosi Állat- és Növénykertben, az Állatorvosi Intézetben és az alagi tréningpályán rajzolta, festette az állatokat, idővel

a versenylovat választotta munkáinak fő témájául. A húszas évek elején Alagon készített lóportréi feltűntek egy Strassburger nevű jómódú külföldi diplomatának, aki megkérte, hogy fesse meg számára a legjobb méneket Angliában, Franciaországban és az Egyesült Államokban. A külföldi megbízatás sokat lendített Konrád festői pályáján. Első nyilvános szereplése 1926-ban volt a budapesti egyházművészeti kiállítás, ahol Assisi Szent Ferenc látomása című olajképével szerepelt. A húszas évek végén Alagon telepedett le, és már csak lóképeket festett. A mai Tisza utcában lévő háza egyben műterme is volt, így azt úgy kellett kialakítania, hogy lovak festésére is szolgálhasson. A harmincas években a legnagyobb versenylov-tulajdonosoktól, így Drehertől, Rothschildtól és Horthytól kapott megbízásokat. Alagi munkásságának idején a kor sok kiváló versenylovának készítette el portréját. Egészségi állapota a későbbiekben nagyon leromlott, teljesen megsüketült. Ettől kezdve a Magyar Lovar Egylet támogatta őt és családját, hálójaképpen festette a Reggeli tréning Alagon című képét, amely több nemzetközi kiállításon is aranyérmert kapott. 1948-ban Párizsba költözött, és újra Strassburger-megrendeléseken kezdett el dolgozni. Konrád Ignác 1969-ben hunyt el a francia fővárosban. A műértő közönségből sokan a valaha élt legnagyobb lófestőnek tartják. Legnagyobb műveinek bölcsőjében, Alagon, születésének századik évfordulója alkalmából emléktáblát helyeztek el a Klub Kúria parkjában.

**Koó István, géplakatos, gazdálkodó
1897–1990**

Koó István 1897-ben született Alsóságon, szakképesítése géplakatos volt, majd Budapesten a MÁV-nál tisztviselő lett. 1924-ben nősült, feleségével két lányt neveltek. 1926-ban került a család Dunakeszire, kezdetben albérletben laktak, majd 1938-ban felépült Alagon a Deák Ferenc utcában saját családi házuk. Túl a nyugdíjon alapító tagja volt a Dunakeszi Kertbarátok Egyesületének, ahol terménybemutatók, borkiállítások, ismeretterjesztő előadások fáradhatatlan szervezője volt. A helyi kertészek képzésében 1980-ig segédkezett.

Koó István 1990-ben hunyt el.

**dr. Korompay Tibor, plébános
1911– ?**

Korompay Tibor 1911. június 3-án született Budapesten, de Alagról származott, mivel apja, dr. Klekner, alagi ügyvéd volt. Vácott szentelték pappá 1934. június 15-én, két évvel később a Bécsi Tudományegyetem hit-tudományból doktorált. Szolgálatát Mezőtúron kezdte, ahol 1934-től 1937-ig volt hitoktató. Ezután Csongrádon dolgozott gimnáziumi tanárként, majd 1939-től Vádra került, a püspöki székhelyen majd két évtizeden keresztül tevékenykedett, egészen

1955-ig. Először püspöki titkárként, majd teológia tanárként dolgozott, később kieszemináriumi igazgató, ill. 1951 és 1955 között irodaigazgató lett. Eközben 1945-ben püspöki tanácsos, majd 1946-ban pápai kamarás lett. A váci évek után Tiszakécskén és Nagykőrösön lett káplán 1955/56-ban, majd 1956 és 1958 között visszakerült Vádra titkárnak, később irodaigazgatónak. Ezután Örkényben volt káplán 1958-tól 1961-ig.

A hatvanas években Héhalom és Üllő plébánosa, majd 1967-től Ceglédre került kerületi esperes-plébánosnak. Korompay Tibor halálának pontos idejét nem ismerjük.

dr. Kovásznai Éva, orvos
1921–1993

Kovácsznai Éva 1921. szeptember 30-án született a háromszéki Gidófalván, édesapja Kovásznai János tisztviselő, édesanyja Bogdán Blanka volt. A középiskolát Brassóban és Kolozsváron járta, egyetemi tanulmányait pedig a Kolozsvári Ferenc József Tudományegyetemen kezdte 1940-ben. Az egyetemi évek alatt férjhez ment dr. Lőrincz István orvoshoz, emiatt félbehagyta tanulmányait, házasságából két gyermeke született: József és Éva. Férjétől elválva, 1949 februárjában folytatta az egyetemet, és 1951-ben gyermek-szakorvosi képesítéssel államvizsgát tett. A diploma megszerzése után a sepsiszentgyörgyi Egyesült Kórház fertőzőbeteg-osztályán kezdett dolgozni, és egészen 1966 áprilisáig állt ott alkalmazásban. Közben, 1964-ben Budapesten házasságot kötött Fövényi Ferencsel, a Magyar Nemzeti Bank főelőadójával. 1966. április 25-én áttelepült Magyarországra, az év júniusától Szód községben, majd 1967. augusztus 1-jétől Dunakeszin lett körzeti orvos. Kovásznai Éva 1993. július 5-én hunyt el.

**id. Kozman Ede, asztalos, temetkezési vállalkozó
1872–1946**

Kozman Ede 1872-ben született Dunakeszin, szülei Kozman Péter és Domonkos Anna voltak. Szakmáját édesapjánál tanulta, segédként Budapesten és vidéken dolgozott. 1903-ban lett önálló asztalos Dunakeszin, két évvel később pedig elindította temetkezési vállalkozását is az akkori Községháza, a mai Dózsa György téren. Az I. világháború idején az 1. honvéd tüzérezredben szolgált. Felesége Rook Mária volt, akitől hat gyermeke született. Szorgalmas, becsületes

munkájával a község tekintélyes és megbecsült iparosai közé tartozott. Kozman Ede 1946. november 9-én hunyt el Dunakeszin, vállalkozását Ede nevű fia vitte tovább.

**ifj. Kozman Ede, asztalos, temetkezési vállalkozó
1909–1978**

Kozman Ede 1909-ben született Dunakeszin, hatgyerekes iparos család ötödik gyermekeként. Apja, id. Kozman Ede a város megbecsült temetkezési vállalkozója volt, akinek halála után (1946) ő vitte tovább a családi üzletet. A műhelyt – amely a mai Dózsa György téren állt – csakhamar államosították, de azután is ő vezette mint állami alkalmazott. A több évtizedig futó vállalkozás, amelyet a család tagjai nagy szakértelemmel és emberséggel vezettek, a település

szerves részévé vált. Asztalos munkáikhoz kapcsolódott, hogy a Kozman család készítette a mára komoly néprajzi értéket jelentő egyedi dunakeszi képkereteket. Ifj. Kozman Ede 1978-ban hunyt el.

**Körmendi (Krusoczky) Lajos, tanító, iskolaigazgató
1892–1951**

Körmendi Lajos 1892-ben született Budapesten. Az eperjesi Görög Katolikus Tanítóképző Intézetben szerzett oklevelet, pedagógiai munkásságát 1911-ben egy eszéki elemi iskolában kezdte. Az I. világháborúban behívták katonának, ahol orosz hadifogságba került. A harcok után újból tanítani kezdett, 1923-ban került a dunakeszi MÁV-telepre, majd egy évvel később a gyártelepi iskola igazgatója lett. Az oktatás 1928 után jelentős fejlődésnek indult a telepen, ekkor

épült fel ugyanis a mai központi épület piros téglás része. Körmendi 1924-től katolikus kántorként az egyházzenét is szolgálta. Mindig segítőkész, környezetére odafigyelő és tevékeny ember volt, ezért a telep családjai tisztelték, szerették. Vezetője volt a Magyarország Levente Egyesületnek is. 1929-ben polgári iskolai tanári diplomát szerzett magyartörténelem szakon, így a harmincas években tanított az 1927-ben indult magán polgári iskolában is. Később német nyelvtanári képesítést is szerzett. Körmendi Lajos aktív szerepet vállalt a közéletben: rendszeresen szervezett kulturális és egyházi rendezvényeket. A MÁV igazgatóságának megbízásából vezette az ún. árvaházi alapítványok könyvelését és az igazgatóság tízezerkötetes könyvtárát. Nagy utazó volt, bejárta egész Európát. 1946-ban igazgatóként vonult nyugdíjba, ám a Jézus Szíve templomban ezután is kántorkodott. Körmendi Lajos 1951-ben szívrohamban hunyt el, teste a kegyeleti temetőben nyugszik.

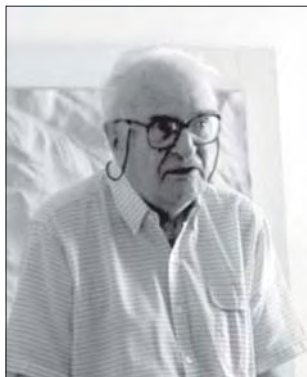
Krasznai Lajos, szobrász
1884–1965

Krasznai Lajos 1884. július 5-én született Budapesten. Már fiatal korában vonzódott a képzőművészet, azon belül is az egyházművészet iránt. Budapesten és Bécsben folytatta művészeti tanulmányait, amelyek elvégzése után tizenkilenc éves korában külföldre utazott, hogy tovább képezze magát. Tizenkét esztendőn keresztül tanult Németországban, Belgiumban, Franciaországban, Ausztriában, Luxemburgban és Svájcban. Külföldön és idehaza több mint száz temp-

lomban lelhetők fel egyházi művei, Dunakeszin a Szent Mihály templomban találkozhatunk alkotásaival: a carrarai márvány főoltár és a templom több szobra is a nevéhez fűződik. Ő készítette a parlament elnöki dísztermének és könyvtártermeinek mennyezeti kiképzését is. Krasznai Lajos 1965-ben hunyt el.

Kretzoi Miklós, paleontológus
1907–2005

Kretzoi Miklós 1907. február 9-én született Budapesten, felsőfokú tanulmányait 1925 és 1929 között a Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetemen végezte. Eközben már a Magyar Állami Földtani Intézetben gyakornok volt, és 22 éves korában megjelent máig alapvető munkája, az élő és a kihalt macskafélékkel foglalkozó Felidatanulmányok. 1933 és 1940 között a Magyar–Amerikai Olajipari Rt. geológusaként és geofizikusaként, 1940-től 1950-ig pedig

a Magyar Nemzeti Múzeum Őslénytárának osztályvezetőjeként dolgozott. 1950-ben visszakérült a Földtani Intézetbe, ahol 1956/57-ben igazgató is volt, majd 1970 és 1974 között Debrecenben a Kossuth Lajos Tudományegyetem Állattani és Embertani Tanszékét vezette,

innen vonult nyugdíjba. A földtudományok doktora címet 1952-ben szerezte meg, majd 1955-ben, valamint 1976-ban Akadémiai-díjban, végül 1991-ben Széchenyi-díjban részesült. Tudományos tevékenysége során több száz tanulmányban számtalan újonnan felfedezett kihalt ősgerincest írt le, megalkotta az elmúlt 12 millió év szárazföldi emlősökre alapított rétegtanát, közreműködött a vértesszőlősi előembertelep megismerésében, és nevéhez fűződött a rudabányai emberszabású ősmajom, a *Rudapithecus* azonosítása is. A kiváló kutató évtizedekig élt édesanyjával Dunakeszin, a mai Kossuth utca 31. szám alatt. Kretzoi Miklós legfontosabb munkái a következők: *A Villányi-hegység alsó pleisztocén gerinces faunái* (1956), *Vértesszőlős, Man, Site and Culture* (társszerzőként 1989), *Index generum Mammalianum* (1991), *The Fossil Hominoids of Rudabánya (Northeastern Hungary) and Early Hominization* (2002). A nagynevű paleontológus 2005. március 13-án hunyt el Budapesten.

Kubicsár József, órás és ékszerész 1891–1943

Kubicsár József 1891-ben született. Szakmáját Budapesten tanulta, 1910-ben szabadult fel. Segédként Budapesten dolgozott, majd 10 évig a MÁV pályaorása volt, 1922-ben nyerte el az önállóságot és nyitott üzletet a Szent István utcában. Részt vett az Ipartestület munkájában is: volt előljárósági póttag és előljárósági tag is. Fontos munkáját mindig pontosan, a községek nagy meglepedésére végezte. Kubicsár József 1943. december 11-én hunyt el Dunakeszin.

**Kurucz Frigyes, népművelő
1906–1967**

Kurucz Frigyes 1906-ban született Budapesten. Fiatal korában rézműves és társastánc-tanári képesítést szerzett, 1929-ben került a Dunakeszi MÁV Főműhelybe. Azonnal bekapcsolódott a Magyarság Dal és Önképző Egyesület munkájába: énekelt a férfikarban, játszott a színjátszó társulatban, de leginkább társastánc-tanár volt. Mindezeket túl marionettbábokkal művészi szinten játszott, bábszínháza, amelynek lelkes tagja volt felesége és lánya is, az egész országot bejárta.

Népművelő tevékenysége kitörölhetetlen nyomokat hagyott a korabeli Műhelytelep arculatán. Kurucz Frigyes 1967-ben halt meg.

Kurucz Frigyes középen ül a magyarság színjátszóinak körében

dr. Lakatos Kálmán, plébános
1875–1938

Lakatos Kálmán 1875. szeptember 19-én született a Bereg vármegyei Munkácson. A gimnáziumot Ungváron, Nagyszombaton és Vácott végezte. 1898. június 26-án szentelték pappá, majd káplán lett Kosdon és Rákoscsabán. 1900-ban a rákospalotai kertész-képző-intézetben lett hitoktató, majd két év múlva ismét káplánként találjuk Soroksáron és Erzsébetfalván. Ezekben az években már felsőfokú tanulmányait folytatta Budapesten, ahol 1904-ben a kánonjog doktorává

avatták. 1905-ben letette a zsinati vizsgát és rákoscscabai plébános lett, itt négy évet töltött, majd 1909-ben Fótra helyezték kerületi jegyzőnek. Itt csak egy évig maradt, mert 1910-től már segédesperes és tanfelügyelő lett. A tízes években sokat fáradozott az erzsébetfalvai és a rákosligeti templom újjáépítésén, ill. Rákoscsabán, Pécelen, valamint Rákoskeresztúron új iskolákat szervezett.

Lakatos Kálmán papi reverendában a hősi emlékműnél
a község előljáróival

Ezután rákoscsabai esperes-plébános lett, ahonnan 1925-ben Dunakeszire került esperes-plébánosnak. Mintegy tizenhárom évig szolgált a községben, ahol 1938. február 18-án, életének 63., áldozópapságának 40. évében meghalt. Földi maradványait február 21-én, a váci székesegyházban végzett gyászszertartás után helyezték örök nyugalomra annak sírboltjában.

dr. Lamperth Zoltán, orvos
1911–1993

Lamperth Zoltán 1911. február 22-án született a Veszprém megyei Gyulafirátót községben. Középiskoláit a pápai kollégium gimnáziumában végezte, orvosi diplomáját a Pécsi Tudományegyetemen szerezte. Első munkahelye egy pécsi klinikán volt. Észak-Erdély 1940-es visszacsatolása után az erdélyi Tasnád községben vállalt munkát, ahol tizenkilenc évig volt orvos. Ugyanebben az évben kötött házasságot Mészáros Irén tanítónővel, két gyermekük szintén az egész-

ségügyi pályát választotta. 1944 tavaszán frontszolgálatra vonult be, majd a harcok során szovjet hadifogságba esett, ahonnan 1946-ban tért haza Tasnádra, ahol folytatódott a félbemaradt munka. Közreműködésével szülőotthon, csecsemő- és gyermekgondozó, valamint kórház is létesült a településen. Magyar állampolgárként 1959-ig éltek Erdélyben, addig ugyanis nem engedték őket haza Magyarországra. 1959-ben aztán egy államközi megállapodás alapján visszatérhettek az anyaországba.

Lamperth Dunakeszire került körzeti orvosnak, és ezt a munkát húsz éven keresztül végezte településünkön. A kezdeti években négyen látták el ezt a munkakört. Az évek múlásával Dunakeszi várossá fejlődött és jelentősen megugrott a lakosságszám is. Nemcsak a körzetek száma nőtt, hanem a munkakör is tágult. Dr. Lamperth Zoltán munkája során több kitüntetésben is részesült felettes hatóságai és a Vöröskeleszt részéről, 1989-ben átvette aranydiplomáját is. Negyvenévi szolgálat után ment nyugdíjba, amelynek a felét Dunakeszin töltötte. Lamperth Zoltán 1993-ban hunyt el.

Lányi Ferenc, műszaki főtanácsos, a Dunakeszi MÁV Főműhely vezetője 1883–1961

Lányi Ferenc 1883-ban született Érsekújváron, 1926-ban került Dunakeszire, amikor rábízták a MÁV Főműhely vezetését, azaz majdnem 600 ember irányítását. Az első években a MÁV-lakótelep műhelyfőnöki szolgálati lakásában lakott, majd a 30-as évek végén elkészült családi házában, a mai Liget utcában élt haláláig. Három gyermeke született: Ilona, Ferenc és Katalin. Lányi Ferenc érdemeit hiánytalanul felsorolni szinte lehetetlen. Elsődleges feladatán, a termelői

munka szervezésén és irányításán túl gondja volt 160 MÁV-lakótelepi lakás elkészültére, karbantartására, igazságos elosztására, a lakótelep tisztaságára és rendjére (tűzoltóság, rendészet, kertészet, pályafenntartás).

Fontosnak tartotta, hogy dolgozói, ill. családtagjaik értékesen és tartalmasan használják ki szabadidejüket. Megszervezte a Magyarság Dal és Önképző Egyesületet, ill. a sportegyesületet, melyek elnökségét vállalta. Figyelemmel kísérte és támogatta a műhelytelepi iskolát is, valamint megteremtette az igényeknek megfelelő vallásgyakorlás lehetőségét (az iskolában kápolna, a legényotthonban református imaház működött), végül a műhely dolgozóit összefogva megépítette a Jézus Szíve templomot és annak orgonáját. Az ifjúsági mozgalmakat (cserkészet, leventemozgalom) a településen felélesztette, azok működését támogatta. Létrehozta az ún. szociális választmányt is, amelynek feladata a rászoruló családok anyagi, ruházati és tanszerekkel való segítése volt. Lányi Ferenc különféle módon támogatta a Banktelepen és a Révdűlőn családi házat építő dolgozóit, valamint sikerült a műhely munkásait átsegítenie a 20-as és 30-as évek gazdasági válságának nehéz évein is.

Kiváló kapcsolatteremtő-készségének eredménye, hogy a Főműhelyben készültek el a kormányzói kocsik és az 1938-ban, a Szent Jobbot az országban bemutató Aranyvonat „aranykocsija”. Szaktudásával, közvetlenségével, szociális érzékenységével, közösséget kovácsoló tevékenységével kivívta dolgozóinak és családjaiknak bizalmát, tiszteletét.

Termelési, kulturális és sporteredményeivel a Dunakeszi-Műhelytelep országos hírnevet vívott ki. Lányi Ferenc 1939-ben a lengyel kormánytól Arany Érdemkeresztet kapott, majd 1945-ben Fieszl János esperesplébános javaslatára a Nagy Szent Gergely Renddel tüntették ki. Szerénységére jellemző, hogy kitüntetéseit környezete csak halála után tudta meg. A Főműhelyt 1944 szeptemberéig vezette, majd nyugdíjba vonult. Lányi Ferenc 1961-ben hunyt el Dunakeszin, itt temették el. Dunakeszi városa 2002-ben tisztelete jeléül sétányt nevezett el róla a Műhelytelepen.

Lányi Gyula, gépészmérnök, leventeoktató 1904–1972

Lányi Gyula 1904. október 16-án született a felvidéki Zsitvagyarmaton, édesapja Lányi Artúr, édesanyja Mohr Karolin volt. Az 1930-as években már Alagon élt a mai Kossuth Lajos u. 9. szám alatt található ún. Lányivillában, és leventeoktató volt. Azokat az elsősorban fővárosi gyermekeket karolta föl, akik megélhetésük biztosítása végett Alagra jöttek lovászinásnak. Ezeknek a gyerekeknek a versenystállók munkát adtak, de iskoláztatásukat, nevelésüket nem biztosították.

A község az ő körülményeik javítására szerződtette Lányi Gyulát, akinek eredeti foglalkozása gépészmérnök volt. E minőségében a Kohó és Gépipari Minisztériumban, majd a Hegesztő Készülékek Gyárában volt főmérnök. Feleségével, Gizellával négy gyermeket (Péter, Erzsébet, Ágnes, Zsuzsanna) nevelt, ketten közülük családjukkal ma is Dunakeszin élnek. Lányi Gyula 1972-ben hunyt el Dunakeszin, teste a régi alagi temetőben nyugszik.

Lászik Ferenc, kőművesmester 1913–1976

Lászik Ferenc 1913-ban iparos családban született, apja Lászik János, anyja Góbis Mária volt. Szülei segédnek adták Szalai Pál kőművesmester mellé, akivel együtt részt vett a Dunakeszi repülőtér építésében. 1952-ben mestervizsgát tett, és önálló kőművesmester lett. Dunakeszi-szerte két-, három-, négyszobás családi házakat, nyaralókat épített, a munkálatok során három-öt segéddel dolgozott. A kor stílusában modern, korszerű épületeket emelt, közülük számos ma is jelzi

feliratán: *„Építette Lászik Ferenc kőművesmester”*.

Feleségétől, Kulcsár Máriától két gyermeke született: Mária és Ferenc. Fia folytatta édesapja szakmáját: az Ybl Miklós Építészeti Technikumot elvégezve ma is építőipari vállalkozást működtet Dunakeszin. Lászik Ferenc 1976-ban hunyt el.

K. László József, Dunakeszi-Alag bírása, kisbirtokos 1876–1938

László József 1876. augusztus 3-án született Dunakeszin, nyolcgyermekes nagyparaszti családban, apja László József, anyja Száraz Veronika volt. A család már akkor is nagy múltra tekinthetett vissza a településen, ugyanis őse (valószínűleg dédapja) volt az a László István nevű egésztelkes jobbágy, aki az 1768-as dunakeszi urbáriumban a falu vénjei között szerepelt. László József elemi iskolát végzett, és 20-25 holdas birtokán kezdett gazdálkodni. Felesége Góbis Katalin

volt, akitől 7 gyermeke született. A bírói funkciót akkoriban nem a szakképzettséghez kötötték, hanem a vagyonszághoz, erkölcsösséghez, igazságszeretethez, valamint a közügyekben való jártassághoz. Ezek alapján választotta a község képviselő-testülete László Józsefet

1926-ban bírójának. Előzőleg esküdként, ill. 3 évig törvénybíróként dolgozott. Mint bírónak igazgatási, igazságszolgáltatási, gazdasági hatásköre volt, és a jegyzőnek volt alárendelve, aki a helyi közigazgatás vezetője volt.

László József abban az időben tevékenykedett a község vezetésében, amikor az jelentős fejlődésnek indult: kultúrházépítés (1926), piacépítés, vízelvezető árkok építése, I. világháborús emlékmű (1928), a Szent Mihály templom átalakítása (1935–37), amely utóbbihoz egy teljes évi gazdálkodói jövedelmével járult hozzá. Tagja volt a vármegye törvényhatósági bizottságának és alelnöke volt a Dunakeszi Dalárdának, valamint a Dunakeszi Sport Egyesületnek. Elnökölte a községi közbirtokosságot, és az önkormányzat tűzoltó testületének felügyelője, a gazdakör választmányának, valamint a testnevelési bizottság felügyelő bizottmányának is tagja volt. Nevét bíróvá választása után illették meg a K., községközi előnévvel, hogy családjának ágát megkülönböztethessék a községben szerteágazó László család többi részétől. László József 1938. március 11-én halt meg Dunakeszin.

dr. Legindi István, plébános, orvos 1912–1980

Legindi István 1912. március 11-én született Dunakeszin, kisbirtokos szülők első gyermekeként, a család 20 katasztrális holdon gazdálkodott. Két testvére volt, akik a Lajos és a György nevet kapták. Az érettségi letétele után a váci püspöki Hittudományi Főiskola hallgatója volt 1930 és 1935 között. A főiskola végeztével hitoktatói diplomát kapott és pappá szentelték. 1935 júniusa és 1947 januárja között tíz helyen volt lelkész. A háború után a szüleit kiforgatták a vagy-
nukból, elvették a földet, amely generációkon keresztül a családé volt.

Legindi István szülei segítségére akart lenni a földjükért folytatott harcban, de az Egyház előljárói ezt nem tették számára lehetővé, ezért 1947. február 10-én kilépett az Egyház kötelékéből. A Magyar Pamutiparnál három műszakot vállaló fizikai munkás lett, így a háztáji teendőket szüleinél el tudta látni. A gyárban végzett munkájával tiszteletet

vívott ki magának, ezért javasolták az orvosi egyetemre való felvételét, így a Pázmány Péter Tudományegyetem Orvostudományi Karának hallgatója lett. Megszakításokkal végezte el az egyetemet 1947 és 1955 között, mert több alkalommal eltanácsolták mint politikailag nem kívánatos személyt. Első orvosi munkahelye Nagykátán volt, 1957. május 1-jén Felsőgödre került a 2. sz. körzet orvosaként. Egy évvel később házasságot kötött, de gyermeke nem született. 1966. október 16-tól Dunakeszin praktizált, mivel az orvosi körzetek számának növelése lehetővé tette egy új állás betöltését. A szülők államosított családi házát visszavásárolta és ott fogadta körzetének betegeit. Több mint tíz évet dolgozott itt, majd 1978 januárjától betegsége miatt nyugdíjazását kérte. Legindi István 1980. március 3-án halt meg Dunakeszin.

Leszkovszky György, festő, grafikus **1891– ?**

Leszkovszky György 1891-ben született, a harmincas évektől Kőrösfői-Krisch Aladár tanítványaként elismert egyházi festővé vált. 1919-ben harmadmagával létrehozta a Cenini Társaságot, amely a trecento olasz mesztereinek hatása alatt álló fiatal művészek egyesülése volt; a társaság 1920. és 1921. évi kiállításain kisebb kollekciókkal szerepelt. Ő tervezte a Rákócziánium budai templomának üvegfestményeit, melyek Jézus keresztútjának tizennégy stációját ábrázolják.

Szintén Leszkovszky festette a fővárosi Szent János Kórház kápolnájának Szent László csodáját ábrázoló freskóját, valamint az Országházban található Kossuth Lajos mint Magyarország kormányzója című festmény szintén tőle származik. 1934-ben a pécsi temetőkápolna kupolájába szánt freskó (Utolsó ítélet) tervével elnyerte a főváros Lotzaranyérmét. Számos magyarországi templom örzi munkáit, többek között az ő irányításával készültek el a zebegényi templom falfestményei is. Az Iparművészeti Főiskola tanára, majd igazgatója volt. Mindezeneken túl illusztrálással is foglalkozott, egy akvarellje pedig a Magyar Nemzeti Galéria tulajdonát képezi.

Dunakeszi a Szent Imre templom kazettás famennyezetét köszönheti Leszkovszky Györgynek, amelyet 1937/38-ban tervezett. Az itt alkalmazott stílus és megoldás leginkább az ókeresztény bazilikákban megismertet követi. Megemlítendő, hogy az ő tanítványa volt Csetényi Antal, aki a gyártelepi Jézus Szíve templom szecessziós freskóit festette. Leszkovszky György halálának évét nem ismerjük.

**páter Lovistyék István, Laurus O. H., irgalmas rendi szerzetes
1919–1998**

Lovistyék István 1919. augusztus 6-án született Dunakeszin, elemi iskoláit szintén a településen járta ki. A gimnáziumot Szegeden végezte, 1938-ban érettségizett, majd 1940-tól 1944-ig a Honvédkórházban szolgált. A háború végén a Szovjetunióba került hadifogságba, ahonnan 1947-ben tért haza. Itthon az Irgalmas Kórházban lett betegápoló, majd 1948/49-ben Egerben novícius volt és fogadalmat téve a budai konventbe került. 1951-ben feloszlatták a rendet, ezután egészen 1974-ig kórházi betegápolóként dolgozott, majd rendelőintézeti asszisztens lett, ahonnan 1980-ban ment nyugdíjba. A 40 munkában eltöltött év alatt családja körében mindvégig Dunakeszin élt, ahol a Szent Mihály plébánián segédkezve szabadidejében liturgikus ruhákat tervezett és varrt. Meglehetősen idős fejjel, 1984 és 1987 között végezte teológiai tanulmányait, majd 1988. július 2-án pappá szentelték. Amikor 1991-ben a rend Magyarországon újjászületett, elhagyta Dunakeszit és bevonult a Budai Irgalmas Rendi Kórházba, ahol lelkipásztorként végezte áldásos tevékenységét. 1997-től Kozma Imre atyának, a Máltai Szeretetszolgálat elnökének a kollégája lett. Egy évvel később, 1998. december 27-én egy hirtelen rosszul lett vetett véget jámbor, önfeláldozó életének.

**Maár Tihamérné született Weninger Irma, iskolaigazgató-helyettes
1921–2001**

Maár Tihamérné 1921-ben született Mezőtúron. 1940-ben végezte el a tanítóképzőt Debrecenben, 1941/42-ben házitanító volt, majd Pilisújtanyán a Károlyi-uradalomban osztatlan iskolában 72 gyereket tanított. 1942-ben Almaszegre került, itt ment férjhez és született első gyermeke 1944-ben. Férje 1946-ban, ő maga egy évvel később került Dunakeszire az MTH-intézetbe. Tanított a 3. Sz. Általános Iskolában, majd 1952 és 1954 között a váci MTH-iskolában is. Köz-

ben 1951-től 1954-ig a Tanárképző Főiskolán elvégezte a matematika-fizika szakot, majd 1955-től 1976-ig újra a 3. Sz. Általános Iskolában tanított, ahol 1963-tól 1976-ig igazgatóhelyettes volt. Ebben az évben vonult nyugdíjba, de a későbbiekben is tanított a Kőrösi Csoma Sándor Általános Iskolában, egészen 1996-ig. Számos szakmai kitüntetésben részesült: Miniszteri Dicséret (1968), Oktatásügy Kiváló Dolgozója (1972), Szolgálati emlékérem (1976), 60 éves diploma (2001). 1958-tól elváltan nevelte három gyermekét. Maár Tihamérné 2001-ben hunyt el, tanítványai mindig szeretettel vették körül.

dr. Mahler Sándor, jogász, közgazdász
1886–1956

Mahler Sándor 1886-ban született Vágújhelyen. Felesége Spyers Duran Edit volt, akiktől két lánya született, Márta és Edit, akik jelenleg is Dunakeszi lakosok. 1920-ban költözött a településre, a jelenlegi Rákóczi utca 8. sz. alatti családi házba. Egyetemre Pozsonyban járt jogi karra, majd Genfben szerzett közgazdasági végzettséget. Végigjárta a korabeli hivatali fokozatokat. Az Országos Társadalombiztosítási Intézet vezérigazgatójaként vonult 1946-ban nyugdíjba, de korábban volt a balesetbiztosítás igazgatója is. Több nyelvet beszélő, a korabeli években magas fizetési osztályba tartozó, elsőrangú, politikailag független szakember volt, aki 1943-ban hivatali beosztása alapján méltóságos címet kapott. Aktív korában magas beosztása miatt Dunakeszin, ill. Alagon nem vett rész a közéletben. Mindenki szerény és rendkívül udvarias embernek ismerte. Nyugdíjas éveiben is általános tisztelet övezte a településen. Mahler Sándor 1956-ban halt meg.

Major József, tanár, költő
1917–1988

Major József 1917. március 19-én született Kassán, édesapja, id. Major József, a Magyar Királyi Államvasutak hivatalszolgája, édesanyja, Harbács Mária szakácsnő volt. Elemi iskoláit lakóhelyükön, a Heves megyei Adácson, a polgári iskola négy évét pedig Gyöngyösön végezte. Mindenáron tanító szeretett volna lenni és ezen még tanárai unszolására – akik a mérnöki pályát javasolták számára – sem volt hajlandó változtatni, 1936-ban szerzett tanítói képesítést az egrri Érseki Római Katolikus Tanítóképző Intézetben. Előbb Adácson, majd a gernyő-leánymezei elemi iskolában kapott tanítói kinevezést.

1940-ben édesapja meghalt, és Majort még ez évben behívták katonának. A Don-kanyarban lábsérülést szenvedett, és hadirokkantként hazakerült.

A család már 1943-ban a Pest megyei Göd községben lakott, Major itt vállalt tanítói munkát. A háború végének közeledtével, amikor minden hadra fogható embert mozgósítottak, újra behívták szolgálatra. Előbb a hadkiegészítő parancsnokságon végzett adminisztrációs munkát, majd a gödi leventékkel nyugatra, egy Rába menti faluba vezényelték. Ezután a rokkant magyar honvédek parancsnoka lett Győrben, akikkel később az osztrák Freudenthalban végzett különféle terepmunkákat. 1945 májusában Melknél fogságba esett, amelyet két év örményországi hadifogság követett, itteni élményei ihlették a Csodák könyve c., eddig kiadatlan életrajzi regényét. Munka után a lágerben születtek fájdalmas hangú versei. A fogságból meggyötört fizikai és lelkiállapotban tért haza 1947-ben, majd szinte azonnal jelentkezett az alsógödi általános iskolában, hogy tanítói hivatását folytathassa, azonban az 50-es években kialakuló politikai viszonyokkal nem tudott azonosulni. Gödről – főként politikai jellegű konfliktusok miatt – áthelyezték Albertirsára, ahonnan 1951-ben került Dunakeszire, itt előbb a 3. Sz. Általános Iskolában, majd a MüM 201. Sz. Ipari Szakmunkásképző Intézetben tanított. A politikai képzések elől az egyetemre „menekült”, és 1958-ban az ELTE-n matematika-ábrázoló geometria szakos tanári diplomát szerzett.

Minden idejét a tanításnak szentelte, reggelenként fél 7-re járt be az iskolába, hogy korrepetálhassa a rászorulókat. Kiemelkedő szakmai felkészültsége és eredményei irigységet szültek, egyenes, szókimondó természete pedig személyes konfliktusok forrásává vált. A szakmunkásképző iskola vezetésének nemtelen támadása és egyes kollégáinak megalkuvó magatartása elkeseredetté tette, ezért 1972-ben otthagyta az életét jelentő katedrát. A Mechanikai Laboratóriumban vállalt alkalmazott matematikusi állást, innen ment nyugdíjba 1977-ben. Életének hátralévő részét egyre fokozódó magányban töltötte. Idejét főként irodalmi tevékenységének szentelte, rendezte műveit és folytatta a versírást. Időközben egészsége erősen megromlott, egyre súlyosbodó érszűkülete miatt 1979-ben csonkolásos lábműtéten esett át. Major József hosszú szenvedés után 1988. november 11-én hunyt el a váci kórházban; lakóvárosában, Gödön temették el. Verseit volt kollégája, Fenyvessy Tibor gyűjtötte kötetbe és adta ki Üzenet címen 2004-ben.

Maklári József, a Magyarság férfikarának karnagya 1922–1999

Maklári József 1922. március 1-jén született Vácott. 1946-tól a budapesti Zeneakadémia középiskolai ének- és zenetanárképző szakán Bárdos Lajos, Vásárhelyi Zoltán, Werner Alajos és Gárdonyi Zoltán növendéke volt; 1950-ben szerzett oklevelet. 1942-től vezette a Váci Vox Humana Énekkart, mellyel rendszeresen fellépett külföldi fesztiválokon és számos nemzetközi díjat nyert. 1949-től a Honvéd Művészegyüttes karnagya, 1957-től pedig a Fővárosi Zeneiskola

Szervezet tanára. Ugyanettől az évtől a MÁV Járműjavító férfikarának a karnagya, mely vezetése alatt második aranykorát élte, újabb szép hazai és nemzetközi elismeréseket gyűjtve. Legnagyobb sikerükként 1961-ben a debreceni Bartók Béla Nemzetközi Kórusversenyen hazai III. és nemzetközi V. helyezést értek el. Ez az együttes 1973-ig maradt együtt, amikor előregedésük miatt újjá kellett szervezni, de ez már más karnagy irányítása alatt történt.

Közben 1962-től Maklári a Népművelődési Intézet főelőadója lett. 1967 és 1996 között a budapesti Zeneakadémia középiskolai énektanár és karvezető szakán kargyakorlatot és vezénylési gyakorlatot oktatott. 1980-tól 1990-ig a Kórusok Országos Tanácsának az elnöke, 1982–1999 a Nemzetközi Kóruszövetség elnökségében Magyarország képviselője. Munkásságáért 1967-ben Liszt Ferenc-díjat kapott. Maklári József 1999. november 11-én halt meg Budapesten.

Makray Sándor, katonatiszt, gyalogsági vezérőrnagy 1898–1968

Makray Sándor 1898. június 10-én született Dunakeszin, édesapja, aki MÁV-ellenőrként dolgozott, az elemi iskola elvégzése után a Császári és Királyi Katonai Alreáliskolába adta fiát, ahol 1909-től 1913-ig Makray járt az első négy évfolyamot. Az iskola elvégzése után Marosvásárhelyre, a hároméves Katonai Főreáliskolába került 1913 és 1916 között. Jó tanulmányi előmenetelének köszönhetően Makrayt fölvtették a Császári és Királyi Katonai Akadémiára Kismartonba,

amelyet 1916 és 1918 között elvégzett, majd hadnagyi rangban rögtön hadállományba helyezték, és a 46. gyalogezrednél néhány hónapot szolgált az első világháborúban. A harcok befejezése után a szegedi honvéd gyalogezredhez került, ahol egészen 1926-ig szolgált. Ezután – már mint főhadnagyot – ismét beiskolázták, és 1926–1929 elvégezte a bécsújhelyi Hadiakadémiát, miközben századossá léptették elő. Katonai pályafutásának következő lépcsőfoka az 1937. május 1-jei őrnagyi kinevezése, de karrierje elsősorban a második világháborúban kezdett fölfelé ívelni: 1939. november 1-jén alezredessé léptették elő, majd 1941. augusztus 1-jén kinevezték a vezérkari főnök szárnysegédjének, amely nagyon fontos bizalmi állás volt a korban. Bizonytalan kinevezési dátumtól 1942. augusztus 1-jéig a VIII. hadtest vezérkari főnöke volt. Ebben az időszakban kapta meg az ezredesi rangot. Ezután 1942. augusztus 1-jétől 1943. május 1-jéig a 2. magyar hadsereg főszállás-mestere. Pályájának csúcsán 1943. május 1–1944. május 26. az 1. magyar hadsereg vezérkari főnöke volt, majd ezt követően 1944 júniusától 1944 szeptemberéig a 2. hegyi dandár parancsnoka a Kárpátokban. A háború után, 1945. július 27-én lefokozták és kicsapták a honvédségtől. Makray Sándor ekkor már Münchenben élt, ahol 1968. december 24-én halt meg.

**Márton Lajos, grafikus, festőművész, templomfestő
1891–1953**

Márton Lajos 1891-ben született. Számos ifjúsági folyóirat grafikusja volt, sorra járta a cserkész táborokat, melyeknek mozzanatait élethűen megörökítette. Emellett templomfestőként is ismert, több mint negyvenben találkozhatunk oltárképeivel, freskóival. 1935-től 1938-ig a Dunakeszi MÁV Főműhelyben, az Urbányi Vilmos által tervezett, Szentjobbot szállító aranykocsi 24 karátos arany füstlemezekkel való díszítését is ő készítette. Ez a kocsi az Eucharisticus Kongresszusra készült, ebben vitték körbe és mutatták be a Szentjobbot az országban. Márton Lajos 1953-ban halt meg, sírja a budapesti Farkasréti temetőben található.

Mészáros István, káplán

Mészáros István a Magyar Lovar Egylet alagi kápolnájának az első lelkésze. Kezdetben a lovaregylet pasztorizációja a Szent Mihály plébániához tartozott, Mészáros volt az, aki 1923. február 4-én az alagi hívek közgyűlésén javasolta és elindította az önálló alagi egyházközség megalósítását, ugyanis azonnal kezdeményezte a templomhoz és a plébániához szükséges földbirtok megszerzésének folyamatát. Munkásságát utódai fejezték be, mivel 1925. december 1-jével a váci püspök Mészáros Istvánt Pécelre helyezte. A káplán születésének és halálának pontos idejét nem ismerjük.

**Mezei (Maleth) József, evangélikus lelkész
1885– ?**

Mezei József 1885-ben született Mezőberényben, édesapja Maleth József, édesanyja Szavenauer Erzsébet volt. 1904-től 1908-ig a kolozsvári egyetem bölcsészeti fakultásán tanult, majd 1908 és 1912 között a soproni Evangélikus Hittani Intézet diákja volt.

Ezután két évig Németországban tanult, majd 1912. szeptember 1-jén lelkésszé avatták. 1916-tól honvéd segédlelkész, majd 1917/18-ban táborigazgató lelkész. 1917. június 26-án összeházasodott Ubrankovics Jolán-

nal, akinek elhunytá után 1921. november 12-én Berg Erzsébetet vette feleségül, tőle viszont két évvel később elvált. Mezei József az 1920-as években Rákospalotán, majd a 30-as években Újpesten lakott. 1932-ben választották meg az Újpesti Evangélikus Egyház lelkészének, ahol 1951-ig szolgált. Emellett a dunakeszi-alagi evangélikus gyülekezet pásztori teendőit is ellátta 1932 és 1950 között.

Ittléte alatt az addig elhanyagolt gyülekezet új erőre kapott: rendszeressé váltak a vasárnapi istentiszteletek, a hívek száma gyarapodott és 1932 novemberében megalakult az Evangélikus Nőegylet is. Mezei József áldásos tevékenységének hála, idővel a templomépítés gondolata is felvetődhetett, 1938. augusztus 28-án, egy szabadtéri istentisztelet alkalmával került sor az első kapavágásra. A templomot, amelyet Szabó János tervezett és épített, 1939. szeptember 10-én avatta fel dr. Raffai Sándor püspök.

Mezei József 1950 decemberéig maradt Dunakeszin, itt eltöltött évei mérföldkönek számítottak a helyi evangélikus gyülekezet életében. Hívei nagyon szerették, és sokat árul el az is, hogy Mezei szívesebben időzött a dunakeszi fiókegyház híveivel, mint a fő feladatának számító újpesti anyaegyházban. A templomépítő lelkész halálának pontos évét nem ismerjük.

Mihalik János, mérnök, a beton alkalmazásának forradalmasítója 1818–1892

Mihalik János 1818. december 28-án született Aradon, 1835-től 1841-ig a thullini, majd a hamburgi mérnökkari iskolában tanult. 1842-ben mérnökkari hadnaggyá avatták, az aknász karnál szolgált. Ugyanebben az évben gróf Széchenyi István biztatására a pesti Institutum Geometricumban mérnöki oklevelet szerzett. 1845-ben kilépett a hadseregből, és a Ferenc-csatornánál igazgatósági segédmérnök lett. 1847-ben nyolchónapos tanulmányutat tett külföldön:

beutazta Bajorországot, Hollandiát, valamint Észak-Itáliát, ahol földmérnökként részt vett a Pó folyó szabályozásában. Ugyanebben az évben megbízták a Ferenc-csatorna meghosszabbítási munkálatainak vezetésével. Széchenyi meghívására a Tisza-szabályozásban is közreműködött, támogatva Vásárhelyi Pál elgondolásait.

A szabadságharc kitörését követően a dél-magyarországi sereg számára készült tábori erődítések építését vezette. 1848 októberétől honvéd százados, 1849 januárjától a bácskai hadtest Kászonyi-hadosztályának a vezérkari tisztje, 1849 márciusától őrnagy, Tokajban, Nagyváradon és Komáromban az erődítési munkálatok vezetője. 1849. július 2-től Vetter Antal altábornagy, a déli hadsereg parancsnokának a törzsében alezredes, majd július 14-én a hegyesi csatában megsebesült. A fegyverletétel után vizsgálatot indítottak ellene, miközben tifuszban súlyosan megbetegedett. Felgyógyulását követően a kormányzat a Ferenc-csatornán félbemaradt bezdáni zsilip építésének befejezésével bízta meg. 1850-ben a bécsi Általános Műszaki Igazgatóságnál műszaki felügyelő, októbertől a vajdasági víz- és útépítő osztály vezetője, novemberétől miniszteri biztosként a Vajdaság építkezési szervezetének kidolgozását irányította. 1851 decemberétől a temesi-vajdasági és erdélyi út- és vízépítő osztályt vezette. 1853-tól a bécsi Kereskedelmi Minisztérium építési osztályában minisztériumi felügyelő, októbertől a Laibach (ma Ljubljana) körüli mocsarak kiszárítására irányuló tervek átdolgozását irányította. 1856-ban kezdeményezte a kőben szegény Vajdaságban a kongótégla (klinker) használatát, és Zombornál sze-

mélyesen felügyelte egy ilyen útszakasz kivitelezését. 1856-ban megépítette a Ferenc-csatorna bezdáni torkolatánál az első magyarországi kamrazsilipet, amely az első betonépítmény volt egész Európában. 1862-ben középítési felügyelő és elvégezte a Lajta szabályozását. 1867-től a Közmunka- és Közlekedésügyi Minisztériumban miniszteri tanácsos, itt komoly szerepet vállalt a Duna-szabályozás tervezésében. A munka kivitelezésében azonban már nem vehetett részt, mert az új miniszter, Tisza Lajos 1871 októberében indoklás nélkül nyugdíjazta.

Mihalik János öregkorában

Nyugdíjas éveiben került Dunakeszire, ahol 1880 körül, a kisalagi Imreháza-majorban villát épített. Mihalik János 1892. március 22-én hunyt el, haláláig Dunakeszin élt. A villa ma már nem áll, a terület jelenleg Fóthoz tartozik. A család később Dunakeszin, az Alsótábanban 1901-ben felépítette az ún. Mihalik-villát, mely romos állapotban még ma is áll az Attila utcában. Mihalik János a beton alkalmazásának területén elért úttörő eredményeiért (ő használta először nagyipari méretekben), helyet kapott a legnagyobb magyar újítókat felsorakoztató Álmodók Álmodói – Világraszóló Magyarok kiállításon és az azonos című kiadványban is.

Mihalik Margit hozzátartozóival, sötét ruhában 1961-ben

Mihalik Margit, a Mihalik-féle hadikórház vezetője 1869–1964

Mihalik Margit 1869-ban született, édesapja Mihalik János, édesanyja az olasz származású Monro Angela volt. Szülei az 1870-es években költöztek az akkor Dunakeszihez tartozó Kisalagra, ahol apja villát épített az Imreháza-majorban. Az édesapa halála után a család eladta az ingatlant, és 1901-ben Dunakeszi belterületén új házat építettek maguknak, az ún. Mihalik-villát.

Az első világháború alatt Margit hadikórház számára ajánlotta föl a villát, amelynek fenntartását vállalta. A sebesültek ellátásáról a család nőtagjai is gondoskodtak, a kórházat Mihalik Margit vezette. Elsősorban hadifoglyok kerültek a villába, ahol kiváló körülmények között éltek: a legenda szerint egyszer egy nemzetközi ellenőrző bizottság jött megvizsgálni a foglyok életkörülményeit, de senkit nem találtak a kórházban, mert az angolok a lóversenyen voltak, a franciák pedig tekézték. 1934-ben a villát a család eladta Cseresnyés Tibor orvosnak, és Margit a mai Táncsics Mihály utcába költözött. Magas kort megélve 1964-ben Dunakeszin hunyt el.

**Mikófalvi Bekény Dénes, Alag földbirtokosa
XV. sz. második fele**

Mikófalvi Bekény Dénes családja az ősi Bél nemzetségből eredő nemesi család, Dénes első ismert őse Károly fia János volt, aki az 1246. évben Németit birtokolta. A családnév Béli Tamás unokájától, az 1296 körül élő Bukentől, vagyis Benedektől származik, akinek egyik ősi birtoka volt Mikófalva, melyről előnevét vette. Dénes, aki a XV. sz. második felében élt, a család egyik legismeretebb sarja volt. 1470-ben Mátyás király megerősítette őt bélszentmártoni birtokában,

majd megszerezte az Alaghy család javait is, ezzel Alag földesurává vált. Dénes valószínűleg a család központját is áttette az akkor virágkorát élő Alagra, amire az utal, hogy felvette a Bekényi Alaghy nevet is. Arról, hogy meddig birtokolta Alagot, nem sokat tudunk, de annyi bizonyos, hogy a középkori történetének legnagyobb fellendülését élte ekkor a település, melynek temploma, három halastava, vízimalmai voltak. A falu virágzásnak a török hódoltság vetett véget.

**Mogony János, földműves, kocsmáros
1894–1974**

Mogony János 1894-ben született Dunakeszin, régi földműves családban. Az I. világháború alatt komoly sérülést szenvedett, így rokkant jogon italmérési engedélyt kapott a mai Fő út 40. szám alatt. A kocsmá család vállalkozás volt, leginkább gazdálkodók látogatták; a ház 1928-ban épült hozzá. A fogadó híres volt disznótoros vacsoráiról, a délelőtti zónapörköltről és tánccmulatságairól. Mogony nyaranként a dunakeszi strandnál lévő ún. Kubik-gödörben is engedélyt

kapott az italmérésre, vendégei kedvelték a hely lugasos részét. Idővel a Mogony-kocsmá a Kisgazdapárt székhelye lett, melynek ifjúsági csoportja sűrűn rendezte ott tánccmulatságait. 1949-ben a vendéglőt kisajátították, a család csak pár évvel ezelőtt kapta vissza az épületet. Mogony János 1974-ben hunyt el.

Mogony János – jobbról a második – a Strand Vendéglőben

Molnár Gyula, Alag község első bírása ? –1939

Molnár Gyula születésének pontos idejét nem ismerjük, középiskoláit Szegeden végezte, majd a keszthelyi gazdasági akadémián folytatta tanulmányait. A herceg Gulorkorszknál letöltött uradalmi gyakorlat után 1891-től a Magyar Lovar Egylet alagi birtokának pálya- és gazdasági intézője lett egészen 1920-as nyugdíjazásáig. 1910-től az akkor alakult Alag bírása, háza a mai Károlyi utcában volt. Aktív közeleti tevékenységet végezve a község mindennapi életének ösz-

szes fontosabb színterén jelen volt: a Lovász Egylet alelnöke, az Alagi Sport Club alelnöke és az Alagi Tűzoltó Egyesület díszelnöke is volt. Molnár Gyula 1939-ben halt meg, még mindig mint a község bírása.

dr. Monori Balázsné született Migaskó Terézia, óvónő, óvodavezető 1929–2003

Monori Balázsné 1929. szeptember 16-án született Mezőtúron, leánykori neve Migaskó Terézia volt. Összesen 42 évet töltött a pályán, nevével ellentétben mindenki Mária néninek szólította. 1963. szeptember 1-jétől lett a dunakeszi 1. Sz. Napközi Otthonos Óvoda vezetője, ezzel egyidejűleg ellátta a Váci járás óvodáinak felügyeletét is, valamint a Művelődési Minisztérium külső munkatársaként országos szintű óvodai vizsgálatokra is megbízást kapott. A község, majd a város

közoktatásának meghatározó személyisége volt, 1967-től megyei tanács tag, majd a helyi tanács végrehajtó bizottságának a tagja, ahol hatékonyan tudta képviselni az óvodák érdekeit.

Szakmai-pedagógiai munkájáért a következő kitüntetések kaptak: 1956-ban az Oktatásügy kiváló dolgozója, 1971-ben Kiváló óvónő, 1982-ben Kiváló pedagógus, 1984-ben Pedagógus szolgálati emlék-

érem; 1964-ben megkapta a munkaéremrend ezüst, majd 1975-ben az arany fokozatát. Társadalmi és közéleti tevékenységéért is több kitüntetésben részesült, többek között 1984-ben átvehette a Dunakeszi Városért kitüntetés ezüst fokozatát. Ennek az elismerésnek különös jelentőséget tulajdonított, hiszen annak ellenére, hogy váci lakos volt, Dunakeszihez kötődött egész élete és munkája. 1985. januárjában nyugdíjba vonult, de szíve visszahúzta, és 1985-től 1994-ig beosztott óvónőként dolgozott. Mária néni 2003. október 15-én rövid, de súlyos betegség után örökre eltávozott közülünk.

Müller Károly, zeneszerző, a Dunakeszi Magyarság férfikarának karnagya 1888–1963

Müller Károly 1888-ban született Budapesten. A Zeneakadémián Koessler János és Thomán István növendéke volt; 1905-től 1910-ig az akadémia tanára. Több fővárosi dalegylet élén állott, így vezette a Budapesti Általános Munkás Dalegyletet és az Elektromos Művek énekkarát is. 1923-ban a Magyar Dalszövetség országos karnagya lett, majd 1926-tól az újonnan megalakult Dunakeszi Magyarság férfikarának az irányítója, amelyet magas művészi szinten vezetve

az ország legjobb üzemi kórusai közé emelt. Több hazai, sőt nemzetközi versenyen értek el rangos eredményeket, a legkiemelkedőbb fellépésük az 1933-as lengyelországi turnéjuk volt, ami után a karnagy távozott a Magyarság éléről. Müller több műve is ismert, így három operája: Karácsonyérj, Klára, Éjfélkor. Megemlítendő még 1912-ben komponált ünnepi nagymiséje is. Ezek mellett számtalan dalt, kórusművet és zongoradarabot írt. Müller Károly 1963-ban halt meg Budapesten.

Németh József, színész, színigazgató
1854–1916

Németh József 1854. március 6-án született Szegeden. Színi pályáját Hódmezővásárhelyen kezdte, majd a szegedi és debreceni évek után 1885-től a budapesti Népszínház tagja lett. 1887/88-ban Kolozsvárott lépett színpadra, de népszínházi tagságát 1903-ig megtartotta; ez idő tájt egy évadra a Miskolci Színház igazgatója lett. 1904-től haláláig a budapesti Király Színházban játszott. Bár a dráma felé vonzódott, szép baritonja miatt inkább operettszerepekben foglalkoztatták.

Gyakran megfordult Alagon, ahol szőlője és villája volt, nyaranta itt pihente ki az évadot, de szezon alatt is a községben készült a fővárosi fellépésekre. Főbb szerepei ifj. Johann Strauss A cigánybáró című operettjének Zsupánja és A denevér Eisensteinje volt. Németh József 1916-ban hunyt el.

Németh Kálmán, szobrász, restaurátor
1903–1979

Németh Kálmán 1903. október 11-én látta meg a napvilágot a Szepes vármegyei Podolinban. Középiskolai tanulmányait még a felvidéki Iglón végezte, de a trianoni diktátumot követő cseh megszállás elől családjával előbb Ceglédre menekült, majd az akkor Dunakeszihez tartozó Kisalagon telepedett le. Kisalag 1952-ig városunk része volt (majd Fóthoz csatolták), így Németh Kálmán munkássága nemcsak Fóthoz, hanem Dunakeszihez is köti. A fával anyai nagyapja

asztalosműhelyében ismerkedett meg, aki látva a kisfiú fához való vonzódását, bízta a faragásra. Németh a Képzőművészeti Főiskolán szobrász-restaurátor szakon végezte, a szobrászatot Sidló Ferencnél tanulta. 1940-ben megnősült, feleségével, Zuna Edittel boldog házas-

ságban éltek, az ő biztatására szerezte meg különbözetivel a rajztanári oklevelet, mely a II. világháború körüli zűrzavaros időkben is megélhetést biztosított számukra. Nagyon sok művet hagyott hátra lakóhelyén, Dunakeszin, majd Fóton. Ő készítette el az alagi Szent Imre templom szószékét és keresztelőkútját, valamint az ötvenes években a Szent Mihály templom szószékének díszítő fafiguráit.

Életében nagy törést jelentett a szovjet hadifogság, ahonnét 1947-ben tért haza 75%-os rokkantan. Később testileg és lelkileg is talpra állt: tanított az újpesti Faipari Szakközépiskolában és a dolgozók esti gimnáziumában. Később a Szépművészeti Múzeum restaurátora lett, ahol megalapította az ország első faszobrásziskoláját, mely nemcsak fizikai, hanem szellemi értelemben vett műhely is volt, itt egymásra találhattak az akkori magyar szellemi élet nagyjai: művészek, tudósok, írók, költők. Állandóan képezte magát, jártas volt a történelemben, az irodalomban és a Bibliában is. Haza-, élet- és emberszeretete avatta őt igazi humanistává. Szobraiban a népművészet képzőművészetté változott, de meg is fordíthatnók a dolgot: a szobrászat egyszerűsödött a népművészet tiszta formáivá. Munkái megtalálhatók a fői katolikus nagytemplomban is; restaurátori tevékenységének csúcspontja a Fáy-présház felújítása volt. Németh Kálmán 1979-ben halt meg, végrendeletében Béke úti lakóházát múzeum céljára ajánlotta fel.

Neogrády Antal, festő **1861–1942**

Neogrády Antal 1861. június 8-án született Galsán. Művészeti tanulmányait Greguss Jánosnál végezte Budapesten, majd a híres müncheni festőiskolában folytatta azokat. 1888-tól állította ki naturalista műveit, elsősorban akvarell tájképeket. 1893 és 1931 között a budapesti Képzőművészeti Főiskola vízfestéktanára volt. Idősebb korában költözött ki Alagra, számos képe szól az itt folyó lótenyésztésről, versenyekről. Egy napi vadászat című akvarellciklusával 1894-ben

Esterházy-díjat nyert. A kor kedvelt galériafestője volt, munkáit szívesen vásárolták. Több akvarelljét őrzi a Magyar Nemzeti Galéria, önarcképe

pedig a Magyar Történelmi Képcsarnokba került. Neogrády Antal 1942. december 19-én halt meg Alagon, munkái napjainkban is a képauciók állandó tárgyát képezik.

herceg Odescalchi Béla, a Magyar Lovar Egylet elnöke 1890–1954

Odescalchi Béla 1890. október 6-án született Budapesten, egy régi birodalmi hercegi család magyarországi ágának sarjaként. A família legismertebb tagja XI. Ince pápa volt, aki 1676 és 1689 között vezette a katolikus egyházat. Odescalchi Béla származásánál fogva örökös tagja volt a főrendiháznak, és 1910 körül telepedett le Alagon, mivel lovait itt készítették fel a hazai és az európai versenyekre. Villáját – amely napjainkban is áll – a mai Királyhágó utca és a Kossuth utca

sarkán építette fel. 1924. december 17-én a feleségül vette galántai gróf Esterházy Franciskát.

Az 1930-as évek elején Odescalchi Béla töltötte be a Magyar Lovar Egylet elnöki tisztét, ezen évek alatt sokat tett Alag és a lósport fejlesztéséért. 1935-ben már Londonban élt, felesége is itt halt meg. 1938. május 28-án újranősült és elvette Bábay Bay Saroltát. Egyik házasságából sem született gyermeke, így egy Ödön nevű fiút adoptált. Odescalchi Béla 1954-ben hunyt el az USA-ban.

báró II. Orczi István, Dunakeszi földbirtokosa ? –1741

II. Orczi István az 1680-as évek tájékán született, a pontos dátumot nem ismerjük. Apja II. Orczi György, anyja Boda Julianna volt. Fiatal korában annyira hasonlított II. Rákóczi Ferenchez, hogy 1701-ben tévedésből a későbbi fejedelem helyett fogatták el a Habsburgok. A család eredetét a Dunántúlon kell keresni – ahol Orczi helység is található – Somogy megyében. Legelső ismert őse, I. Orczi György, I. Ferdinánd korában, 1550 táján élt. Istvánról először akkor

hallunk, amikor a török elleni harcokban Eugen herceg parancsnoksága alatt Temesvár és Pétervárad ostrománál a tábor élelmezéséért volt felelős. Később azzal tüntette ki magát, hogy Pero hatezernyi lázadó csapatát megbékítette, ezekért a cselekedetekért III. Károly király aranylánccal és érdempénzzel tüntette ki. 1719 körül a jászok kapitányává tették, ezt a tisztséget 22 évig viselte, később császári és királyi tanácsos, valamint a királyi táblának érseki táblabírája is volt. 1728-ban lett Dunakeszi földesura. A település a török háborúk és a Rákóczi-szabadságharc idején többször elnéptelenedett, de Orczi alatt végre újra növekedésnek indult. A lakosság szám 20-30 körül mozgott ekkoriban, de generációról generációra növekedett, aminek köszönhetően a mai napig állandóan lakott a település. Orczi nevéhez fűződik a dunakeszi Kegyeleti Temetőben lévő Szent István király kápolna felállítása is, amely az új élet szimbóluma is lehetett akkoriban. A legnagyobb kitüntetés 1736. július 5-én érte, amikor utódaival együtt báróságra emeltetett. Felesége Petrovay Zsuzsanna volt, akitől két fia, Kristóf és Lőrinc született. Orczi István 1741-ben halt meg.

**dr. Osvay (Zsoldos) László, orvos, Dunakeszi díszpolgára
1900–1975**

Osvay László a Zemplén megyei Tállyán született 1900-ban, apja kádármester volt, aki kivándorolt Amerikába, hogy onnan segítse nyolcgyermekes családját. Elutazása után nem hallottak felőle, így az édesanyjának egymagának kellett nevelnie hét fiát és egy szem lányát. Osvay Kassán érettségizett, orvosi diplomáját Budapesten szerezte. Gyakorló éveit az Uzsoki- és a MÁV-kórházban töltötte, ahol igen széleskörű belgyógyászati gyakorlatot szerzett, ezen túl röntgen- és

fogászati szakvizsgát is tett. Az egyetem után megismerkedett Lányi Ferencsel, a MÁV Főműhely vezetőjével, így kapta meg 1929-ben a pályaorvosi állást Dunakeszin. 1933-ban feleségül vette Lányi legidősebb lányát, Ilonát. Idővel feladatköre kibővült és községi körzeti orvos is lett, majd a Konzervgyár üzemorvosi feladatait is ellátta. Betegei szerették és nagyra becsülték. Kiváló diagnoszta volt, munkáját általános megbecsülés övezte szakmai körökben is. 1962-től 1967-ig tanácsstag is volt. Több mint negyvenéves praxis után 1971-ben ment nyugdíjba, ezt követően 1972 és 1975 között a Talajjavító-üzem orvosa volt. 1972-től a település díszpolgára. Osvay László 1975 augusztusában balesettel kapcsolatos agysérülés következtében hunyt el.

id. Örményi István, Alag törvénybírója

Örményi István a felvidéki Jecenyén született, iskoláit Besztercebányán végezte. 1902-ben lépett a Magyar Lovar Egylet szolgálatába Alagon. Részt vett az első világháborúban, majd 1921-től 1930-ig Alag község képviselője lett közgyámként. 1940-től törvénybíróként szolgálta lakóhelyét, ez idő alatt Rend és sajtótörvény megalkotása címen előterjesztést nyújtott be a kormánynak. Az Alagi Római Katolikus Egyházközség Tanácsának pénztárosaként komoly szerepe volt a Szent Imre templom építésében, valamint egy ideig irányítója volt a MÁV Főműhely keretén belül 1941-ben megindult tanonc-képzésnek is. Id. Örményi István Dunakeszin hunyt el, halálának pontos dátumát nem ismerjük.

dr. Pálos Ferenc, bencés paptanár, könyvtáros 1911–1981

Pálos Ferenc 1911. szeptember 19-én született Dunakeszin nincstelen paraszti családban, Paulovits Lajos néven. Apja még gyermekük születése előtt elhagyta a családot, így nagy szegénységben éltek. Elemi iskoláit társai közül magasan kiemelkedve, kiváló eredménnyel szülőhelyén végezte. A tantestület határozatát, hogy – „ennek a gyerekeknek tovább kell tanulni” – a napszámból elő édesanyja semmiképpen sem tudta teljesíteni. Így történt, hogy a tantestület feje,

Richter Béla plébános beajánlotta Pálost egy bencés gimnáziumba, ahol az első meghallgatás után teljes tandíjmentességgel felvették az internátusba. Tanulmányai mellett tanárai megbízásából az első évtől kezdve négy-öt osztálytársát segítette az előrehaladásban.

A bencések támogatásával szerzett latin szakos diplomát, majd a papi hivatást választva belépett a rendbe. 1937-ben Pálos Ferenc néven szerzetes-pappá szentelték. Tanított a győri, majd a Felvidék visszacsatolása után a Komáromban található bencés gimnáziumban. A tanítás mellett doktorált, és könyvtárosi diplomát szerzett, később a soproni gimnázium igazgatója lett. 1954-ben a kommunista hatalom eltiltotta a tanítástól, ezek után nyugdíjba vonulásáig a világhírű Pannonhalmi Apátsági Könyvtár igazgatói tisztét töltötte be. Mindezek mellett a három diplomával rendelkező és három nyelven beszélő paptanár országot járó, kiváló hitszónok volt, akit jeles ünnepeken szülőfalujának hívői is nagy szeretettel fogadtak. Pálos Ferenc 1981-ben hunyt el.

Pandur József, tanár, iskolaigazgató, Dunakeszi város díszpolgára 1910–2000

Pandur József 1910. április 13-án született Kalocsán, szülei később Rákospalotára költöztek, itt járta ki elemi iskoláit, kitűnő eredménnyel. 1934-ben elvégezte a kalocsai tanítóképzőt, egy évvel később Dunakeszire került tanítónak a Római Katolikus Elemi Iskolába (mai Szent István Általános Iskola). Ugyanebben az évben megválasztották a Szent Mihály templom kántorának is, mely állást 1948-ig viselte. 1946-ig a Fráter György Cserkészcsapat vezetője is volt. A

világháború után, 1947-től az általános iskola megbízott igazgatója, majd az egy évvel későbbi államosítás során véglegesítették igazgatói posztján. Az ötvenes években szerzett pedagógiai főiskolai diplomájával matematika–kémia szakos tanárként dolgozott, 1960 és 1970 között a gyártelepi iskolában tanított nyugdíjba vonulásáig.

Két alkalommal az Oktatásügy kiváló dolgozója elismerésben részesült. 1972-ben a település díszpolgárává választották, mely kitüntetést közéleti munkájáért és Dunakeszi első krónikájának elkészítéséért kapta. Harminckilenc éven keresztül kiemelkedő pedagógiai munkásságot folytatott: tanított általános iskolában, szakmunkásképzőben és a Vasútgépészeti Technikum kihelyezett tagozatán is. Szabadidejében

pihenésképpen sokat rajzolt és festett. Pandur József 2000. július 20-án, rövid betegség után végleg megpihent.

gróf Pejácsevich Albert, idomár, versenystálló-tulajdonos 1875–1941

Pejácsevich Albert 1875. október 24-én született Beregsomon, a régi, szlavóniai eredetű grófi család nasici ágának sarjaként, apja Pejácsevich János, anyja Lónyai Róza volt. 1900. június 10-én vette nőül gróf Cziráky Jankát, házasságuk azonban tragikus véget ért, mert felesége egy évvel később elhunyt. Az ő emlékére is emelték Alagon a Nepomuki Szent János kápolnát, ami a lovaregylet gondnoksága alá került. A kápolnaalapításból tudható, hogy a Pejácsevich

család ekkor már Dunakeszi-Alagon élt, a község akkor már a honi lótenyésztés és trenírozás gyorsan fejlődő központja volt. Pejácsevich elkötelezett volt a hazai lósport ügye mellett, erre utal többek között az is, hogy 1912-ben megalapította a Pestvidéki Versenyegetet és a megyeri pályát. Rendkívül fontosnak tartotta, hogy az addig csak angol és német zsokékkal dolgozó istállók hazai lovasokat is alkalmazzanak, ebben példaként tekintett Fries János istállójára, ahol már korábban beindult a zsokéképzés. Pejácsevich vagyonával és ösztönös szaktudásával alagi istállójában európai szintre emelte a belföldi lovasnevelést, az első nagy nevű magyar zsokégeneráció is az ő keze alól került ki. 1913-ban nősült újra, Almásy Irmát vette el, akitől János nevű fia született.

A lósportban elért munkájával Pejacsevics Albert a két világháború közti Alag felemelkedésének egyik fő letéteményese volt. 1941. május 5-én halt meg Alagon, ahol a sírja is található.

**gróf I. Pejácsevich János, földbirtokos
1848–1926**

Pejácsevich János 1848. június 16-án született Zsombolyán, a régi, szlavóniai eredetű grófi család nasici ágának sarjaként, apja Pejácsevich Károly, anyja Telbisz Franciska volt. 1874. szeptember 10-én feleségül vette Lónyai Rózát, akitől Albert nevű fia született. A család az 1890-es évek végén vagy a századfordulón költözhetett Alagra. A famíliát 1901-ben nagy tragédia érte, miután János fia, Albert elvesztette ifjú feleségét, Cziráky Jankát. A fiatal házaspár szülei elhatározták,

hogy kápolnát emelnek Janka és még két ugyanabban az időben elhunyt fiatal családtag emlékére.

1906-ban készült el a lovásztelepi kápolna, amelynek anyagi fedezetét három grófi család, a Cziráky, az Almássy és a Pejácsevich 200 000 koronás alapítvánnyal teremtette meg, és amelyet Nepomuki Szent János névre kereszteltek. A fiatalok emlékét két márványtábla őrzi. Az építés költsége 100000 korona volt, ami fedezte a kápolna mellett a paplak és a lovászfűük szellemi képzésére emelt elemi iskola építését is. Az összeg másik felét a Magyar Lovar Egyletnek adták, ennek kamatai fedezték a karbantartást, valamint a tanító és a harangozó bérét. Az adományozásban Pejácsevich Jánosnak komoly érdemei voltak, valószínűleg a védőszent nevét is ő választotta, mivel ő magának is Nepomuk volt a mellékneve. Pejácsevich János 1926. február 23-án halt meg Alagon, teste a helyi temetőben nyugszik

**gróf II. Pejácsevich János, idomár
1915–1982**

Pejácsevich János 1915. február 3-án született Alagon, a régi, szlavóniai eredetű grófi család nasici ágának sarjaként, apja Pejácsevich Albert, anyja Almásy Mária volt. Édesapjától leste el a lovast, a lovászat szeretetét, alagi ménesükben a kor legjobb trénereitől tanulhatott, majd apja 1941-es halála után átvette a családi versenyistálló irányítását. Nagyon jól kitanulta a mesterséget, lovai egyre sikeresebbek lettek, azonban a második világháború után a családnak távoznia

kellett Alagról, és fel kellett hagyniuk a versenyeztetéssel. Pejácsevich János 1949. október 6-án Budapesten megnősült, felesége Kardos Mária lett. A kommunista hatalomátvétel után családjával elhagyta az országot és Németországban telepedett le, ahol folytatta a lóversenyzéssel kapcsolatos tevékenységét és igen neves versenytréner lett. Alagi kapcsolatait ekkor is tartotta, régi sporttársaival dolgozott együtt. Legnagyobb sikerét 1959-ben érte el, amikor Uomo nevű lóva, a szintén alagi Klimscha Alberttel a nyergében megnyerte a német derbyt. Pejácsevich János 1982. május 26-án halt meg a németországi Giessenben.

**dr. Petanovits József, jogász, a Metropol Szálloda tulajdonosa
1888–1944**

Petanovits József 1888-ban született Budapesten, édesapja Petanovits József, édesanyja Vanczák Irma volt. Valószínűleg az 1910-es években költözhetett Alagra, ahol a mai Batthyány Elemér u. 8. szám alatt lakott. Budapesten az ő tulajdonában volt a Rákóczi úton álló Metropol Szálloda, aminek jövedelme jó megélhetést biztosított számára. A jogász végzettségű férfit a községben adakozó természetéről ismerték, szenvedélyesen szerette a lósportot, ezért

komolyan támogatta anyagilag a lovásztelepet. Nagyobb ünnepeken bőkezűen ajándékozta a lovászfúkat, akik nem ritkán csak évente egyszer, az ő adakozása révén jutottak új cipőhöz, kabáthoz. Petanovits József 1944. május 1-jén hunyt el Alagon.

Pilinyi Benedek, Dunakeszi földbirtokosa XVII. század

Pilinyi Benedek ősi nógrádi kisnemesi család sarja, mely nevét a Nógrád megyei Piliny (v. Pilény) helységről vette. Benedek születésének és halálának pontos idejét nem ismerjük, mindössze annyit tudunk róla, hogy 1622-ben a Pest vármegyében található szelei, györgyei és félegyházi birtokrészeit, amelyeket zálog címen Dubraviczky Istvántól szerzett, 600 forintért továbbadta Litassy Istvánnak. Dunakeszit, Csömörrel és Szentmihállyal egyetemben 1630. szeptember

26-án vette meg – Bornemissza Pállal felesben – báró Esterházy Páltól. Csömör és Szentmihály reá eső részét később eladta Bornemisszának 200 aranyért, Dunakeszitől szintén meg akart válni, ám később elállt ettől a szándékától. Ebből az adás-vételi ügyből évtizedekig tartó per lett Dunakeszi birtokjogát illetően, az ítéletet végül egyikőjük sem élte meg, így Bornemissza vejéé, Wattay Pálé lett a terület. Pilinyi halálát az 1660-as évek végére vagy a 70-es évek elejére tehetjük, a család a XVII. század végén kihalt.

**Pozsgai Antal, amatőr zenekarvezető
1902–1983**

Pozsgai Antal 1902-ben született Újpesten, eredeti szakmája bádogos volt. Hangszer-tudását zeneiskolában alapozta meg, 1920-tól fúvós- és vonószene- karban játszott. 1926-ban alapító tagja lett a Dunakeszi MÁV Főműhelynek, ahol a Cserkész Fúvósze- nar tagja, majd később a Levente Fúvósze- nar vezetője volt. Emellett vonós hang- szeren játszva a szalon- és a szimfonikus ze- nar tagja volt, sőt hangszerelt, valamint zenét is komponált. A háborút követően

1952-ig a felnőtt MÁV Fúvószenekart vezette, emiatt az ötvenes évek- ben karvezetői képesítést szerzett. Számtalan helyi, járási, megyei, sőt határon túli rendezvényen sikerrel szerepelt az éppen rábízott

**Pozsgai Antal a Levente Fúvószenekar élén 1939-ben
a kép baloldalán**

zenekarral. Végig a MÁV-lakótelepen lakott családjával, és szellemi munkakörből a Járműjavítóból ment nyugdíjba. Pozsgai Antal 1983-ban hunyt el.

**N. Pusztai István, földműves, kisbirtokos
1877–1962**

N. Pusztai István 1877-ben született Duna-keszin, ősi helyi család fiaként. Földműveléssel foglalkozott, birtokainak nagysága elérte a 45 holdat, ezzel a legtekintélyesebb gazdák közé tartozott a két világháború közötti Dunakeszin. 1950-ben kuláklistára tették, majd 74 éves korában egy év börtönre ítélték, mivel nem volt hajlandó a téeszbelépést aláírni. Földjeit, állatait elkobozták. Öregemberként Vácott, majd Szegeden a Csillag-börtönben töltötte le büntetését, ahol agyvérzést kapott, így a rabkórház is megjárta.

Pusztai István – balra, kalappal a kezében – az öregtemplom harangszentelésén

Hazatérése után betegen élt haláláig. Feleségét, Tóth Terézt is meghurcolták, öt hónapra ítélték, aminek letöltését sikerült kivédeni. N. Pusztai István 1962-ben hunyt el.

vitéz Pusztai János, jegyző
1894–1963

Pusztai János 1894-ben született Dunakeszin földműves családban, egész életében itt élt és dolgozott. Ő volt az első olyan paraszti származású ember Dunakeszin, akinek érettségije volt, így 1912-ben írnoknak került a község házára. Az első világháborúban őt is elvitték katonának, ahonnan rokantán tért haza, több háborús kitüntetés mellett vitézzé avatták. 1919-ben ő lett a község aljegyzője, ezenkívül Dunakeszi közéletében is tevékenyen részt vett: szívéen vi-

selte a település sport- és kulturális életét, valamint komoly szerepe volt az ASC és a DSE szervezésében, mely egyesületeknek segítséget nyújtott a régi, Berczeli-part alatti pálya és a még most is meglévő Fóti úti labdarúgópálya kialakításában. Egy ideig a Levente Egyesület főoktatója volt, és a harmincas években műkedvelő színjátszó csoportot is foglalkoztatott a községi kultúrházban. A kolhozosítás idején nem volt hajlandó részt venni a téesz szervezésében, ezért 1953-ban, egy évvel nyugdíjazása előtt elküldték a tanácstól. A több évtizeden keresztül a községért dolgozó, tevékeny férfit jóakarói a konzervgyárban helyeztek el alkalmi segédmunkásnak, ahonnan 1954-ben, megalázott és megtört emberként ment nyugdíjba. Pusztai János 1963-ban hunyt el Dunakeszin, sírja a kegyeleti temetőben található.

Rácz Lili, zongoraművész 1900–1965

Rácz Lili 1900-ban született Budapesten, édesapja a MÁV-nál dolgozott főfelügyelőként. Szüleivel 1901-ben költözött ki Dunakeszire, mivel édesanyja tüdőbeteg volt és az orvosok a község friss levegőjét ajánlották neki. Itt a felső-villatelepi, a mai Könyves Kálmán utcai ún. Wolf-villát bérelték ki, amely 1907-re épült fel teljesen és a család ekkor meg is vásárolta. Lili a budapesti Zeneművészeti Főiskolán szerzett diplomát, majd 1930-ban Dohnányi Ernő művészképzőjében, később Párizsban, a Cortoi-kurzuson fejlesztette tudását.

Sokszor lépett fel kísérőként neves zongoristákkal, több évig Telmányival is dolgozott, valamint kamarazenészként a Róth-trióban működött. Párizsból hazatérve főleg tanítással foglalkozott, Dunakeszin a Rácz-villában nyitotta meg a település első zeneiskoláját az 1930-as években, melyet a környékbeliek csak „Zenepalotaként” emlegettek, mivel gyakori volt ott a zenedélután, melynek Lili volt a zongoristája és édesapja a kiváló hegedűse. Rácz Lili 1947-től a Szegeden tanított, ahol később tanszékvezető is lett. A művész 1965-ben hunyt el.

Rajter Lajos, zeneszerző, karmester 1906–2000

Rajter Lajos világhírű karmester 1906. július 30-án született a felvidéki Bazinban. Pozsonyban tanult zongorázni, valamint gordonkázni, majd 1924-től 1929-ig a bécsi Zeneakadémia zeneszerzés és karmester szakát végezte el Clemens Krauss tanítványként. Ezután Budapestre került, ahol Dohnányi Ernő növendéke volt. 1933 és 1945 között a Budapesti Rádiózenekar karmestere, amellyel Európa-szerte és Amerikában is koncertezett. 1938-tól 1945-ig a Liszt Fe-

renc Zeneművészeti Főiskola tanára volt, emellett 1934–44 a dunakeszi Magyarság Dal és Önképző Egyesület közel 120 fős férfikarának karmestere. A Magyarság férfikara vezetése alatt élte fénykorát, sorozatban hozták el az első díjakat a kórusversenyekről. Legnagyobb sikerüket 1943-ban érték el, amikor Győrött megkapták a Király-díjat, az akkori kórusnak adható legnagyobb elismerést. 1945 után Rajter visszatért Pozsonyba, és az ottani rádiózenekar karmestere lett. 1949-től a Szlovák Filharmonikusok karmestere, illetve a Pozsonyi Zeneművészeti Főiskola karmesterképzőjének tanára volt. Több évtizedes munkájával a csehszlovákiai zeneművészet meghatározó alakja lett. 1992 januárjában a Szombathelyi Szimfonikus Zenekar tagjai dr. Rajter Lajos professzort örökös tiszteletbeli elnökkarnagyukká választották. A kiváló zeneszerző 2000-ben hunyt el.

Ráskai Balázs, tárnokmester, Dunakeszi földbirtokosa ? –1517 v. 1518

Ráskai Balázs a XV. század derekán született a Gutkeled nemzetségből származó, Zemplén vármegyei köznemesi családban, születésének pontos helyét és idejét nem ismerjük. Pályafutása szorosan összefüggött I. Mátyás királyéval, ugyanis neki köszönhette felemelkedését és a főúri családok közé való bejutását. Első komolyabb címéhez 1479-ben jutott, amikor Mátyás kamarása lett. Később megkapta a nagyon fontos és előkelő budavári udvarbírói címet is (1484–

1492), amely jelezte, hogy királyának egyik fő bizalmasa volt. Közben Mátyás fiának, Corvin Jánosnak familiárisaként hat vármegye ispánja egyszerre. Ráskai király halála után is hű maradt urához, annak végrendelete szerint kitartott Corvin János herceg mellett a koronáért vívott küzdelmekben, a királyi címet eldöntő csontmezei csatában (1490. június 4.) Corvin egyik hadvezére volt. Azonban Báthori István erdélyi vajda és Kinizsi Pál alsó-magyarországi főkapitány szétverte Corvinnak a kincstárral és a Szent Koronával a Délvidék felé igyekvő seregét, így II. Ulászlóé lett a trón. A csata után Ráskai Balázs közvetített Corvin és II. Ulászló között.

Ráskai 1491-ben lett Dunakeszi (akkori nevén Káposztáskesző) ura, a birtokot hűbérura, Corvin János adta el neki. Ráskai Corvin bukása után jó viszony ápolt az új uralkodóval, így továbbra is fontos címeket töltött be: budai várnagy (1490–1505), kamarásmester (1492–98), tárnokmester (1498–1517). Közben nádori helytartó (1503–1504) és krakkói követ is lett, ami jelzi jó viszonyát az új, lengyel származású királlyal. 1513-ban megszerezte a füleki (Nógrád vármegye) uradalmat is. Dunakeszit csak néhány évig birtokolta, mivel 1496-ban továbbadta (az oklevelekben Káposztáskeszi néven) új urának, II. Ulászló királynak. Ráskai 1517-ben vagy 1518-ban hunyt el, a család a XVII. század végén halt ki, címerük kék pajzsban három farkasfog volt.

Rassai Károly, építész, építésvezető **1912–1992**

Rassai Károly 1912. február 17-én született Dunakeszin, édesapját Resch Nándornak, édesanyját Hődl Máriának hívták. Felsőipari építő szakiskolát végzett, majd a háború után évtizedeken keresztül különböző Pest megyei és fővárosi építőipari vállalatoknál dolgozott mint építésvezető. Ezzel párhuzamosan önálló kisiparosként Dunakeszin, illetve környékén tervezett és épített házakat. Építészeti ízlésével formálta Dunakeszi utcaképét, nyomot hagyott a város arculatán.

Ő tervezte és építette többek között a Weber Zoltán-féle házat, illetve az IPOSZ-székházat. Miután 1952-ben felrobbant az alagi lőszerraktár, Rassai is részt vett a megsérült Nepomuki Szent János kápolna helyreállításában. 1957-ben ő építette fel a Huba utcai református templomot. Később a Dunakeszi Tanács építésügyi osztályán dolgozott társadalmi munkában, tevékenységének elismerésül Sztahanovista oklevelet és Kiváló dolgozó kitüntetést is kapott. Kitűnő szakember volt, épületei még ma is a város díszei. Rassai Károly 1992. július 10-én hunyt el Dunakeszin.

**Rassai (Resch) Nándor, kőműves kisiparos
1883–1951**

Rassai Nándor 1883. szeptember 13-án született Tarnócson, édesanyja Kovács Julianna, édesapja Ress Gábor volt. Szakmáját Budapesten tanulta, 1910-ben szabadult fel. Ezután öt és fél évig munkavezetőként működött, majd 1915-ben bevonult a 32. gyalogezredhez, amellyel az orosz fronton harcolt és megsebesült. 1916-ban fogságba esett, innen 1918-ban tért vissza. 1919 óta rendelkezett önálló iparendéellyel, a kőművesmesteri oklevelet 1929-ben kapta meg

Budapesten. Tagja volt a tanoncvizsgáztató bizottságnak is. A család időközben Dunakeszire költözött, és Rassai Nándorból a település megbecsült kőművese lett. Munkáiban több volt egyszerű kőművesnél: Dunakeszin és környékén számos család házat épített és tervezett, régieket tatarozott. Ízlésével, szaktudásával befolyásolta, formálta a település épített környezetét. Rassai Nándor 1951-ben halt meg Dunakeszin.

**John Reeves, idomár
1846–1930**

John Reeves 1846. május 3-án született Angliában. A szülőhazájában neves trénernek számító szakember a kiegyezés évében érkezett Magyarországra tehetős futtatók kérésére. 1905-ben költözött Alagra, amikor báró Rothschild Alfonz magántrénere lett. Lovai szinte minden klasszikus versenyt megnyertek, működése jelentősen hozzájárult az alagi lósport fejlődéséhez. Fia, Herbert szintén kiváló idomár lett. John Reeves 1930. február 13-án hunyt el Alagon, testét

a régi temetőben helyezték örök nyugalomra.

**Révész István, plébános
1862–1929**

Révész István 1862-ben született Vácott, földműves szülők gyermekeként. Iskoláit kitűnő tanulmányi eredménnyel végezte, tanulásához az anyagiakat diáktársainak tanításával teremtette elő. 1885-ben Vácott papá szentelték, egy évi főtí szolgálat után a dunakeszi plébánián helyettes, majd 1888-tól plébános. Ezt a feladatot csaknem két évtizeden keresztül, 1907-ig látta el, ezenfelül hivatalból községi képviselő és az iskolaszék elnöke is volt. Édesanyja vele élt,

őt röviddel ideérkezése után itt temette el.

A 26 évesen idekerült, fiatal és céltudatos, tenni akaró, az emberekkel szót értő, művelt plébános pár év alatt rendbe hozatta az 1756-ban épült, lepusztult templomot és az 1769-ben létesült plébániát. Ideérkezésének évében került sor Kopolyatetőn a bronzkori urnatemető feltárására, mely munkában érdemlegesen is segédkezett. 1889-ben a Károlyi család segítségével hitelszövetkezetet alapított, hogy a jégveréstől tönkrement parasztság lábára állhasson.

Az iskola sorsát – amelyet abban az időben már kinőtt a község – szívügyének tartotta: javaslatára az Egyház a tulajdonában lévő régi temetőt felszámolta, felparcellázta, és nagy területet meghagyva az iskolának a telkeket eladta. A befolyt pénzből és községi kölcsönfelvétellel épült föl 1897-ben a környék legmodernebb, földszintes, négytantermes iskolája, hivatalsegédi lakással, tágas udvarral. Ez a mai Szent István Általános Iskola.

Révész István Dunakeszire kerülésének évében már összefogta a helyi gazdákat, egy év alatt 400 tagú Katolikus Kört alapított. Azonban ennek a működéséhez hely kellett, ezért a plébános az új templomra gyűjtött pénzből 8 évi hitelre kölcsönt vett fel. Így épült a mai Eszterlánc Óvoda épülete 1903/04-ben, benne több kisebb helyiség mellett egy színpaddal ellátott nagyobb terem is készült, ahol a község minden társadalmi rétege lebonyolíthatta kulturális rendezvényeit, mivel kultúrház ekkor még nem volt.

Révész István munkáját nemcsak Dunakeszi, hanem az Egyház is elismerte, 1903-ban pápai kamarás lett. A Magyar Lovar Egylet alagi tréningtelepén lévő több száz lovászfíú lelki gondozása, tanítása – ami akkoriban a dunakeszi plébánia feladata volt – indította az alagi lelkészség megalapítására. Révész plébánosnak sikerült három grófi családot alapítványtevésre bírnia, ennek köszönhető, hogy 1905/06-ban felépült a lovaregyleti Johanneum kápolna, mellette a lelkészlakás és a lovászkola.

Révész István 1907-ben felajánlásra elfogadta Kecskemét egyházközségének vezetését mint prelátus, prépost plébános. A dunakesziek nehezen váltak meg kedvelt, értük sokat tevő papjuktól. 1909-ben egyháza és népe érdekében kifejtett lankadatlan munkásságáért a király mislei préposttá nevezte ki, majd a pápa 1912-ben pápai prelátussá tette. Szónoki tehetségét ekkor már országszerte ismerték, így egyre több meghívást kapott egyházi és világi beszédek tartására. Humán érdeklődése ezek mellett versek írására is készítette.

1925-ben csendben ünnepelte 40. éves papi jubileumát, egy évvel később érdemei elismeréséül megkapta a Magyar Polgári Érdemkereszt II. osztályát, valamint a húszas években tábori püspökké is szentelték. Révész István 1929-ben 67 évesen hunyt el, halála után Dunakeszin a mai Budai Nagy Antal utcát Révész István útnak nevezték el. 2002-től a Helytörténeti Gyűjtemény az ő nevét viseli, valamint Dunakeszi Város Képviselő-testülete tisztelete jeléül 2005-ben újfent utcát nevezett el róla.

Richter Béla, plébános
1879–1927

Richter Béla 1879. március 28-án született a Pest vármegyei Zsidón. Tanulmányait Vácott végezte, 1902. június 29-én szentelték pappá. Első feladata Nógrád, majd Kosd kápláni teendőinek ellátása volt, emellett 1903-tól nevelői feladatokat vállalt Muslay Gyula gyermekeinél is. A zsinati vizsgát 1907-ben tette le, és még ebben az évben Dunakeszi plébánosa lett. A lovaregylet – mint a plébánia patrónusa – segítségével újjáépítette a plébániát és kifestette a temp-

lomot, melyet a plébános buzgólkodása folytán közadakozásból újonnan berendeztek. Mindezekon túl közreműködésével bővítették emeletesre a községi iskolát, és a Révész István által alapított Katolikus Kört is jelentékenyen fejlesztette, sőt erre saját vagyonából 1000 koronát áldozott. Richter Béla fiatalon, tragikus hirtelenséggel, 1925-ben hunyt el. Temetésén, 1925. május 20-án szinte az egész község jelen volt.

Rieb Károly, egyházzenei karnagy, zenetanár
1898–1984

Rieb Károly 1898-ban született Újpesten, 1949-ben költözött feleségével Dunakeszire, ezt követően haláláig itt ténykedett. Szerteágazó egyházzenei tevékenysége mellett kiváló pedagógusként működési engedéllyel otthonában számos gyermeket tanított meg különböző hangszereken játszani. Mindezekon túl a József Attila Művelődési Központban szalonzenekart is vezetett. Rieb Károly 1984-ben halt meg.

Rózner Győző, cukrász
1884–1960

Rózner Győző 1884-ben született Nagybányán. 1919-től Csepelen volt cukrász, az 1920-as években került Alagra, ahol a tréningtelepen űzte mesterségét. Jó barátságban volt Janek Gézával és a kor többi nagy zsokéjával. Később Újpesten nyitott cukrászdát az Árpád út 40-es szám alatt, majd 1936-ban ismét visszatért Dunakeszire, és a Fő úton létesített cukrászüzletet, amit 1945 után helyi vezetők bezárattak. Közben házat épített a Fő út 74. sz. alatt, ahol 1957-

ben újabb cukrászdát nyitott, ezt azonban már csak néhány évig vezethette, mivel 1960-ban meghalt. Mesterségével így – kisebb megszakításokkal – majdnem négy évtizeden keresztül szolgálta a település lakosságát. Felesége 1966-ig vitte tovább az üzletet, majd végkép bezárta azt.

Rozsnyai József, vendéglős
1879–1948

Rozsnyai József 1879-ben született Losoncon. Családjával 1923-ban került az épülő Műhelytelepre, és a már kész Köröndtől északra lévő boltíves épületben vendéglőt nyitott. Elsősorban az egyedül álló műhelytelepi dolgozók étkeztek nála. Az 1930-as években a Fő úton épített házába helyezte át vendéglőjét, melyhez már kerthelyiség is tartozott a családok és nyaralók nagy örömére. Komoly támogatója volt a Magyarság Sportegyesület labdarúgóinak. Rozsnyai József 1948-ban hunyt el.

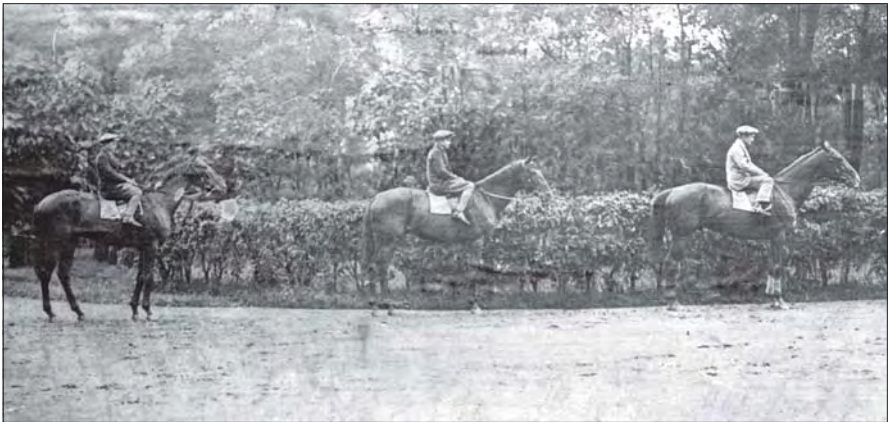

**Sajdik Sándor, zsoke
1900–1991**

Sajdik Sándor 1900-ban született Hajóson, iskoláit Budapesten és Rákospalotán végezte. Pályafutását 1912-ben gróf Pejácsevich istállójában kezdte Alagon, 1916 óta lovagolt versenyszerűen, ekkor nyerte első futamát Tywerton nyergében. 1918-ban lett hivatásos zsoké, majd 1921-ben Hesp Józsefhez, egy évvel később pedig Horthy Jenő versenyistállójához szerződött, és 1925-ben Rabló nyergében megnyerte a Magyar Derbyt. 1926-ban Németországba került a Stall

Halmához, ahol 1928-ban Gestut Hartburgnak, illetve Gestut Weilnek lovagolt, végül 1931-ben a Stall Oppenheimhez, Németország legjobb istállójához szerződött. Ezek az évek komoly sikert hoztak számára: 1929-ben, 1931-ben és 1932-ben megnyerte a Hindenburg-versenyt és megkapta a Hindenburg-plakettet. Wolkenburg nyergében egy alkalommal a legnagyobb német versenyen, a Grosse Preis von Berlinen is győzni tudott. 1934-ben visszatért Magyarországra, és Csernovitz tréner mellé szerződött Alagra.

Sajdik az alagi munkapályán 1912 körül
a kép közepén, mögötte Scheibal, előtte Szokolay

Sajdik Sándort a legnagyobb hazai zsokék között tartják számon, több mint 1000 verseny nyert, köztük számos klasszikust is. A kiváló lovas 1991-ben hunyt el.

Schejbal József, zsoké **1898–1957**

Schejbal József 1898-ban született Tata-Tóvárosban, édesapja, id. Schejbal József mint gát- és akadálylovas vált ismertté. Iskoláit szülővárosában végezte, majd 12 éves korában Szemere Miklós versenyistállójához került lovásznak. Négy év múlva Alagon, gróf Pejácsevich alkalmazásába állott, akinek kiváló iskolájában tanult lovagolni. 1917-ben vett részt először versenyen. 1920-tól gróf Wenckheim Dénes istállójának lett a zsokéja, nevéhez fűződik az istálló európai

hírű sikereinek oroszánrésze.

Pályafutása során több ezer versenyen indult, amelyeken szinte páratlan sikereket ért el. 1932-ben már az ezredik győzelmét aratta, amelynek alkalmából az istállótulajdonosok és menedzserek hatalmas, arany szalaggal átkötött ezüstkoszorúval lepték meg, amelynek minden egyes ezüsből készült levelén egy nyerő lovának neve és győzelmének időpontja szerepelt. 1934-ben már tizenegyszer lett sampionzsoké, azaz az egy évben legtöbb győzelmet arató lovas. Aktívan részt vett Alag közéletében is: számos kulturális és jótékonyági egyesületben tevékenykedett, tagja volt a község képviselő-testületének. Egyike volt a legkiválóbb magyar zsokéknak, akinek nevét Európa-szerte ismerték. Schejbal József 1957-ben hunyt el.

Seywredus, Fejér megyei ispán, Dunakeszi földbirtokosa XIII. század

Seywredus a XIII. század első harmadában született, a pontos dátumot nem ismerjük. Alakjáról sajnos kevés információval rendelkezünk, annyi azonban bizonyos, hogy 1255-ben IV. Béla neki adományozta Dunakeszit, akkori nevén Kezewet. Ez azért különösen fontos, mert az ekkor készült latin nyelvű oklevélben található városunk, illetve Pest megye első írásos említése. Seywredus ekkor már Fejér megye ispánja és királyának hű földesura volt, az adományozás egybevág IV. Béla tatárjárás után megváltozott birtokpolitikájával. Seywredus halála után fia, Erdő örökölte Dunakeszit.

nyozás egybevág IV. Béla tatárjárás után megváltozott birtokpolitikájával. Seywredus halála után fia, Erdő örökölte Dunakeszit.

báró Sina Simon, Dunakeszi földbirtokosa 1810–1876

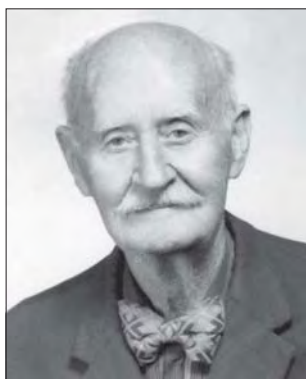
Sina Simon görög eredetű, de magyarrá lett nemesi család sarjaként született 1810. augusztus 15-én Bécsben. Egész életében bőkezűen adakozott gazdasági, kulturális és felebaráti célokra: mélyen kivette részét a Magyar Földhitelintézet, a Magyar Biztosítótársaság, a vasúti és gőzhajózási ügy előmozdításából, valamint a Nemzeti Múzeum, a Nemzeti Színház és a budapesti Bazilika, valamint számos iskola, óvoda, ill. kórház alapításából. A Magyar Tudományos Akadémia

alapításánál ő volt a legnagyobb adománytevő, olajba festett arcképét máig őrzik az Akadémián. Diplomáciai tevékenységet is folytatott, hosszú ideig volt Otto görög király kormányának bécsi, berlini és müncheni követe. Sina Simon számos rangos európai kitüntetett birtokosa, 1871-ben Magyarország fejlődéséért tett fáradozásaiért hazai kezdeményezésre megkapta a Lipót-rend nagykeresztjét is. Vagyona

mintegy 240000 holdnyi, 29 uradalomba szervezett föld volt, valamint számtalan más ingatlan és gazdasági érdekelttség szerte Európában. Dunakeszit 1857-ben vette meg herceg Esterházy Leopoldinától, de csak három évig tartotta meg, majd 1860-ban továbbadta a Belga Banknak. E rövid idő alatt is rányomta névjegyét a község történelmére, mivel ő hajtotta végre Keszin az úrbérrendezést. A Buda, Arad és Szeged díszpolgári címével büszkélkedhető Sina 1876. április 16-án hunyt el. Testét Ausztriában, a család rappoltskircheni sírboltjában helyezték örök nyugalomra.

Skripeczky Bertalan, kántor 1904–1992

Skripeczky Bertalan 1904-ben született a felvidéki Jenke községben. Gimnáziumi tanulmányait Ungváron fejezte be, majd Pozsonyban végezte el a kántortanító-képzőt. Ezt követően a kárpátaljai Császlóc községben, majd 1932-től Tiszaújlakon volt kántortanító. Megmaradva az Egyház szolgálatában 1958-tól 1968-ig az ungvári római katolikus templomban kántorkodott. 1968-ban családjával együtt áttelepült Magyarországra, és Dunakeszin a Szent

Mihály templomban lett kántor 1986-ig. Skripeczky Bertalan 1992-ben hunyt el Dunakeszin.

dr. Soós Jenő, fogorvos
1892–1950

Soós Jenő 1892-ben született Budapesten. A budapesti Református Gimnáziumban érettségizett, ezután 1920-ban a Magyar Királyi Technológiai Iparmúzeumban dolgozott mint gázmotorszerelő technikus. Orvosi diplomáját 1929-ben kapta a Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetemen, a fogorvosi diplomát 1932-ben szerezte meg. 1930-ban megnősült, és családjával 1934-ben Dunakeszire költözött, ahol a Lajos u. 7. szám alatt házat építettek. Az előbb

a Lajos utcában, majd később a János utcában működő polgári iskolában dolgozott iskolaorvosként. Soós Jenő 1950-ben hunyt el Dunakeszin.

dr. Stiebel Zsolt, orvos
1901–1946

Stiebel Zsolt 1901-ben született Temesváron. Orvosi diplomáját Budapesten a Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem orvosi karán szerezte 1926. október 3-án. 1931-ben a főváros II. kerületében kötött házasságot a dunakeszi születésű és lakhelyű Kovách Kamilla Natáliával, gyermekük nem született. 1932-ben Stiebel Budapesten községi körorvosi tanfolyamot végzett, pályafutása elején Doborozkán (Kárpátalja) működött, majd 1939 márciusában a felvidéki Nagykaposon találjuk, innen 1942-ben Nagyszelmencre helyezték.

1944 novemberében, közvetlenül a front megérkezése előtt került Dunakeszire, ahol az akkori Ivánka Pál utca (mai Martinovics u.) 7. szám alatt lakott. A háború alatt lelkiismeretesen látta el feladatát, erejét megfeszítve dolgozott a harcok idején, a szovjetektől éjjelnappali kijárási engedélyt kapott munkája elvégzéséhez. 1945. január

15-én hivatalosan dr. Cseresnyés Tibor (akit akkor még hadifogolynek véltek) helyettesítője lett. 1945. december 30-án a községi képviselő-testület határozott a második számú orvosi körzet állásáról, amelyre dr. Stiebel Zsoltot választották. Az indoklásban ez állt: „a községben lefolyt hosszas harcok alatt, s mint azóta is hivatását meg az orvosi etikán felül is áldozatosan folytatta, a lakosság szeretetét nyerte el.” Rövid dunakeszi működésének vesegyulladás vetett véget: 45 évesen, 1946. március 19-én hunyt el.

dr. Stojanov Iván, orvos **1922–2002**

Stojanov Iván 1922-ben született Debrecenben, katonacsaládból származott, édesapja huszárezredes volt. Tanulmányait Debrecenben kezdte, majd – miután édesapját Nyíregyházára, majd Budapestre vezényelték – iskoláit is e városokban folytatta. 1940-ben kitüntetéssel érettségizett a Budai Főgimnáziumban. A családi hagyományt folytatva a Ludovika Akadémiára kérte felvételét, amelyet kiváló eredménnyel végzett el. 1943-ban hadnaggyá avatták és páncélos

tiszti beosztást kapott, és 1944-ben részt vett az országon belül folyó harcokban.

A háború után 1946-ban felvették az orvosi egyetemre, óriási energiával folytatva tanulmányait 1952-ben Summa cum laude minősítéssel orvosá avatták. Az akkori szokásoknak megfelelően az újonnan végzett orvos nem választhatta meg szakmáját, és bár Stojanov gyermekorvos szeretett volna lenni, a sebészetre osztották be. Az Uzsoki Utcai Kórház I. sebészetére került, itt szerzett gyakorlatot. A szakvizsga letétele után, mivel a politikai vezetés nem tudta elfelejteni ludovikás múltját, az elsőők között távolították el a kórházból. Szakmai tudása ellenére 1958-ban a XIV. kerületi rendelőbe, majd a XX. kerületbe helyezték a rendelőintézet sebész-főorvosi állásába. 1970-ben kinevezték a rendelőintézet igazgatójává. Itteni működése alatt épült a Jahn Ferenc Délpesti Kórház, aminek megszervezésével és szakmai felügyeletével bízták meg, 1980-ban az új kórház elkészültekor a főigazgató általános

helyettesévé nevezték ki. A rendelőintézeti, majd főigazgató-helyettesi munkáját napi több tíz kilométereket utazva, dunakeszi lakásától meg lehetõsen távol végezte.

Ezen idõ alatt Dunakeszin a körzeti orvosi munkát végzõ feleségének is segítségére volt. Ha nem volt ügyeletben, akkor a körzeti orvosi különhívásokat, sürgõsségi eseteket, délután és éjjel õ látta el. A községben hamar megismerték és megszerették. A kórházban töltött éveit alatt igen sok dunakeszi beteg sebészeti ellátását végezte el. Abban az idõben a körzeti orvosnak volt a feladata az éjszakai és a hétvégi ügyelet, valamint a KÖJÁL munkája is. Ezen kívül felvilágosító elõadásokat is tartottak. Amikor Stojanov tehetett, feleségét mentesítette ezek alól, hogy a családra és két gyermekükre több ideje jusson. Ezek mellett évekig társadalmi munkában tanácsstag is volt Dunakeszin. 1982-ben egészségi állapotának romlása miatt megvált a kórházban betöltött állásától és nyugdíjba vonult. Nyugdíjasként a MÁV Orvosszakértõi Intézetben sebész-szakértõként tíz évig tevékenykedett. Stojanov Iván 2002 januárjában halt meg.

Strib Jolán, tanítónõ, iskolaigazgató 1907–1992

Strib Jolán 1908. június 25-én született Pozsonyban, édesapja vasúti forgalmista, édesanyja háztartásbeli volt. 1920-ban családjával el kellett hagynia a Felvidéket, egy évig vagonokban laktak a Nyugati pályaudvaron, majd barakkokban Angyalföldön. A Gyermekliga segítségével öccsével együtt egy időre – hogy a család terheit enyhítsék – Hollandiába került egy jótékony csokoládégyároshoz; ezalatt szülei 1924-ben Alagra költöztek. Hazatérte után Ranolder tanító-

képzőjébe került, ahol 1929-ben kitűnő eredménnyel végzett. Még ebben az évben az Alagon működő községi iskolába pályázott, ahol először helyettesítő tanárként alkalmazták, majd véglegesítették. Nagyon szeretett tanítani, a gyerekek és szülei is kedvelték. Az ekkor Dunakeszi-Alagon állomásfőnökként dolgozó apja egy vasúti gázolás

áldozata lett, így Jolánra maradt beteg öccsének és édesanyjának az eltartása.

Strib Jolán tanítói munkája mellett a település közösségének is tevékeny tagja volt: aktívan részt vett a Szent Imre templom építését támogató jótékonyági rendezvények megszervezésében, valamint 1935-ben ő készítette pergamenre a templom díszes alapítólevelét, és az 1941-ben megalakult a Szív Gárda vezetését is magára vállalta. A II. világháború végén sok kollégája elmenekült, így Strib Jolánra maradt az iskola minden gondja, amit megbízott igazgatóként lelkiismeretesen megoldott. A berepülések során ő szólaltatta meg a szirénákat a községben. A harcok elmúltával komoly szerepe volt abban, hogy már 1945. január 7-én beindult a tanítás. 1947-ig látta el az igazgatói tisztelet, majd a nehéz körülmények és kollégái támadásai miatt 1948-ban, 40 évesen nyugdíjazását kérte. Tanítványai ezután is évtizedekig látogattak, leveleztek vele. Strib Jolán 1992-ben hunyt el Dunakeszin.

Szabó János, idomár

1910– ?

Szabó János 1910-ben született Újpesten. Iskolai tanulmányainak elvégzése után 1928-ban Alagon kezdte pályáját mint idomár, emellett saját lovaival úrlovasként is szép eredményeket ért el. Ezek gondozása mellett Honig Péter és Izabella Istvánné állatait is trenírozta, amelyekkel több tucat versenyt nyert. Nem tartozott a legnagyobb trénerek közé, versenyüzemében mindössze 4-5 embert foglalkoztatott. Komolyabb futamokon általában csak helyezett volt, a ló-

sport és a versenyzés iránti szeretete mégis tiszteletet váltott ki kortársaiból. A lovak mellett úszással is foglalkozott. Szabó János halálának évét nem ismerjük.

Szabó Lajos, idomár 1903– ?

Szabó Lajos 1903-ban született Budapesten. Iskoláinak elvégzése után Alagon Szigeti Nándornál sajátította el mesterségét, itt tíz évig dolgozott, majd a Dreher-istállóhoz szerződött. 1929-ben báró Rothschild versenyistállójának szolgálatába állt. Pályája során számos versenyt nyert, köztük négy derbyt, az Alter Drahrer, Sirokkó, Ormuzd és Sunime nevű lovakkal. 1923-ban gróf Apponyi Ricsaj nevű lovával megnyerte a Millenniumi-díjat is. Szabó Lajos közvetlenül az

első nagy trénergenerációtól tanulva lett jó nevű idomárrá, méltóvá válva a legjobb alagi lovas hagyományokhoz. Halálának évét nem ismerjük.

Szakáll Ferenc, a Dunakeszi Kinizsi Sportegyesület örökös elnöke 1903–1992

Szakáll Ferenc 1903-ban született Kassán. A trianoni határmódosítás elől a család az anyaországba menekült, 1920-ban kerültek Dunakeszire, így Ferenc gimnáziumi tanulmányait Budapesten fejezte be. Fiatal korában versenyszerűen sportolt, az Alagi Sport Egyesületnek 1933-ig igazolt labdarúgója volt. Tehetségének köszönhetően a Középmagyarországi Labdarúgó Szövetség (KÖLSZ) tízszeres válogatott játékosa lett, és három vármegye legjobb jobbszélsőjének

választották. 1933-ban térd sérülése miatt abbahagyta a labdarúgást. Ebben az évben nősült, ettől kezdve Alagon élt, majd 1934-től az Alagi Sport Club (ASC) mindenese lett. 1947-ben a KÖLSZ alelnökének és a fegyelmi bizottság elnökének választották. Az ő érdeme, hogy a háború után a földosztó bizottság a jelenlegi Kinizsi pálya területét a rajta lévő épülettel az ASC javára telekkönyvezte. Szakáll Ferenc köz-

benjárására a Dobó laktanya, több millió forint értékű társadalmi munkában földmunkával és füvesítéssel a területet sportolás céljára alkalmassá tette. A füvesítés id. Kovács László pékmester anyagi hozzájárulásával valósult meg.

Szakáll Ferenc 1951-ben a Kinizsi néven összeolvadt alagi és dunakeszi sportegyesületek elnöke lett, László öccsével megszervezte utánpótlásként az úttörő serdülőcsapatot. Élete során dolgozott a Honvédelmi Minisztériumban és a Földművelésügyi Minisztériumban is, ahonnan osztályvezetőként vonult nyugdíjba. Szakáll Ferenc 1992-ben hunyt el, a város tisztelete jeléül utcát nevezett el róla.

Szalay Pál, kőműves, tervező, építész, vendéglős

1896–1981

Szalay Pál 1896-ban született városunkban. Kőművesként kezdte pályáját, Dunakeszin és környékén sok szép családi ház dicséri munkáját. 1934-ben építette fel a Szent István utcában a Szalay vendéglőt (ma CBA-üzlet), amelyet a község iparosainak törzshelyeként tartottak számon. Az emeleten volt a család lakása, a földszinten pedig a melegkonyhás vendéglő, ahol a söntés mellett zenés-táncos rendezvények megtartására

alkalmas, boxokkal berendezett nagyterem is volt. A szépen kialakított kerthelyiségben található tekepályát különösen kedvelték az e helyet előszeretettel látogató baráti társaságok. Számptalan vacsora, szüreti bál, táncverseny kötődött ide, amelyek felejthetetlen élményt nyújtottak a dunakeszieknek. 1953-ban államosították a vendéglőt, ezután Szalay még egy ideig a pályán maradt, majd nyugdíjazásáig visszatért eredeti szakmájához. Szalay Pál 1981-ben halt meg születési helyén, itt is temették el.

**ifj. B. Száraz György, kisbirtokos
1894–1966**

Ifj. B. Száraz György 1894-ben született Dunakeszin tósgyökeres földműves családban, apja és nagyapja – ifjabb, ill. idősebb Száraz István – a község bírói voltak. Felesége N. László Rozália volt, az ő családjának a tulajdonában működött a „Bürger” néven ismert (mai Vasút és Martinovics u. sarkán található) kocsmá. Az épület baloldalán üzemelt az Edison mozi, jobboldalán pedig a kávéház. Ifj. B. Száraz György a jelentősebb gazdák közé tartozott, az 1920-as évektől a köz-

ség képviselője is volt, ezenfelül a Szent Mihály templom bővítéséből több gazdával együtt jelentősen kivette részét. A tévesztés idején mindenét leadva, ezüstkalászos gazdaként lépett be a szövetkezetbe. Ifj. B. Száraz György 1966-ban hunyt el.

**Száraz István, földbirtokos, Dunakeszi bírása
1816–1895**

Száraz István 1816-ban született Dunakeszin, módos nagyparaszti családban. Személyéről keveset tudunk, maga is gazdálkodó ember volt, nagy földdel. Harcolt az 1848/49-es szabadságharcban, koronás ezüst érdemkereszttel kitüntették ki. A 19. századi Dunakeszi község fontos alakjaként 31 évig volt a település bírása. Tíz gyermeke született. Száraz István 1895-ben halt meg.

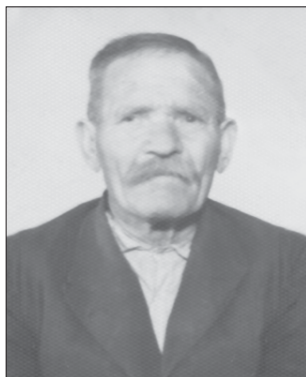
**Száráz István, gazdálkodó, fuvaros
1923–1989**

Száráz István 1923. december 22-én született Dunakeszin, tősgyökeres gazdálkodó családban. Családjával 6-8 hold földet művelt, amely egy jól felszerelt, gépesített gazdaságot alkotott. Nagyon vallásos szemléletű volt, a Szent Mihály templom javára jelentős összegeket adományozott. A téésítés véget vetett az önálló gazdálkodásnak, ezután fuvarosként biztosította családja megélhetését. Lovas kocsijával télen-nyáron hordta a gabonát, a tüzelőt a dunakesziek-

nek. Megbízható, becsületes emberként ismerték, tisztelték szerte a településen. Feleségével, D. Száráz Katalinnal két gyermeket nevelt, Istvánt és Katalint. Fia folytatta fuvarosi munkáját és boltot is nyitott. Száráz István 1989. március 27-én hunyt el.

**D. Száráz István, gazdálkodó, kútásó, kereskedő
1880–1956**

D. Száráz István 1880-ban született Dunakeszin tősgyökeres családban. Szintén helyi feleségével, Hubina Máriával 1904-ben házasodott össze, öt gyermeket neveltek. A földművelés mellett Száráz István fa- és szénkereskedéssel is foglalkozott, a telepük a Fő út mellett, a kegyeleti temetővel szemben volt, lovas kocsival és taligával szállította a házakhoz a tűzifát. A dolgozó gazda emellett kútásást is vállalt a környéken fiaival. Öregkorára abbahagyta a kereskedést, és csak a

16 holdas földjének a megművelésével foglalkozott. A második világháború után mivel nem akart belépni a téeszbe, kuláknak nyilvánították és szabotázzsal vádolták, mondván: nem vetett elég búzát. Az akkor már 70 év körüli idős embert csak az mentette meg a börtöntől, hogy a határszemlén bebizonyosodott, már 4-5 cm-es a búzavetés. Még így

is rendőri felügyelet alá helyezték, és minden vasárnap délelőtt jelentkeznie kellett a dunakeszi rendőrségen. Száraz István nem sokkal később, 1956-ban hunyt el Dunakeszin.

III. Szécsi Miklós tárnokmester, Dunakeszi földbirtokosa ? –1429 v. 1432

Szécsi Miklós magyar főnemesi családból származott, születésének

pontos dátumát nem ismerjük. A családnév különböző okmányokban Zech, Zechi és Zeechi változatokban fordult elő, s abból az ősrégi nemzetségből származott, amely hajdan Gömör vármegyében Balog várát bírta. Apja, II. Szécsi Miklós nádor, a Szécsi család felsőlendvai ágának a megalapítója, Nagy Lajos király hadvezére és bizalmi embere volt. Szécsi Miklós életét jelentősen meghatározta házassága, amelyet id. Garai Miklós leányával, Ilonával kötött. Ilonától

négy fia és két lánya született, bár más források csak négy vagy öt fiút említenek. Szécsi pályafutása, mely kevésbé jelentőségteljes, mint apjáié, főleg a család ősi, felsőlendvai központja köré, a Dunántúlra terjedt ki. Testvéreivel együtt 1391-ben megkapta a szentgothárdi apátság kegyuraságát, 1402-ben zalai ispán, 1403-tól 1405-ig a veszprémi püspökség kormányzója, 1406 és 1409 között ajtónállómester, 1406-tól 1408-ig vasi ispán, 1408–10 tárnokmester, majd 1411-től 1415-ig ismét vasi ispán volt. Dunakeszit Zsigmond király adományaként nyerte el Szóddal és Göddel egyetemben. Az adománylevél 1415. március 27-én a konstanzi zsinaton kelt, és kiemelte Miklós érdemeit, amelyet Zsigmond német-római császárrá való koronázásáért tett. Házasságánál fogva Szécsi a koronáért folyó harcokban a Garai-párthoz tartozott, és talán neki volt köszönhető, hogy a korábban ellenséges Szécsiek mindegyike megbékélt a Garai-párttal. A Siklói Liga és a Sárkányrend tagja is volt. Mivel testvérei fiúgyermekének magvaszakadt, tőle származott tovább a Szécsi család felsőlendvai ága. A fennmaradt írások szerint Szécsi Miklós 1429-ben vagy 1432-ben halt meg. A felsőlendvai ág 1535-ben halt ki.

**Szénási Imréné született Bélits Leona, tanárnő, iskolaigazgató
1912–1973**

Szénási Imréné 1912-ben született Baján. Polgári iskolai tanári diplomáját 1938-ban szerezte Szegeden a Magyar Királyi Ferenc József Tudományegyetemen magyar nyelv és irodalom, történelem, valamint testgyakorlás tárgyakból. A diplomák átvétele után ugyanazon év szeptemberében a János utcai Dunakeszi-Alag Fiú és Leány Magán Polgári Iskolában kezdett el tanítani. 1939-ben férjhez ment Szénási Imréhez, a Dunakeszi-Alag Hitelszövetkezet tisztviselőjéhez.

1945-ben a Római Katolikus Általános Iskola épületébe költözött, 3. és 4. osztályos polgári iskolában, ill. az 1. Sz. Általános Iskolában folytatta a tanítást. 1954-től 1967. évi nyugdíjazásáig a 2. Sz. Általános Iskolában igazgató, majd tanár. Szénási Imréné 1973-ban hunyt el.

**Szerémy Zoltán, színész
1861–1934**

Szerémy Zoltán 1861. december 14-én született Nógrádmegyer községben, előbb jogot végzett, majd 1889-ben színészi oklevelet szerzett. 1889-től 1891-ig Kassán, majd 1891 és 1896 között a Kolozsvári Nemzeti Színházban szerepelt. Később Ditrói Mór az akkor szerveződő Vígszínházhoz hívta, így lett a színház első társulatának a tagja, innen vonult 1929-ben nyugdíjba. Szerémy sokoldalú és sokszínű epizódalakításaival a Vígszínház egyik legmeghatározóbb, legfoglalkoztatottabb tagja lett; ekkoriban Alagon élt és a község megbecsült polgára volt. 1907-től a Zeneakadémia operatanszakának volt a tanára. Jellemszerepekben is kiváló nyújtott, 1912-ben vendégszerepelt a Városligeti Színkörben, 1903 és 1923 között pedig több némafilmben is sikerrel alakított. Főbb színpadi szerepei: palóc (Herceg F.: Ocskay

brigadéros), Ficsúr (Szigligeti: Liliom), főtisztelendő (Bródy: A tanítónő), László (Molnár F.: Az ördög), házmester (Heltai J.: A naftalin). Jelentősebb némafilmjei: A tánc (1901), A tata mint dada (1912), "99" (1918), Rang és mód (1918), Sappho (1920), Masamód (1920), Az egyhúszasos lány (1923). Könyve Emlékeim a régi jó időkben címmel 1929-ben jelent meg, a nyugdíjas színész 1934. október 31-én halt meg Budapesten. Szerémy Zoltán földi maradványai lakhelyén, Alagon, a régi temetőben nyugszanak.

Szigeti Nándor, idomár 1882– ?

Szigeti Nándor 1882-ben született Dégen. Iskoláit szülőhelyén és Székesfehérváron végezte, majd Tata-Tóvárosban, John Metcalfnál kezdte el működését. Később gróf Pejácsevich Albert irinyipusztai versenyistállójához került, ahol 1910-ben önálló idomár lett, ezután Dávid Emil, Őszi Kornél és mások lovait idomította, majd 1916-ban Alagra került Hohenlohe-Oehringen herceghez. Az első világháború alatt a 32. honvéd gyalogezred kötelékében teljesített szolgálatot.

1918-ban már gróf Berchtold lovainak trénera, majd két évvel később herceg Festeticsnél volt idomár, akinek a lovai mellett gróf Berchtold, dr. Tonelles Árpád és saját állatait is idomította.

A legnagyobb idomárok között tartották számon, üzemében állandóan 20-25 embert foglalkoztatott, és 200 egyedes loállománnyal rendelkezett. A leghíresebb lova Huszár II. volt (herceg Hohenlohe tulajdonában), amellyel számtalan klasszikus és egyéb versenyt nyert. A lósporton kívül a vadászatot is kedvelte, valamint élénken részt vett Alag társadalmi életében: tagja volt a vármegye törvényhatóság bizottságának és a községi képviselő-testületnek, ezenfelül komolyan támogatta a Szent Imre templom építését is. Szigeti Nándor munkájával nagyban öregbítette az alagi lósporthírnevét, halálának pontos idejét nem ismerjük.

Sziráki György, kisbirtokos
1904–1954

Sziráki György 1904-ben született Dunakeszin, ősi helyi családból származott, akikkel 15 katasztrális holdon gazdálkodott. Földjei szántók és gyümölcsösök voltak, de bérleményt is művelt; elmondások szerint ő kísérletezte ki Dunakeszin a hatékony paradicsomtermesztés módszereit. Ezüstkalászos tanfolyamot is végzett, becsületes, tekintélyes, tisztelettel övezett gazdálkodója volt a községnek. Sziráki György 1954. április 20-án önkézevel vetett véget életének, mert

nem tudta elviselni a téeszésítést.

Szokolai István, zsoké
1899–1983

Szokolai István 1899-ben született Baján. Iskoláit Budapesten végezte, majd 1913-ban gróf Pejácsevich Albertnél kezdett dolgozni Alagon mint lovászfű. Itt három évig volt szerződésben, majd Törökországban, Romániában, Csehszlovákiában, Jugoszláviában, végül pedig Ausztriában és Németországban lovagolt. 1932-ben hazatért, és ismét Alagra szerződött Horthy Jenő istállójához mint zsoké. Pályája során mintegy háromszáz győzelmet aratott, számos klasszi-

kus versenyt nyert, többek között a Magyar Derbyt, Király-díjat, Millenniumi-díjat, valamint egy ízben megnyerte a török derbyt is. Igazi sportember volt, a lovalgáson kívül tornával és labdarúgással is foglalkozott. Neve a magyar és az alagi lóversenyzés legnagyobbjai között szerepel. Szokolai István 1983-ban hunyt el, 2004-ben Dunakeszi Város Képviselő-testülete munkásságának méltatásául utcát nevezett el róla.

Szónyi (Stefanek) Lajos, népművelő, művelődési központ igazgató 1930–1995

Szónyi Lajos 1930-ban született Dunakeszin, apai részről családja 1920-tól élt itt. Nagyanyja, Stefanek Pálné az uradalmi kocsmá utolsó bérlője volt (a kocsmá lebontása után ennek helyén épült fel 1926-ban a Községi Kultúrház). Apja a Magyarország Sportegyesület Corinthian-érmes labdarúgója volt. Szónyi Lajos elemi osztályait a műhelytelepi MÁV-iskolában végezte, ezután a bentlakásos aszódi gimnáziumba került, ahová azonban csak két osztályt járhatott, mert

édesapja meghalt, így 16 évesen a MÁV Főműhelyben vállalt munkát. Fiatal korában a Magyarország Dal és Önképző Egyesület lelkes tagjaként a színjátszóknál és a szalonzenekarban is tevékenykedett. A Főműhelyben 1954-ben programozó, 1955-ben műszaki titkár lett, majd 1957-ben Vácott gimnáziumi, 1961-ben pedig gépipari technikumi érettségit tett, végül 1973-ban a Debreceni Tanítóképző Főiskola népművelő szakán diplomát szerzett. 1974-től 1990-ben történt nyugdíjazásáig a dunakeszi József Attila Művelődési Központ igazgatója volt. Szónyi Lajos 1995-ben halt meg.

dr. Tamás Győző, plébános 1915–1993

Tamás Győző 1915. augusztus 22-én született Székesfehérváron. 1938. július 10-én szentelték pappá Bécsben, ugyanebben az évben megszerezte a hittudományi doktori címet. 1938-tól 1941-ig hitoktatóként tevékenykedett Szolnokon, majd 1950-ig hittanár volt a Pestszentlőrinci Állami Gimnáziumban. Lőrincen öt évig, 1950 és 1955 között segédlelkészkedett a főplébánián. Dunakeszire 1955-ben került, ahol az alagi Szent Imre templom plébánosa lett. A rend-

kívül művelt plános 1964-től a Püspöki Bíróság ügyvédje, majd 1969-től bírója lett. Mindezen feladatok mellett 1993-as haláláig megmaradt Alagon plébánosnak.

Idős korára már súlyos beteg volt, de szolgálatát ekkor is lelkiismeretesen végezte. A címzetes préposti és esperes-plébánosi címet, valamint a püspöki bírósági elnöki hivatalt viselő plébános 1993. április 26-án életének 78., papságának 55. évében halt meg.

Tamás Győző plébános egy szabadtéri misén

**Tar János, postamester
1923–1998**

Tar János 1923. április 24-én született Szokolján, édesapja Tar János, édesanyja Janus Mária volt. Felsőfokú postaforgalmi szakvizsgát tett, és Dunakeszire költözött. Különböző postahivatalokban – többek között Dunakeszin – teljesített szolgálatot mint hivatalvezető, majd nyugdíjazásáig a Budapest-vidéki Postaigazgatóság forgalmi osztályán dolgozott előadóként. Volt kiváló dolgozó, és megkapta a közlekedési és postaügyi miniszter dicsérő oklevelét is. Tar János

élete végéig Dunakeszin élt, 1998-ban hunyt el.

**Tarcsai András, kisbirtokos
1868–1934**

Tarcsai András 1868-ban született Dunakeszin, régi helybéli családban, édesapja id. Tarcsai András, édesanyja Sipos Rozália volt. A család földműveléssel foglalkozott, házuk a Fő út 35-ös szám alatt állott. Felesége László Katalin lett, akitől három gyermeke született: Katalin, Rozália és András. Ő maga 1892 óta gazdálkodott saját földjén, amely idővel a 40 holdat is elérte, a birtokot családjával közösen művelte. Földjei egy részét harmadába adta ki, a többin napszámosokat, aratóembereket foglalkoztatott. Tarcsai jól felszerelt gazdasággal rendelkezett, a tágas udvaron hombár is épült a gabonának. Vallásos, az Egyháznak adakozó gazda lévén a Váci püspökségnek jelentős földterületet ajándékozott. Ezen a területen, az Újszőlő-dűlőben épült föl a jezsuita nyaraló. Vagyonát gyermekei örökölték, akiket módos emberhez illően, gazdagon házasított ki. 1908-tól 25 éven keresztül

községi esküdt volt, és három évig tagja volt a képviselő-testületnek

is. Szorgalmával, eszességével a módos parasztság egyik képviselője volt a községben. Tarcsai András 1934. november 14-én hunyt el.

Teltschik Henrik, zsoké 1914– ?

Teltschik Henrik 1914-ben született az ausztriai Hornban, középiskoláit Herzenburgban végezte. Működését 1928-ban Sitzenbergben, báró Springer istállójában kezdte meg Herbert Willy tréner mellett, később Alagra került és Horthy Jenő versenyistállójához szerződött. 1931-ben második lett a sampionátusban 37 győzelemmel. 1933 óta volt zsoké, majd egy évvel később Issekutz őrnagyhoz került. Számos sikert ért el, többek között megnyerte Bécsben a rangos Esterházy Miklós emlékversenyt is; legnagyobb győzelmeit a kormányzó Kurkud Khán nevű lovával aratta. Teltschik Henrik a harmincas évek alagi lósportjának egyik jelentős alakja volt, háza a mai Batthyány utcában állt. A kiváló zsoké halálának pontos dátumát nem ismerjük.

dr. Terray Barnabás, tanár, irodalomtörténész 1919–1991

Terray Barnabás 1919. december 18-án született a délvidéki Apatinban, édesapja Terray Gyula erdőmérnök, édesanyja Merényi Laura volt. Középiskolai tanulmányait a miskolci evangélikus gimnáziumban folytatta, ahol 1938-ban érettségizett. A háború alatt katonai szolgálatot teljesített, majd szovjet fogságba került. 1951-ben Budapesten tanári diplomát szerzett orosz szakon, pályáját Tiszaigaron kezdte, majd Zsadányban és Szentesen tanított. A népszerű pedagógust

1955-ben kinevezték az egri pedagógiai főiskolára adjunktusnak, ahonnan 1956-os forradalmi tevékenysége miatt egy évvel később fegyel-

mivel eltanácsolták, így Kartalra került, majd 1959-ben Aszódon, a Petőfi Sándor Gimnáziumban kezdett tanítani. 1964-ben Szegeden magyar nyelv és irodalom szakon újabb diplomát szerzett, és egy év múlva bölcsészdoktorrá avatták.

Terray Barnabás 1966-tól 1979-ig a dunakeszi Radnóti Miklós Gimnáziumban tanított, ekkor kezdődtek aktívabb tudományos kutatásai, amelyek többek között Comenius, Kölcsey Ferenc, Mikszáth Kálmán és Kármán József munkásságára terjedtek ki. Emellett nemcsak neveléstörténeti munkái ismertek, hanem kutatta Dunakeszi helytörténetét is. Cikkei, kéziratok az Evangélikus Országos Levéltárban lettek elhelyezve. Terray Barnabás nyugdíjas éveit Veszprémben töltötte, ahol 1991. június 24-én hunyt el.

dr. Tóth Albert, tanár **1940–2002**

Tóth Albert Budapesten született 1940. március 4-én, édesapja Tóth Albert, édesanyja Setét Mária volt. Általános iskolai tanulmányait Dunakeszin végezte, majd 1958-ban a budapesti Eötvös József Gimnáziumban érettségizett. 1962-ben a budapesti Felsőfokú Tanítóképző Intézetben tanítói diplomát szerzett, majd 1962–1969 a Dunakeszi 1. Sz. Általános Iskolában tanított. Közben elvégezte az ELTE Bölcsészettudományi Karán a magyar–pszichológia szakot, ahol speciális klinikai képzésben is részesült.

1969-től 1971-ig a Kossuth Lajos Katonai Főiskolán pszichológiát tanított, eközben több felmérést és vizsgálatot végzett, ezekről számos cikke jelent meg a Pedagógiai Szemleiben. 1971-től a Dunakeszi 2. Sz. Általános Iskola és Gimnázium igazgatóhelyettese, majd igazgatója lett. 1974-ben kinevezték a Váci Járási Hivatal művelődésügyi osztályvezetőjének. Részt vett az óvodák és iskolák általános felügyeleti vizsgálatában, az oktató-nevelő munka irányításában, valamint kidolgozta a pedagógusok szakmai továbbképzésének komplex rendszerét.

1976 és 1986 között a közművelődés irányításában és szervezetében töltött be különböző tisztségeket, több cikket, tanulmányt írt, előa-

dásokat, konzultációkat tartott iskolaigazgatóknak, pedagógusoknak, közművelődési intézmények vezetőinek. 1979-ben doktorált pszichológiából summa cum laude minősítéssel. Doktori értekezése alapján 1980-ban kezdett hozzá a Pedagógiai vezetés stílusa című könyve megírásához, ami 1985-ben jelent meg. Ez évtől a Zsámbéki Tanítóképző Főiskola Neveléstudományi Tanszékének főiskolai tanára, majd 1986-tól 1990-ig az intézmény kinevezett főigazgatója volt. Vezetése alatt a főiskola az országban elsőként honorálta pontokkal a közép- és felsőfokú nyelvvizsgálóval jelentkezőket, és a lexikális tudáson kívül vizsgálta a rátermettséget és az alkalmasságot is. 1991-től óraadó tanárként, 1993-tól pedig főállásban oktatott az ELTE Tanárképző Főiskola Neveléstudományi Tanszékén, emellett az Oroszlányi Gyermekotthonban is dolgozott pszichológusként. Munkáját többször ismerték el dicsérettel: 1982-ben megkapta a Munka Érdemrend ezüst fokozatát, valamint több alkalommal elnyerte az „Év oktatója” címet is. Tóth Albert 2002-ben hunyt el Budapesten.

Tóth János, anyakönyvvezető 1908–1980

Tóth János 1908-ban született Dunakeszin, egész pályafutása során a községházán dolgozott különböző beosztásokban. 1935-től közigazgatási aljegyző és anyakönyvvezető lett. Lelkiismeretes munkája miatt tisztelet övezte nevét, az a fajta köztisztviselő volt, akihez a település lakói bármikor bizalommal fordulhattak problémáikkal. Tóth János 1980-ban halt meg Dunakeszin, itt is temették el.

**Tóth János, református lelkész
1890–1965**

Tóth János 1890. szeptember 7-én született Hódmezővásárhelyen, szülei Tury Jolánka és Tóth János voltak. Első megbízatásaként 1915-től Losoncon volt betegápoló lelkész, egy évvel később a budapesti a Kálvin téren, majd 1921-től Újpesten hitoktató lelkész. 1933-tól Dunakeszin megválasztott és kinevezett lelkész, ill. hitoktató; a mai Bathyány utcában lakott. A gyülekezetet 20 évig irányította, 1953. augusztus 1-jén ment nyugdíjba. Ittléte alatt a település református közössége hitben és lélekszámban egyaránt gyarapodott. Kezdetben a Járműjavító igazgatója, Lányi Ferenc bocsátott a gyülekezet rendelkezésére egy termet, de a templomépítés terve már ekkor megfogant bennük, azonban ennek megvalósulását a világháború, majd a

Tóth János közepén ül konfirmáltjai között

kommunista hatalomra jutás késleltette. A lelkesz áldásos munkájának is köszönhető, hogy nem sokkal nyugdíjazása után felépülhetett a református templom. Tóth János 1965. december 18-án hunyt el.

**Tóth Mária, tanítónő, Dunakeszi város díszpolgára
1900–1999**

Tóth Mária 1900-ban született Dunakeszin földműves családban. Elemi iskoláit helyben végezte, majd a 1915-ben a Katolikus Polgári Leányiskola negyedik osztályát is kijárta. 1919 júniusában a kiskunfélegyházi Római Katolikus Tanítóképzőben kapta meg tanítónői diplomáját. Ez év szeptemberétől egy évig helyettes, 1920 szeptemberétől pedig kinevezett tanítónő volt a dunakeszi Római Katolikus Elemi Népiskolában, a későbbi 1. Sz. Általános Iskolában.

Tóth Mária tanítónő tanítványai körében

Szülőföldjén eltöltött 40 éves tanítói pályafutása során generációk sorát nevelte emberi tartásból is példát mutatva. 1961-ben ment nyugdíjba, áldozatos munkájáért a város 1990-ben díszpolgári címmel tüntette ki. Tóth Mária 1999-ben halt meg Dunakeszin, alakját ma is sokan szeretettel őrzik emlékezetükben.

dr. Tölgyesi Ferenc, orvos
1924–1994

Tölgyesi Ferenc 1924-ben született Párkányban. A Budapesti Orvosi Egyetemen szerzett diplomát 1951-ben, majd négy évvel később sebészi szakvizsgát tett. Ezután a Szent István Kórház Gyermeksebészeti Osztályán kezdett dolgozni. Az 1956-os forradalomban vállalt szerepe miatt 1957-ben áthelyezték a Madarász utcai Gyermekkórházba, ahonnan 1959 elején került Dunakeszire körzeti orvosnak. Városunkban 25 éven keresztül dolgozott először mint körzeti orvos,

majd mint a Szakrendelő Intézet intézetvezetője, később igazgató főorvosa. Munkáját a város a Dunakeszi Városért kitüntetéssel ismerte el 1983-ban. 1980-ban a Kiváló Munkáért, 1984-ben pedig a Közbiztonsági érem arany fokozatát kapta meg. Tölgyesi Ferenc 1984-ben vonult nyugdíjba, 1994-ben hunyt el.

**Uhrig Zsigmond, festőművész
1919–1993**

Uhrig Zsigmond 1919-ben született Szentendrén. Édesanyja korán megözvegyült, majd a család Alagra költözött, Zsigmond elemi és polgári iskoláját már itt végezte. 1937-ben kezdte el képzőművészeti főiskolai tanulmányait, melynek terheit – évi 100 pengőt – az alagi előjáróság saját költségvetéséből fedezte. Diplomája megszerzése után Uhrig a kispesti Izzóban helyezkedett el. A második világháború idején behívták katonának, Németországba kellett mennie,

ahová feleségét, Gyóni Klárát is magával vihette. Hazatérése után csak Felsőgödön kaptak lakást, ahol később műterme is állt. Ebben az időben jelentkeztek súlyos idegproblémái, amelyet évekig kezeltek; felépülésében komoly szerepe volt annak, hogy a terápia alatt a kórházban is festhetett. Első kiállítását 1961-ben rendezte, amelyet később számos tárlat követett, munkássága kapcsán a természetet tartotta tanítómes-terének. Városunkban is több ízben volt kiállítása, húsz éven keresztül a dunakeszi kultúrházban grafikai szakkört vezetett. Uhrig Zsigmond 1993-ban halt meg.

Uhrig Zsigmond fogadja a gratulációkat az 1961-es kiállításon

II. Ulászló, magyar király, Dunakeszi földbirtokosa 1456–1516

II. Ulászló a Jagelló-dinasztia tagja, IV. Kázmér András lengyel király legidősebb fia. Podjebrád György halála után megválasztották cseh királlyá (1471–1516). 1478-tól I. Mátyás magyar királlyal osztozott a cseh koronán, majd Mátyás halála (1490) után Farkashidán elfogadta a királyi hatalmat korlátozó feltételeket, és a csontmezei csatában legyőzte egyik riválisát, Corvin Jánost, akivel a csata után kiegyezett. Hatalmát csak 1492 végére sikerült megszilárdítania, miután Po-

zsonyban békét kötött a magyar trónra szintén igényt tartó Miksa római királlyal, majd legyőzte a trónkövetelő János Albert seregét. Mátyás fekete seregének zsoldját nem tudta fizetni, ezért parancsára Kinizsi Pál 1492-ben szétverte azt. Az ezt követő hadügyi reformban bandériumállításra kötelezte a bárókat. 1502-ben házasságot kötött Anne de Foix-val, akitől két gyermeke született: Anna (1504) és Lajos (1506). Uralkodását az állandó törökellenes háborúk jellemezték, a X. Leó pápa által meghirdetett keresztes hadjárat végül a Dózsa-féle parasztháborúhoz vezetett. 1514. november 19-én jóváhagyta Werbőczy István ítélőmester Tripartitumát, de nem hirdette ki, így az nem vált törvényerővé. Az 1515-ös bécsi királytalálkozón Miksa császár, II. Ulászló és Zsigmond lengyel király között született kölcsönös örökösödési szerződés értelmében II. Ulászló gyermekeit összeházasították a császár unokáival, Ferdinánddal és Máriával. Ez tette később lehetővé a Habsburgoknak a cseh és magyar trón megszerzését. Gyenge és határozatlan uralkodó volt, aki dobzse gúnynevét is azért kapta, mert mindenre rábólintott (dobzse: lengyelül „rendben van”).

Dunakeszit, az akkori Káposztáskeszit 1496-ban, már mint király vette meg Raskai Balázstól, aki a csontmezei csata után közvetített közte és Corvin János között. Ezzel Dunakeszi egy időre király földdé vált. Arról, hogy meddig birtokolta Káposztáskeszit, nincsenek adataink. II. Ulászló 1516. március 13-án halt meg.

**Uray György, tanár, színpadi rendező
1935–1998**

Uray György 1935. június 22-én született Budapesten, szülei, Uray György és Szabó Rózsa rajta kívül még két gyermeket neveltek. A háború után a Lónyay Utcai Református Gimnáziumba járt, majd annak megszüntével a Cukor utcában érettségizett. Az ifjú György kitűnően zongorázott és karmesternek készült, azonban a Zeneakadémiára politikai okokból Ferencsik János segítségével sem vették föl (1953-at írtak, és a nemzetközileg jegyzett építész édesapa,

aki többek között a galyatetői nagyszállót is építette, munkaszolgálatosként megjárta Uzmányt, majd hazatérte után ártatlanul a Donáth-féle összeesküvésbe keverték). Így történt, hogy jelentkezését átirányították a Budapesti Tanárképző Főiskola ének-történelem szakára. Diplomájának megszerzése után megnősült, ám Budapesten nem kapott állást, ezért Bujákra került. Az itt töltött három év alatt a tanítás mellett helyi néprajzi kutatásokkal, focicsapat szervezésével, néprajzi dokumentumfilm forgatásával is foglalkozott. Mindezekon túl helyettesítette a helyi körorvost (önmagát képezte orvosi alapismeretekből, hétvégén ő látta el a sürgős eseteket), így még évtizedek múltával is nagy örömmel fogadták a községben, ha olykor visszalátogatott. 1956-ban aktívan részt vett az októberi eseményekben, csak a tiltakozó memorandumot készítő többi barátjának köszönhető, hogy később nem került börtönbe, bár a következő 15 évben megfigyelték és lehallgatták. 1958-ban első felesége kérésére nehéz szívvel elhagyta Bujákot, és mivel a fővárosban továbbra sem kaphatott állást, Dunakeszin az akkori 2. Sz. Általános Iskolában talált remek kollégákra és barátokra. Politikai okokból nem taníthatott történelmet, így belevetette magát a kórusszervezésbe: a következő tíz évben 120 tagú vegyes kar működött a keze alatt. Kamaszként már a háború utáni években házi bábszínházzal próbált megélhetést biztosítani az édesapát nélkülöző családjának, innen származhatott a színház iránti vonzalma. Beiratkozott a Népművelési Intézet által szervezett rendezői tanfolyamra, ahol Nádasy Kálmán tanítványa lett. Vizsgaelőadása a Zeneakadémián

Dürenmatt A fizikusok című drámájának magyarországi ősbemutatója volt, az elhárítás nagy figyelmétől kísérvé. Ebben az előadásban a Fővárosi Művelődési Ház színjátszói (Monori Lili, Ronyecz Mária stb.) mellett már a 2. Sz. Általános Iskolában alakuló Dunakeszi Gimnázium tanulói is részt vettek. Ez a kis lelkes csapat Uray vezetésével később Dunakeszin önálló irodalmi színpaddá, majd színházzá vált, ahol önképző jellegű irodalmi színpadi estek (József Attila, Nagy László, Pilinszky János és Radnóti Miklós műveiből, akinek később a nevét is felvette a társulat) után színházi produkciók egész sora készült.

Uray György egészen a kilencvenes évek közepéig aktívan dolgozott a Dunakeszi Pinceszínházban, de erősödő betegsége miatt nem tudta tovább folytatni munkáját. Az amatőr színjátszás terén országos hírnévre szert tevő rendező 1998-ban hunyt el, emlékéet Budapesten évente megrendezésre kerülő amatőr színjátszó-találkozó őrzi.

Uray György rendezés közbe a Pinceszínház próbáján

Vadkerti Endre, színpadi rendező
1896–1961

Vadkerti Endre 1896-ban született Debrecenben, 1923-ban került az épülő Dunakeszi-Műhelytelepre. Ő alapította, majd rendezőként vezette a Magyarság Dal és Önképző Egyesület gyermek és felnőtt színjátszó csoportját. A férfi énekkarnak is meghatározó tagja volt, emellett szívesen segített a Magyarsággal párhuzamosan működő Községi Kultúrház műkedvelőinek is. Vadkerti Endre 1961-ben halt meg.

Vámos Gábor, kereskedő
? –1944

Vámos Gábor születésének pontos helyét és idejét nem ismerjük, szülei Weisz Jakab és Weisz Julianna voltak. Szakmáját édesapjánál tanulta Magyarádon, majd 1893-ban Fóton lett önálló kereskedő. Dunakeszin 1905-ben nyitotta meg üzletét a mai Szent István és a Bajcsy-Zsilinszky út sarkán. 1905-től kezdve évtizedekig virilis tagja volt a községi képviselő-testületnek. Munkáját a vevők iránti nagy figyelemmel, lelkiismeretesen végezte, ennek köszönhetően boltja hamar fo-

galommá vált a községben, az emberek szerették. Vámos Gábor kitűnő szakember volt, ezt többek között az is mutatja, hogy 1929-ben egy kirakatversenyen elismerő oklevelet kapott. Zsidó származása miatt 1944-ben elhurcolták, 1944. július 15-én halt meg ismeretlen helyen. Tanítványa, Hajdú Miklós vette át üzletét, amelyet a köznyelv mai is Miklós-boltnak vagy Vasboltnak nevez.

**Varajti Antal, csendőrőrsparancsnok Alagon
1881–1949**

Varajti Antal 1881-ben született, 1906-ban lépett a Magyar Királyi Csendőrség kötelékébe. A csendőrképző iskola elvégzése után Gödöllőn teljesített szolgálatot. Az átlagnál jobb képességeivel kitűnt a többiek közül, így beírták az őrsparancsnokképző iskolába is, melynek elvégzése után Heves és Borsod vármegye több községében teljesített szolgálatot. 1914-ben Fótira, 1920-ban pedig Alagra került mint őrsparancsnok. A visszaemlékezések előzékeny és udvarias

embernek tartják, pedig csendőriskolái mellett csak elemi végzettséggel rendelkezett. Munkájával nemcsak az egyszerű emberek voltak elégedettek, hanem a két világháború közti Alag nagypolgárai és főurai is elfogadták, elismerték. A csendőrparancsnoknak 1945 után sem kellett menekülnie az új rendszer elől. Varajti Antal Alagon halt meg, itt temették el 1949-ben.

**dr. Vass Gyula, plébános
1903–1973**

Vass Gyula 1903. március 23-án született Újpesten. Felsőfokú világi tanulmányait a Budapesti Műszaki Egyetemen végezte 1923-tól 1928-ig, itt okleveles közgazdász, könyvelési szakértői végzettséget és közgazdász doktorátust szerzett. A diploma után azonban ő az egyházi pályát választotta, a Váci Hittudományi Főiskola teológiai képzésén vett részt 1928 és 1933 között. Pappá 1933. június 29-én szentelték Vácott. Első feladatát Örkényben kapta, ahol hitoktató-

káplánként működött 1933 és 1934 között. Innen Vácra került, ahol 1934-től 1938-ig székesegyházi karkáplán, majd 1936 és 1938 között a Váci Kereskedelmi Iskola hittanára, ill. szaktanára volt. Vácról

Gödöllőre került ezúttal már mint plébános 1938/39-ben. A rövid gödöllői állomás után Kecskeméten volt káplán és irodavezető 1939-től 1942-ig. Vidékről az 1942-es évben felkerült a szülővárosába, Újpestre, ahol április és december között volt káplán. Az év végén újra Kecskemétre tért vissza mint zárdalelkész és hittantanár, ezt a szolgálatot 1944-ig végezte. A háború végén Pesterzsébet Szent Lajos plébániáján adminisztrátor, majd 1945-ben váci püspöki főszámvevő, valamint püspöki tanácsos és kerületi tanfelügyelő-esperes is lett.

Innen került még 1945-ben az alagi Szent Imre plébánia élére, ahol elévülhetetlen érdemei voltak a háborús károk helyrehozatalában. Már az első évben újraindult a Karitasz és a Dolgozó Lányok Egyesülete, majd 1946-ban a Szent Imre Kórus és a Szívgárda is elkezdte működését. Egy évvel később feléledt a férfiak Credo Egyesülete is. 1948-ban fölújította a hídnál lévő keresztet, majd 1951 és 1954 között carrarai márvánnyal vonták be az oltárt. Az 1952-es robbanás tönkretette a nemrég helyreállított templom és kápolna nagy részét, de a buzgó plébános újra rendbe hozatta azokat. 1955-ben egy ideig búcsút mondott Dunakeszinek, de egy évvel később, Fieszl János plébános halála után a Szent Mihály templom plébánosaként visszatért a közösségbe. Ugyanebben az évben hitoktatási felügyelő is lett.

Vass Gyula nagy energiával látott neki a templom szépítésének: 1959-ben ő helyeztette el a templom főbejárata fölé Szent Mihály főangyal szobrát, majd két évvel később az arkangyal főoltár feletti szobrát is. 1962-ben újrafestette a templomot, megújította az aranyozást és a márványozást, a munkálatokat Papp László végezte három fiával. Vass Gyula vezette be a magyar nyelvű misézést is, és nevéhez fűződik az új betlehemi szoborcsoport elkészíttetése is. A plébános 1970-ben szívinfarktust kapott és nyugdíjba ment. Vass Gyula 1973-ban hunyt el.

**G. Veres György, kisbirtokos
1897–1952**

G. Veres György egy kiterjedt ősi dunakeszi család sarjaként 1897-ben született Dunakeszin. Azon néhány gazda közé tartozott, akik sok földdel bírtak a határban, de volt vendéglője, fűszerüzlete és ezenkívül versenylovakat is tartott. A közösség aktív tagjaként a helyi lovas-bandériumnak vezetője, a gazdák hitelszövetkezetének pedig alelnöke volt. A második világháború után mindezekért kuláknak nyilvánították és – néhány évi zaklatás után – mint a téesz megalakulását akadályozó rendszerellenes egyént másfél évig gyűjtőfogházban tartották, majd kivégezték. G. Veres Györgyöt 1952-ben kivégezték, testét gyilkosai ismeretlen helyre temették.

alakulását akadályozó rendszerellenes egyént másfél évig gyűjtőfogházban tartották, majd kivégezték. G. Veres Györgyöt 1952-ben kivégezték, testét gyilkosai ismeretlen helyre temették.

**Vezényi Elemér, festő, illusztrátor
1879–1967**

Vezényi Elemér 1879-ben született Budapesten, hét testvére volt, a család igen szűkös anyagi körülmények között élt. A középiskola elvégzése után felvették az Iparművészeti Főiskola díszítő-festő szakára. Tehetése már ekkor egyértelműen megmutatkozott, de anyagiak hiányában nem tudta befejezni tanulmányait, és képei eladásból tartotta fenn magát. Bátyján keresztül ismerkedett meg Herman Ottóval, akinek a magyarok ősfoglalkozásairól szóló, 1909-ben kiadott művét már Vezényi illusztrálta. Her-

mannal később többször is együtt dolgozott, például az Ezredévi Országos Kiállítás alkalmával, ahol Vezényi realista állatélet-ábrázolásaival aratott nagy sikert, ezek a munkák alapozták meg a pályáját az állatfestészet és állatábrázolás területén. 1911-ben megbízást kapott Lendl Adolftól az Állatkert 260 madárfajának megfestésére, melynek nagy

része a Földrajzi Társaság kiadásában levelezőlap formájában is megjelent. Csörgey Líviusz felkérésére 1914-ben ő illusztrálta a Madarak hasznáról és káráról IV. kötetét, innentől kezdve főleg madárképei jelentek meg. Az I. világháború félbeszakította munkásságát, öt évet töltött a fronton. Hazatérve a háborúból Kittenberger Kálmán felkarolta, így Vezényi a Nimród című vadászújság állandó illusztrátora lett. A húszas évektől kezdve többféle könyvben, tankönyvben találkozhattunk képeivel, sőt német, francia lapoktól, angol és japán kiadók-tól is kapott megbízást.

Az akkor már világszerte ismert illusztrátor 1927-ben költözött Dunakeszire, ahol egy sikeres pályázaton nyert összegből a Bercsényi utcában felépítette családi házát, ezenkívül feleségével beutazta Európát. Két fia volt, az idősebbik a II. világháborúban elesett, a fiatalabbik pedig állatorvosként élt és dolgozott Felsőgödön. 1939-ben Vezényi Elemér Éhik Gyula megbízásából megfestette Magyarország ragadozó madarait, melyeket a Gödöllői Agrártudományi Egyetem őriz. Talán legszebb művét, a híres récesorozatát 1944-ben készítette.

Nemzetközileg is elismert ornitológus-festőnk 1956-ig szakadatlanul dolgozott, azonban ezután megromló egészsége miatt abba kellett hagynia az alkotást. Utolsó munkái a madárvédelmet szolgálták. A II. világháborúban sajnos számos műve elpusztult, a megmaradtakat a budapesti Mezőgazdasági Múzeum és számos család őrzi.

Vezényi Elemér összesen harmincnyolc évet töltött Dunakeszin. Ő tervezte a Március 15. téren lévő zászlótartót, és a volt Kultúrházban nagyméretű Rákóczi-képet festett. A kiváló művész életének utolsó éveit fiánál, Felsőgödön töltötte, ott halt meg 1967-ben. Testét a dunakeszi temetőben helyezték örök nyugalomra.

**Villási Lajos, aranyozó- és mázolómester, a Dunakeszi Ipartestület elnöke
1887–1945**

Villási Lajos 1887-ben született Rákospalotán, fiatalkorában ott tanulta ki az aranyozó- és mázolómesterséget.

Családjával 1930-ban került Dunakeszire, ahol a Fő úton vásároltak maguknak házat. Mesterségét településünkön igen nagy megbecsülés mellett űzte, emellett élénk közösségi életet élt, egy ideig elnöke volt a Dunakeszi Ipartestületnek. Villási Lajos 1945-ben halt meg Dunakeszin.

**ifj. Villási Lajos, aranyozó- és mázolómester
1912–1995**

Ifj. Villási Lajos 1912-ben született Rákospalotán, majd családja 1930-ban Dunakeszire költözött, ahol a Fő út 68-as szám alatt házat építettek. Lajos apja mesterségét folytatta, aki a település neves mázolómestere volt. 1934-ben bevonult katonának, a kerékpáros és határvadász egységnél szolgált. 1937-ben nősült és a Fő út 78-as szám alatt építkezett. Négy fiút nevelt feleségével. Részes volt 1938-ban a Felvidék visszacsatolásának, amelyet emlékérem is igazol. A há-

borúban hadifogságba esett, ahonnan 1945-ben tért haza. Tiszteségben folytatta szakmáját, apjához hasonlóan a település megbecsült iparosmestere lett. Villási Lajos 1995-ben hunyt el.

Wattay Pál, Dunakeszi földbirtokosa XVII. század

Wattay Pál kisnemesi családból származott, édesapja Wattay Gáspár, édesanyja Török Eötvös Katalin volt. Kesző úgy került a birtokába, hogy feleségül vette a település urának, Bornemissza Pálnak lányát, Annát, és vele együtt hozományba kapta a birtokot, mely azonban per alatt állt, amit Wattay később megnyert. A vita még Bornemissza és Pilinyi Bekedek között robbant ki évtizedekkel azelőtt. Bornemissza Annával két gyermekük született: 1681-ben Pál és később János, akiről mindössze annyit tudunk, hogy 1723-ban halt meg. Az első fiú születési dátumából a hetvenes évek vége felé tehetjük Wattay házasságát. A Buda visszafoglalásáért folytatott harcok idején újra elnéptelenedett az 1683-ban még lakott település, ugyanis az 1690-es összeíráskor Köszin néven az elpusztult helyek között szerepelt. A harcok elmúltával Wattay újratelepítette a falut, 1699-ben már 16 család lakta, ami a korban jelentősnek számított. Valószínűleg ez volt az a bizonyos Garam-menti jobbágyokkal való betelepítés. Wattay halálának időpontjáról nincs pontos adatunk.

Wiedermann Imre, pékmester 1921–2000

Wiedermann Imre 1921-ben született Dunapentelén. Édesapja, aki szintén pékmester volt, 1928-ban vette meg a Fő út 128. sz. alatti telket, ahol a pékség 1935-ben épült fel, majd három évvel később a családi ház is elkészült a ma látható formájában. Imre 15 éves korától dolgozott pékinaként apja mellett. Fiatalként bekapcsolódott a Magyarság Cserkészcsapat életébe, valamint a Magyarság szalonzenekarában is játszott. 1942-ben nősült, egy fiút nevelt feleségével.

Az államosítás után Vácott dolgozott a sütőiparban, később letette a mestervizsgát és 1976-ban önálló pékséget nyitott, ami komoly jelentőséggel bírt abban az időben. A lakosok nagyon szerették, munkáját becsülték. Wiedermann Imre nyugdíjba vonulása után, 2000-ben halt meg. Bár a péküzletben ma már más vállalkozó dolgozik, az még mindig Wiedermann-pékségként szerepel a köztudatban.

Závodszy Géza az alagi tűzoltók körében középen
a kalapos, sétapálcás emberektől balra

**Závodszy Géza, Dunakeszi főjegyzője
1889–1975**

Závodszy Géza 1889-ben született. Középiskoláit Rákospalotán végezte, majd közigazgatási tanulmányokat folytatott, melyek befejezése után Kerény községben volt gyakornok. 1910-ben Alagra került, ahol 1912-ig napidíjas, majd 1912-től 1920-ig aljegyző. 1920-tól adóügyi jegyzőként működött egészen 1941-ig, ekkor átkerült Dunakeszire, ahol Bohunka Lajos főjegyzőt helyettesítette. 1943-tól hivatalosan is a község főjegyzője lett, háza a Kereszt utcában volt.

Több évtizedes helyi tevékenysége során a közéletben példamutatóan szerepelt, közigazgatási munkáján kívül előbbre vivője volt az alagi Szent Imre templom építésének is, amiért Pápai Érdemrendet kapott. 1945 után méltánytalanul bántak vele: évekig nem kapott munkát, majd nagy nehezen a konzervgyárban sikerült elhelyezkednie mint éjjeliőr. Testvére, Závodszy Zoltán európai hírű Wagner-énekes volt. Závodszy Géza 1975-ben halt meg, sírja a régi alagi temetőben található.

**Zöldi Sándor, munkás versmondó, rendező
1905–1981**

Zöldi Sándor 1905-ben született Monoron. 1939-ben került Dunakeszire, a MÁV Főműhelybe mint villanyszerelő. Igazi munkásértelmiségi volt, rendezőként az első perctől kezdve bekapcsolódott a Magyarság Dal és Önképző Egyesület színjátszó tevékenységébe. Ösztönös színpadi és versmondó tehetségével hosszú időn keresztül szolgálta a település színjátszását. Nagy családja mellett még több éven keresztül a Magyarság mozigépésze is volt. Zöldi Sándor 1981-ben hunyt el.

**Zupán Lászlóné született Pék Julianna, tanítónő, iskolaigazgató
1935–1998**

Zupán Lászlóné 1935-ben született Budapesten. A fővárosban végezte el a tanítóképzőt, majd 1954-ben Dunakeszin kezdett el tanítani a 2. Sz. Általános Iskolában.

Egész életében itt dolgozott, a gyerekek és a szülők is kedvelték, munkáját kollégái elismerték. Idővel igazgató-helyettesé, majd igazgatóvá nevezték ki, utóbbi pozícióból ment nyugdíjba. Zupán Lászlóné 1998-ban hunyt el.

EVANGÉLIKUS TEMPLOM

REFORMÁTUS TEMPLOM

SZENT ISTVÁN KIRÁLY KÁPOLNA

RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

ASC	Alagi Sport Club
ÁVH	Államvédelmi Hatóság
BSzKRT	Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt.
DSE	Dunakeszi Sport Egyesület
ELTE	Eötvös Lóránd Tudomány Egyetem
ifj.	ifjabb
ill.	illetve
IPOSZ	Ipartestületek Országos Szövetsége
KIOSZ	Kisiparosok Országos Szervezete
KSI	Központi Sportiskola
KÖJÁL	Közegészségügyi és Járványügyi Állomás
KÖLSZ	Közép-Magyarországi Labdarúgó Szövetség
MABI	Magánvállalkozásban Állók Biztosítási Intézete
MÁV	Magyar Államvasutak
MDF	Magyar Demokrata Fórum
MOB	Magyar Olimpiai Bizottság
MRSZ	Magyar Repülő Szövetség
MTH	Munkaerő Tartalékok Hivatala
MüM	Munkaügyi Minisztérium
OTI	Országos Társadalombiztosítási Intézet
OTBA	Országos Tisztviselői Betegségélezési Alap
USA	United States of America
SC	Sport Club
TIT	Tudományos Ismeretterjesztő Társulat
vb.	végrehajtó bizottság

FELHASZNÁLT IRODALOM

Publikált források:

A magyar főnemesség XX. századi geneológiája I-VI. kötet, összeáll. Gudenus János József. Budapest, 1990–, Natura Kiadó

Álmok álmodói – Világraszóló magyarok, szerk. Eleőd Ákos, Szegő György. Budapest 2002. Millenáris Kht.

Ki kicsoda Dunakeszin 2001., szerk. Preysing Frigyes. Dunakeszi 2002. Kölcsey Ferenc Városi Könyvtár

Magyar életrajzi lexikon, főszerk. Kenyeres Ágnes. Budapest, 1967–1994, Akadémiai Kiadó

Magyar katolikus lexikon. Budapest, 1995–, Szent István Társulat

Magyar nagylexikon I-XIX. kötet. Budapest, 1993–2004, Magyar Nagylexikon Kiadó

Magyar sport és lótenyésztés, szerk. Bossányi-Havas Rezső, gróf Markovits István. Budapest 1943. Közérdekű Könyvkiadó Vállalat

Nagy Iván: Magyarország családai címerekkel és nemzedékrendi táblákkal I-VI. kötet. Budapest, 1987–1988

Pallas nagy lexikona I-XVIII. kötet. Budapest, 1893–1900, Pallas Nyomda

Pest-Pilis-Solt-Kiskun-Vármegye általános ismertetője és címtára III. kötet, főszerk. F. Szabó Géza. Budapest, Vármegyei Tisztviselők Országos Egyesülete

Révai nagy lexikona I-XXI. kötet. Budapest, 1911–1935, Révai Kiadó

Szabó Ákos András: Magyar festők és grafikusok életrajzi lexikona. Nyíregyháza, 2002. NBA Kiadó.

Szakály Sándor: A magyar katonai felső vezetés 1938–1945. Budapest, 2001, Ister Kiadó

Új magyar életrajzi lexikon, főszerk. Markó László. Budapest, 2001–, Magyar Könyvklub

Virág Zsolt: Magyar kastélylexikon I. kötet. Budapest 2000. Perfect Project

Zenei lexikon, főszerk. Bartha Bénes. Budapest, 1965. Zeneműkiadó

Nem publikált források:

Dunakeszi születési anyakönyvi kivonatai 1828–1950. Pest Megyei
Levéltár

Dunakeszi halotti anyakönyvi kivonatai 1828–1950. Pest Megyei
Levéltár

A DUNAKESZI ARCKÉPCSARNOK ADATSZOLGÁLTATÓI

Almási Józsefné született Kovács Mária
Antal B. György
Antal Jánosné
dr. Babicz Béláné
dr. Balogh Csabáné
Balogh Ilona
dr. Baranyi Zoltánné
Barkóczy Gáborné
Bayer Emil
Birksteiner Alfrédné
dr. Bíró Elemér
Bodóné Lányi Erzsébet
Budai László
Budai Lászlóné
Csákó Józsefné
Cserkuti György
Csomós Alajosné született Pusztai Margit
dr. Domszlai Erzsébet
Domszlai Gábor
Dömösi Gyuláné született Cseresnyés Mária
Eötvös Attiláné
Faith Éva
Fenyvessy Tibor
Fodor Éva
Fodor Judit
Gellérfi János
Gellérfi Jenőné
dr. Gyombolainé Kindler Edit
Hanyicz Ferencné
dr. Hála József
Hesp Edéné
Holovics György
Honyicz Ferencné született Mogony Rózsa
Hunyadi Lászlóné
Ipacs Éva
dr. Juhász Lenke

Kalász Sándorné született Keszthelyi Viktória
dr. Kardos József
Kazi Zoltánné
Káldos Erzsébet
Keresztes Mihályné
Kirsch Ferenc
Kiss Károlyné született Rassai Éva
dr. Koó Éva
Kurcsák Lászlóné
dr. Lamperth Zoltánné
Lange Jánosné született Fichtner Sarolta
dr. Lányi Ferenc
Lászlóné Gergely Erzsébet
Lengyel György
Lipniczki Lajosné
Maár Tihamér
Molnár Ferencné
Molnár Jánosné
Örményi László
Pandur György
Pethő Lászlóné született Besenyei Magdolna
Pozsgai Gábor
Pusztai Ferenc
Pusztai Ferencné
Rózner Győző
Simon Ágota
Sipos Károlyné
Skripeczky István
Somodi Elekné
Stiebel Lászlóné
Szabados István
Szakáll László
Száráz Györgyné született Bükki Erzsébet
Száráz István
Száráz Mária
Szénási Imre

Szőnyi Lajosné
Tar Jánosné
dr. Terray Jusztiina
Urayné Kovács Zsuzsanna
Urbán Sándorné született Greff Teréz
dr. Varga Katalin
Villási László
Wiedermann Imre

Kiadja a Kölcsey Ferenc Városi Könyvtár
Felelős kiadó: Csonka Mária igazgató
Műszaki szerkesztés: Preysing Frigyes
Megjelent: 800 példányban
Készült: a Dunakeszi Városi Nyomdában
Felelős vezető: Haraszi Győző